

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kiøbenhavn : S. Poulsen, 1792-93

Fysiske størrelse | Physical extent:

Udg. af K. L. Rahbek

Dramatisk og litterarisk Tillæg (til
Morgenposten)

1792; Hæfte 21-34

2 bd.

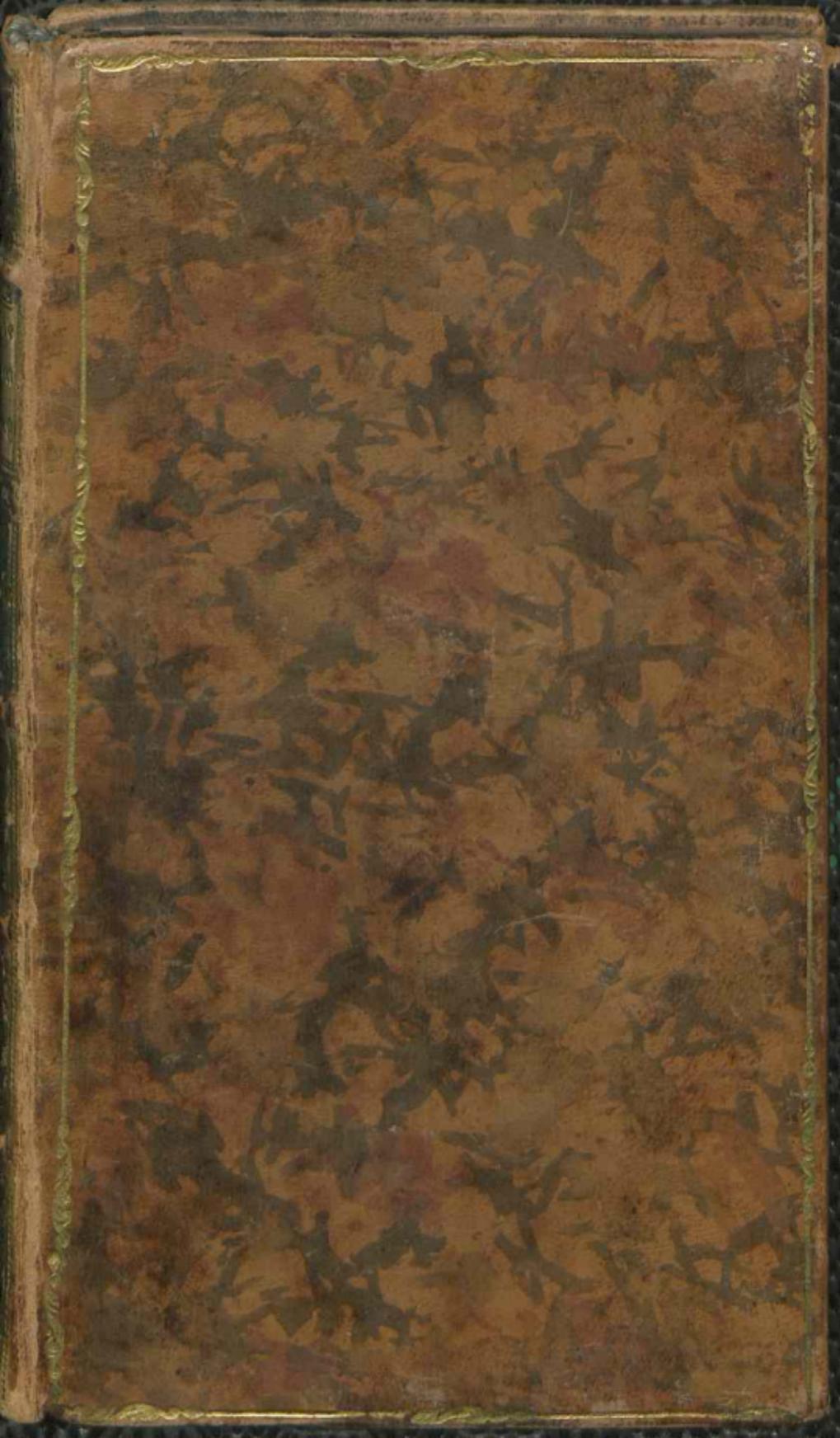
DK

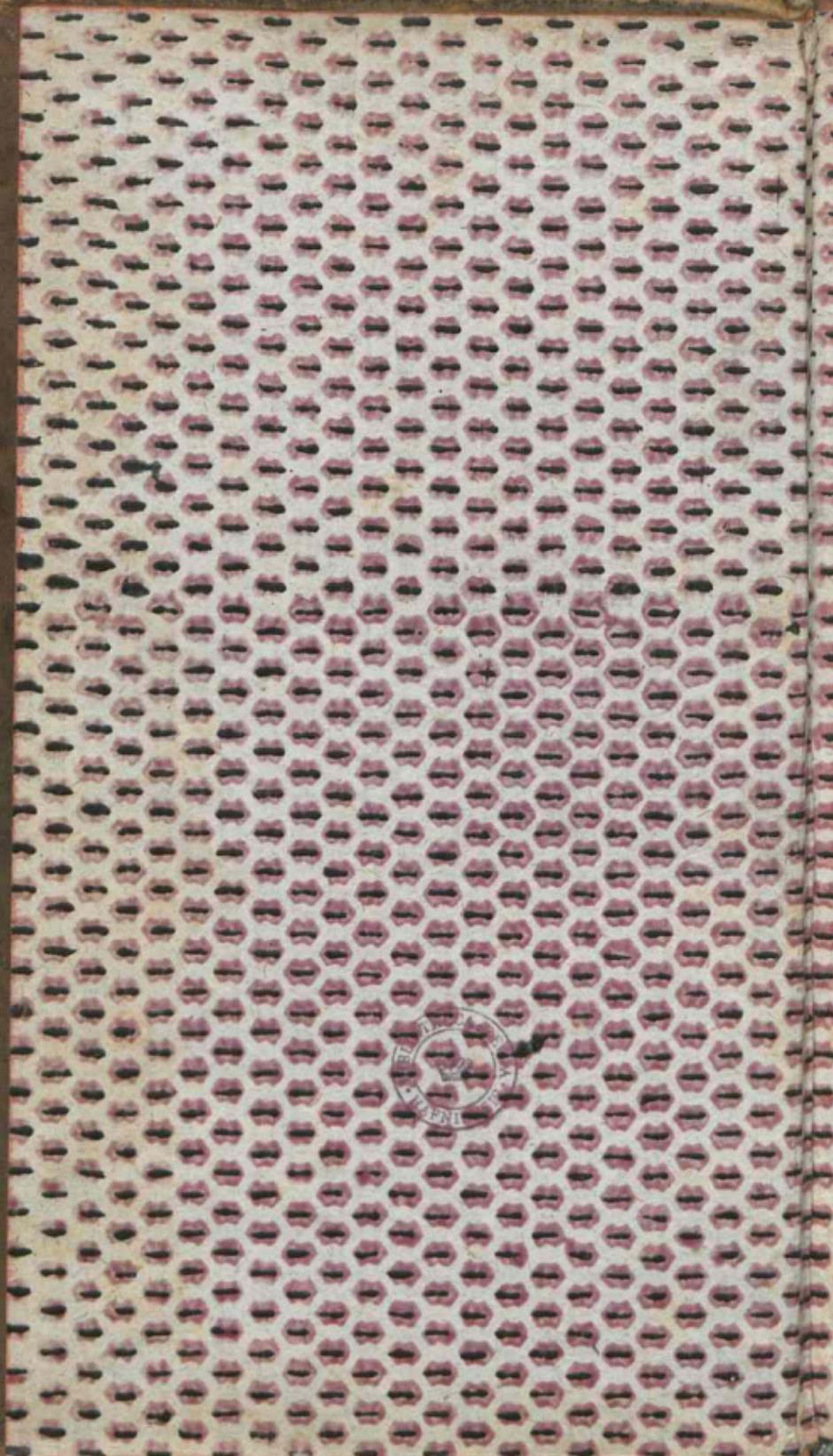
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommersielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

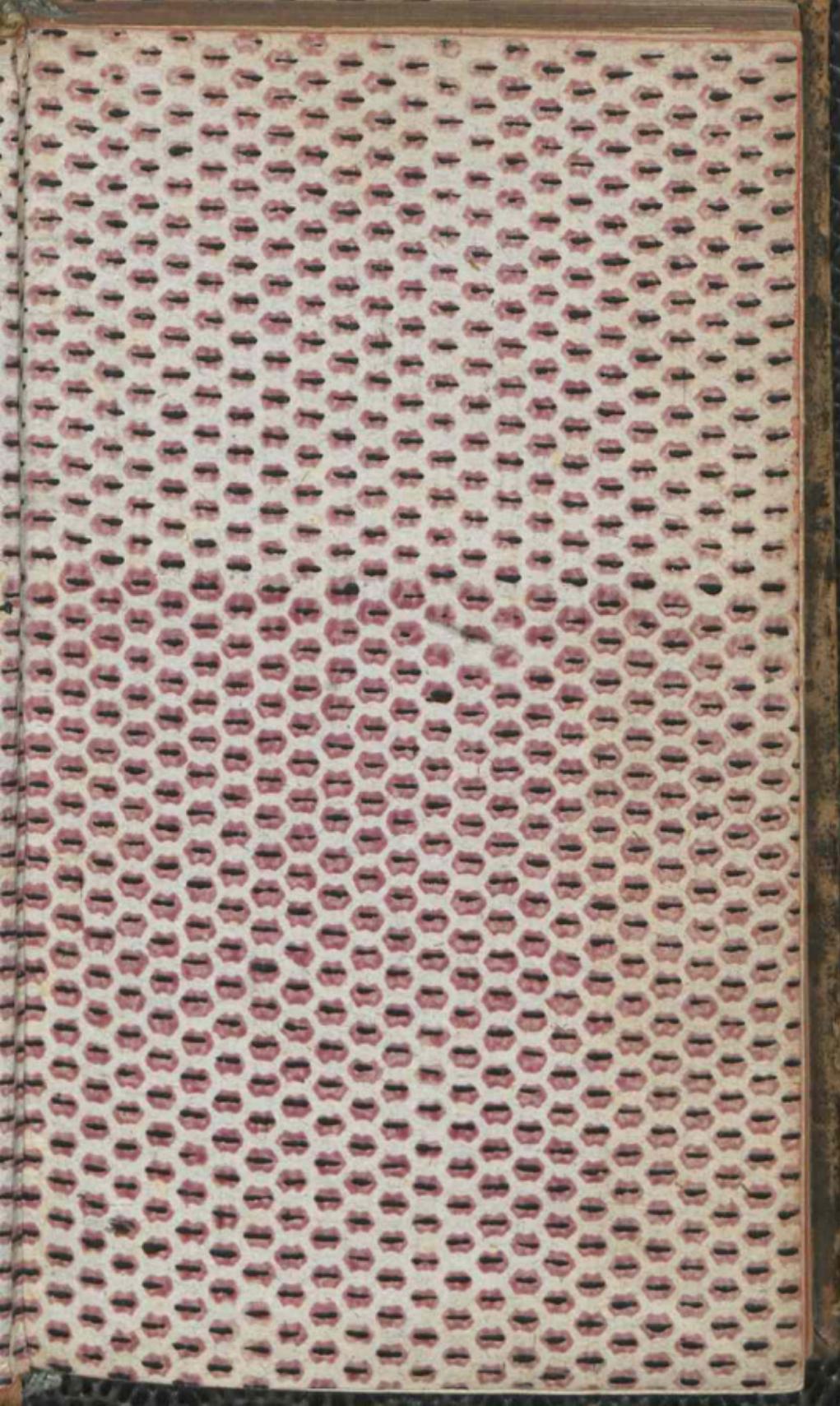
UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

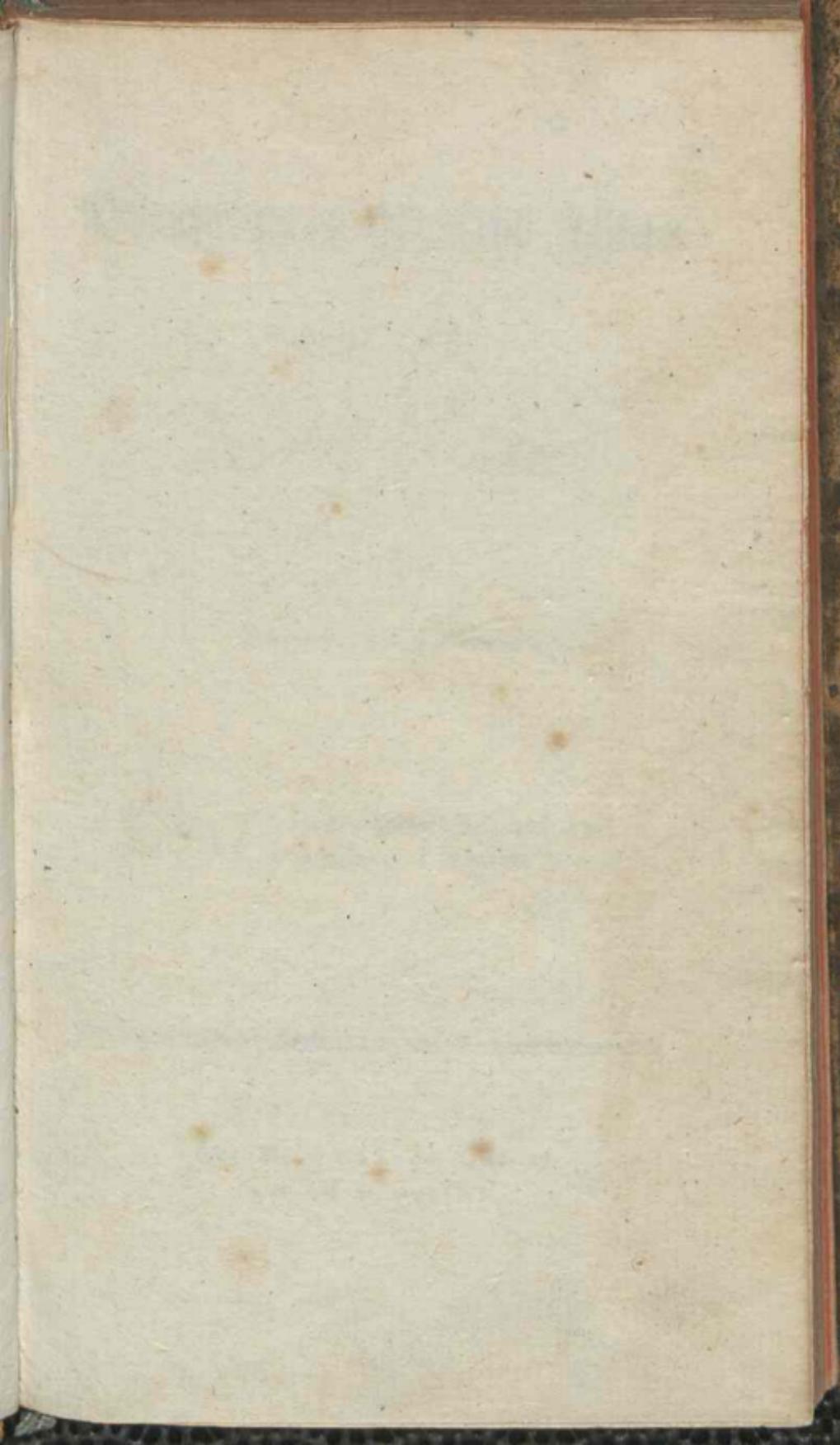

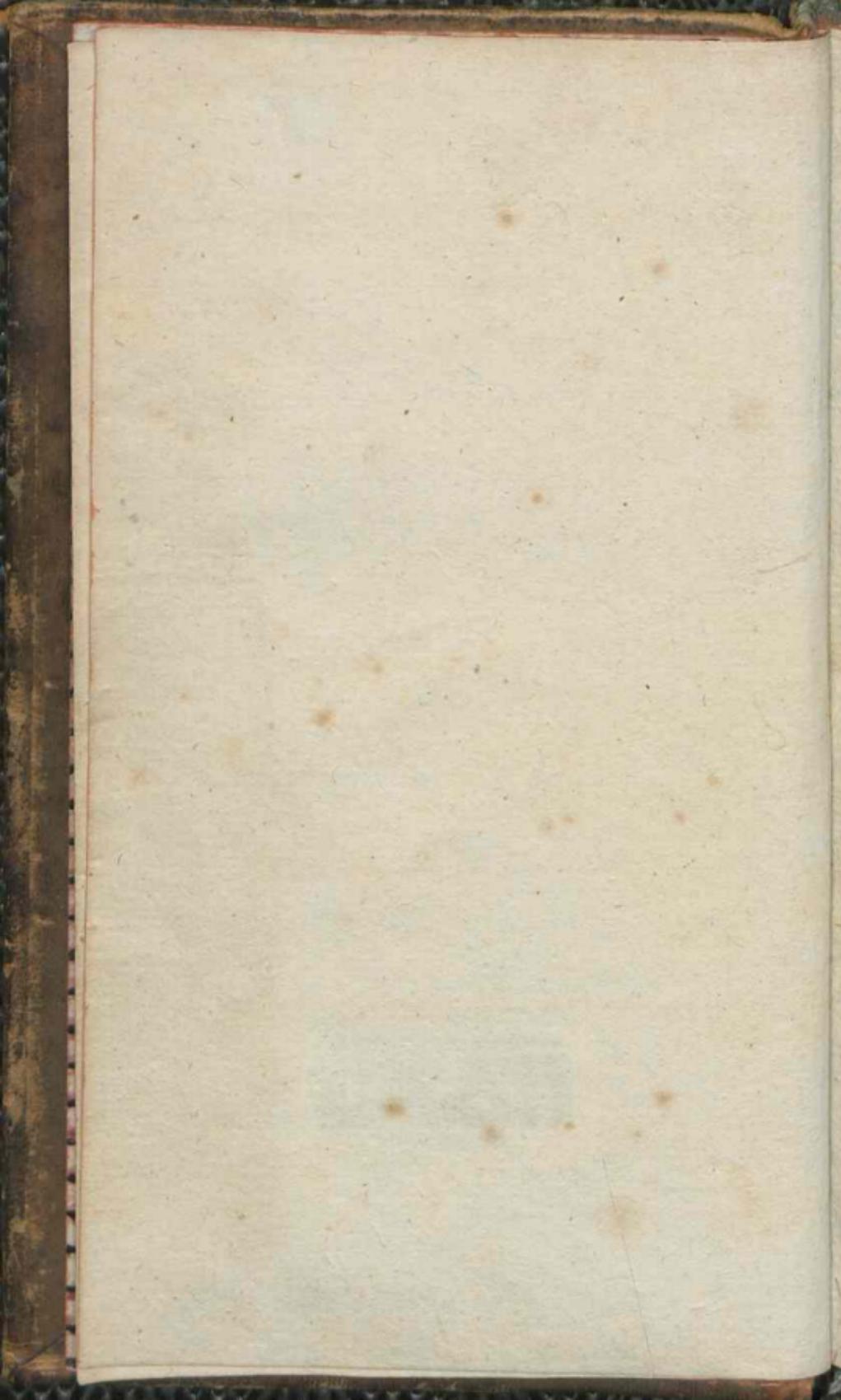
17.-47.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022077938

Dramatisk og Litterær Tidsskrift

Andet Hefte.

udgivet af R. L. Mahlberg,

The stage I chose, a subject fair and free,
'Tis Yours, 't is mine, 't is public property.

Churchill.

København 1793.

paa S. Poulsens Forlag
trykt hos P. Poulsen.

Hr.

Professor og Doctor Medicinæ

Johan Clemens Tode,

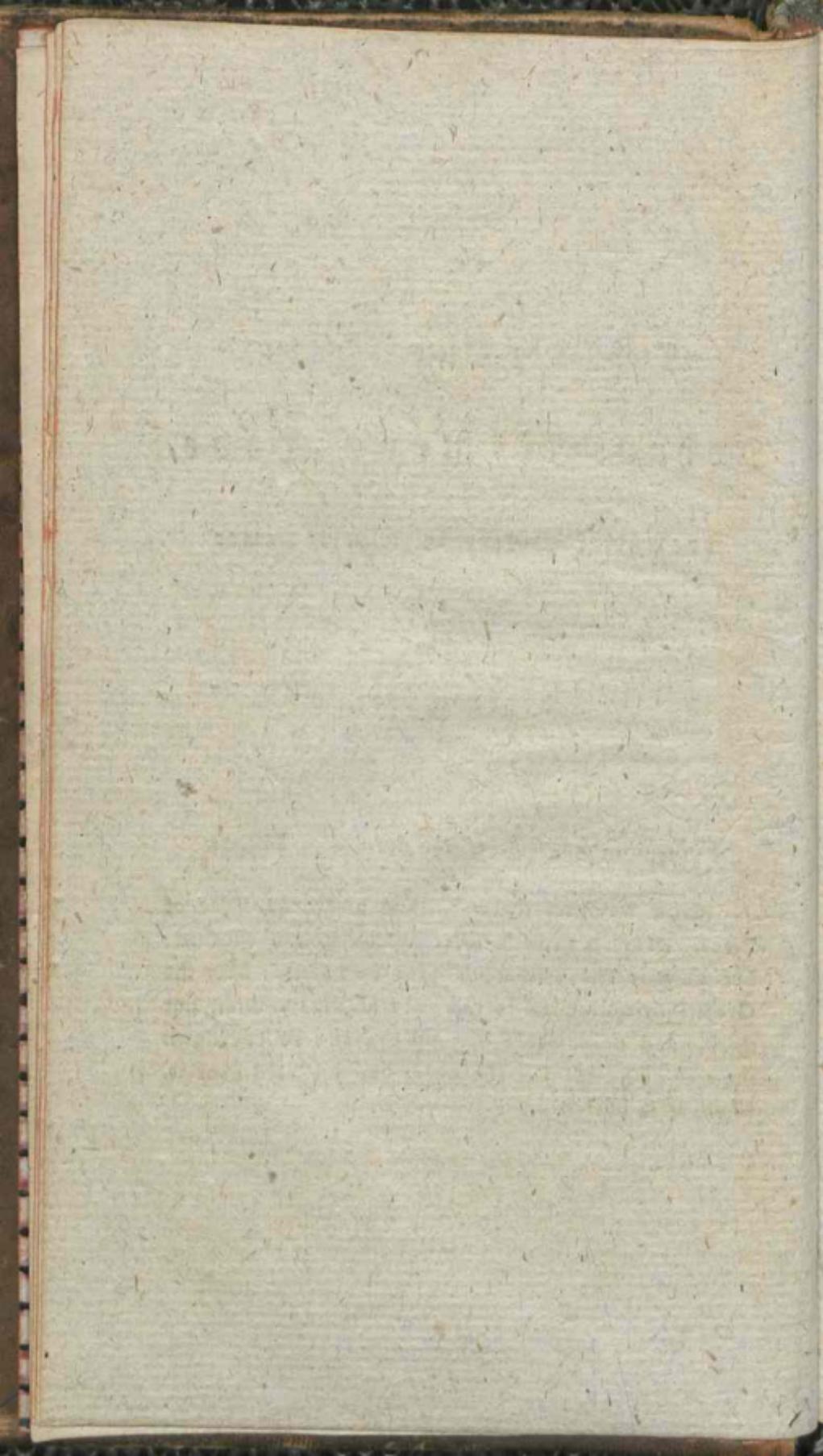
dramatisk Digter og Kunstdommer

tillegnes

dette Hæste.

Cadwall. Coldens hist. of the five indian Nations.

Now we inter the axe, and plant the Tree of Peace. May its growth never be stifled and choaked; but may it shade us both with its leaves. May the Great Spirit allow us to rest in tranqwillity upon our mats, and never again dug up the axe to cut down the tree of Peace! Let the earth be trod hard over it, where it is buried.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 21.

den 24 September 1792.

Incorruptam fidem profesis, nec amore qvisquam,
& sine odio dicendus est.

Corn. Tacit. Hist. libr. I. Cap. I.

Dette Skuespilaars Begyndelse udmarkede sig ved mange Forandringer og Forbedringer, tilskuerne Besqvemmelighed betreffende, hvilken Skuepladsens nye Bestyrer med roesværdig Iver og Virksomhed har sagt at fremme, Nybygte Tilgange betrygge og lette Adgangen for Fodgiengerne, og tilveiebringe de kivrende, den i saa sludfuld en By som København, ei ubetydelige Fordeel, at kunde staae ud af deres Vognes i Lyse; Billetterne uddeles nu fra tvende Comptoirs, der dessuden ere henlagte paa et tilgiengeligere Sted, end det forrige, og give Vestibulen et bedre Syn; den monopolistiske Logeforpagtning er ophævet, og de Loger, som ei samme Dags Formiddag afhændes hele, bortleies om Eftermiddagen Pladsviis; de trende store Pladsloger i Horden (hvilke neppe vare fordeelagtige for Skuespillerenes Rost, som de uden Twivl meget slugte) kunde i Folge denne Indretning forvandles til sædvanlige Loger, og ere blevne det; Gallerielogerne afhændes slet ikke uden Pladsviis, saa Hr. von Damdoehr nu ei længer vilde finde menige Mand aldeles udelukt af Skuespilhuset; det Hele er blevne betrukket og oppyntet; en ny — og langt smagsfuldere og fordeelagtigere — Belysning er indført i Steden for de gammeldags blændende Lysekroner; der er endog — forsikrer man, thi selv har Anm. endnu ei erfaret det — antagne adskillige Lygte-

Lygtebærere, der i mørke Aftener skulle bringe de
 Gaaende sikre ud fra Indgangen. Megen Opmørksom-
 hed! megen Omhyggelighed for Publicum, og som vir-
 telig har grundet Fordring paa dets skionsomme Er-
 viendtlighed. Anm. kan derfor — stont han forsikrer,
 han her ingenlunde taler sin egen Sag — paa ingen
 Maade finde det Bisald latterligt eller ugrundet, som
 første Aften yttrede sig, da Lampen ved Skuespillets
 Begyndelse opsteg; naar en Mand gør saa meget for
 vor Fornsielse og Bequemmelighed, kan det ei være
 ham ligegeyldigt, at vide, vi ere fornoiede. At imid-
 lertid Skuespilhusets Façade ved de nye Tilbygninger
 neppe har vundet, synes man temmelig eenig om; og
 saa frygter man — maaske ei uden Grund — at Abone-
 nementernes fuldkomne Afkasselse — saa megen Er-
 viendtlighed og Understøttelse endog dette høist popu-
 laire Stridt fortienner — dog uden Twivl er temmelig
 vovet — især paa en Tid, da Skuepladsens mangfol-
 dige og idelige Tab have bragt den i en sandelig ei
 meget tillokkende Forfatning; dog dette sidste giver os
 paa den anden Side den Bished, som de mehige Ny-
 heder, Aaret begynder med, ydermere bestyrke, at
 Bestyreren maas have den Hensigt, ja vel endogsaa
 det Haab, at funde raade Bod herpaa, og at han, som
 saa ivrig har sørget for Biting, med lige Iver og
 Held har fremmet, og fremmer det Væsentlige og Vig-
 tige. Men en anden Forandring, som aldeles ei stemte
 med den Aand, der fremlyser i alle hine Foranstaltnin-
 ger, og som man saae med ubehagelig Studsen, var
 at paa Comoedieplacaten hverken findes Navne paa de
 Spillende, eller paa Stykkets Personer. Unægtelig
 er det dog ei Tilskuerne ligegeyldigt, at vide, hvorledes
 det Stykke, der skal opføres, er besat:

Vis Fornoiesel for mig i Vente er,
 Naar med Voltaires Muse sig foreene
 Gaussins forførte Gratier;

siger Gresset; og ligesaas sikret er det paa den anden
 Side,

Side, at maadelige eller slette Skuespillere kunne endog i Mesterstykker medbringe saa megen Kiedsomhed, at man knap kiender Digerens Mesterhaand igien; fulde man da ei være berettiget at vide dette i Forveien? Fulde det være os det samme, om en Clairon, eller en Doublante, en Mester eller Husker spiller? havde man ikke Grund til billig Misfornbielse, naar man gik derhen i den Formodning at blive herlig beværtet, og nu sit Kun tørre Tyder! endnu billigere Publicums Krav paa, at Stykkets Personer som tilforn, navngives paa Placaten, da det uden denne Ledetraad for en usvet Tilsuer er hoist vanskeligt at finde Nede i et ubekjendt Stykke. End een Begiering, som Anm. i Publici Navn, og i Folge den Erfaring, han ved Savoyarderne selv gjorde, med Trimodighed troer sig besviet at frembringe, er, at om Besty reren endog har saa meget Skaansel for Sværtten og de skønne rene Blade, at han herefter ei vil lade Syngespillene trykke in extenso, om han da ei, som i Hamborg og anden Steds er brugeligt, vilde lade Arierne og Sangene deraf komme i Trykken, og maa stee sælges paa Stedet, thi uden dette er det fuldkommen umueligt at samle noget af disse Stykkers Indhold, hvilket man dog saa gjerne vil, om det saa kun var for at komme efter, at de fleste af dem intet fornuftigt Indhold havde. En Mand, der med saa megen Nid kierhed og Lykke arbeider for at opfylde, ja endog at forekomme det almindeliges grundede Ønsker, kan man unægtelig ei giøre større Behag, end naar man med redelig Trimodighed bekiendtgjor ham dem, som maa stee ellers ei ere vare komme ham for Dre. Det er i Anm. Nine den største og meest passende Erkiendlighed, man er i Stand til at lade ham see, og den nærværende Theaterbestyrer synes at have den fuldkom niste Fordring derpaa.

Skuespillet aabnedes for dette Aar med Nyndlingerne, Skuespil i fem Acter af Island, oversat ved

ved Hr. Schwarts. Publicum, der overale i disse Aftener synes at udgyde over Stykker og Skuespillere det Bisald, det med Grund troer at skynde de nye Indretninger, modtog dette Stykke med megen og stiende Belbehag; efter Forestillingen har imidlertid Anm. hørt adskillige enkelte Stemmer mod Stykket selv og dets Slags.

Nagter dette Skuespil har et højt Sted i Anm. Mangforordning, da det staar ved Siden af samme Digters Tægtere og hans Egtestand, altsaa af hans højerste Arbeider, hvor jeg dog ei nægte, at det har samme Feil, som Islands fleste Skuespil. Forvirklingen er alt for udviklet, og Stykket bliver for langt, og der udkræves for mange, deels voldsomme, deels uventede Scener til at bringe det til Ende. Hvo, der kiender, som Anm., Islands Maade at arbeide paa, finder alle disse Feil uundgaaelige. Aldrig har han en heel Plan i Hovedet, altid kun Scener og Caracterer; han gaaer dristig frem, hvor han seer nogen Fordeel at vinde, og voer sig derved tilsidst saa langt ud, at han kun ved store Oposfrelser kan bane sig Vejen tilbage. Om dette Stykke veed Anm. dette med saameget mere Wished, da han var dagligen om ham, imedens det blev skrevet. Unægtelig har det i hoi Grad sine Feil. I sierde og femte Act er meget tvunget og voldsomt. Paa den anden Side har det og i hoi Grad de Huldkommensheder, der udmerke Island. En sion og sikker Caracteertegning, høist rørende og hunslige Scener, og en — lidt Declamation fraregnet — mesterlig Dialog. Et Stykke som dette, er det vanskeligt, ved første Forestilling, at bedomme Skuespillerne. Det høieste kan man see, em de stemme med det Begreb, man selv medbragde om Rollernes Caracteristik; afvige de herfra, er det derimod næsten umueligt nojagtig at kunde folge og udvikle deres; og dette maae Anm. tilstaae var i Aften næsten almindelig tilfældet med ham. Ustridig havde Hr. Schwarts Drave megen Sand-

Sandhed, megen Simpleshed, megen Pathos; men skulde han ei have taget i det mindste Enden af tredie Act for blodt, for larmoiant? Skulde desuden ei i Hr. Schwartses Tag en storre Sparsomhed af Armbevægelsær være at anbefale? Skulde ei derved de, han da brugte, vinde i Betydning og Kroft? Vilde de da et endnu bedre understøttie hans saa skionne, saa sande Diction? Hr. Rosing Philip Brook! det er vanskeligt, naar man engang har giort sig et Ideal for en Rolle, da at lade sig illubere, naar man seer den ganske forskellig behandlet. Philip Brook, tenkte jeg mig, er et Menneske, der er vant til at miskiendes, og der overtydet om, at han bliver miskiendt, i ingen Maade gengældig heiler til Menneskene; han foragter alt Slags Glimmer, Glimmer i Paaklædning, Glimmer i Afsær, Glimmer i Udtryk; naar han taler, taler hans Hoved og hans Hjerte, det veed han, det foler han, og dersor lader han haant om alt, hvad der kaldes Talekunst. Giv ham Alar, og det er en Sievers, giv ham Ulykker, og det bliver en Meinau. Med den samme simple, men naturligvis ei slet saa mørke Energie, som Hr. Rosings Meinau saa ofte henrev mig ved, tenkte jeg mig Philip spist. Intet Cavaleer-Væsen, ingen Action, ingen Declamation. At efter denne min Forestilling Scenerne med Augusta, og med Ludvig ei kunde behage mig, er meget naturligt; det tilkommer nu Kunstneren og Publicum at dømme, om min Forestilling var rigtig. I Scenerne med Kanzleren mødtes derimod vore Begreber, og maatte de mydes.

Endnu mere afveeg mine Begreber fra Hr. Saabyes, der spilte Ludvig. I mine Tanker er det en ung Mand af al den Politur, man som oftest paa sit Hjertes Bekostning kan erhverve sig ved at omgaaes den fine Verden og især Damerne. Hr. Saabye forkom mig at tage den for meget paa samme fod, som sin Wilhelm i Sætteren fra Lissabon; ogsaa er hans Lidens-

Lidenskabsscener mig som oftest for spænede; han arbeider mig meget for meget. Hr. Arends Canzleren. Den karakteristiske Nederdrægtighed overstrøget med den glimrende fernis af Levemaade og Andagt, som Island selv vidste at lægge ligesaa fuldkommen i Fordraget af denne Rolle, som det fremlyser i Skildringen deraf, savnede jeg hos Hr. Arends, til hvis Fag overalt disse Roller ikke høre. Hr. Frydendahl Hofraaden, en subordinet Rolle, der ei tager sig synderlig ud ved Siden af de saa høilige fremstikkende øvrige. Hr. Qvist en ny Skuespiller spilte Secretairens endnu mere subordinerte Rolle. Røesværdigt er det, at han i Smaaroller som denne, og Kammertieneren i Emile stræber at kasse sig Kiendskab med Theatret og den nødvendige Moutine, inden han vover sig til noget større. Mad. Rosing, Mad. Drave, at denne Konstnerinde nu synes at vilde gaae over til edke Mødres Roller, var unægtelig sand Binding, hvis vi tillige kunde see nogen Møde, der kunde Tid efter anden afsløse, om end ei erstatte hende i det Fag, hun truer at forlade; hendes simple og huuslige Energie har herlig Lejlighed til at fremlyse i Roller, som Mad. Draves, her var Scenen i 5 Act mellem hende og Ludvig fra hendes Side en Mesterscene. Skade, at den ikke ganske gik med al den Smidighed, og at hun ei fandt det Medspil, hun fortiente. Fse. Astrup Augusta. Var det det Romantiske og noget overspendede, Roller selv har, eller hvad var det, der gjorde, at denne Rolle ikke erhvervede det Bisald, som hendes Sophie, Louise og andre, der dog egentlig synes at høre til samme Fag. I Scenen med Ludvig, som i ørigt var hendes Bedste, forsøgte hun, synes jeg, Toneovergangen ved: "De fornrydede Erindringen hos mig om — en af mine Veninder" og denne er dog uundgåelig fornøden til at betegne, at her nær var sluppen hende en Bekjendelse af Munden. Ester Stykket en Entre.

Tirsdagen den 18 September. Fætteren fra Lisabon, Skuespil i tre Aeter af Schröder, og de to Savoyarder, Syngespil med Musikk af Daleirac. Det smørter Ann. inderlig, at Nummet ei tillader ham, saa vidloftig, som han ønskede, at udgyde og udvikle sin Glæde over den Mesterlighed, hvormed især de to første Aeter af det schröderske Stykke blev spilt; fornemmelig overgik en Schwarts, Astrup, Mad. Clausen og Hr. Saabye sig virkelig selv i disse Roller, hvori de dog fra Begyndelsen af have udmerket sig. Ogsaa var Hr. Elsberg Cancellieraad saare stign, og aldrig have Hr. Mussted og Mad Knudsen været Ann. fierere i dette Stykke, end denne Aften. Det var virkelig en Forestilling, der gjorde vor Scene Ere.

De to Savoyarder funde Ann. da Stykket ei var trykt, og en stor Deel deraf er paa Sang, ei saa ganske sanke; saaledes er omrent Indholdet. En Mand fra Savoyen har paa de franske Colonier samlet sig store Rigdomme, og er Baron, han har efterladt sig en Broder i Savoyen, som han ved sin Hjemkomst ei mere finder. Denne har ved sin Dod efterladt sig en Kone og to Børn hielpeløse; de to Drenge føde hende ved at gaae om med Murmeldyr og Eithar, komme ved et Market til deres Onkels Gods, vinde hans Kunst og blive endelig kiendte og erkendte af ham. De to vakte Drenge spilte Jfr. Morthorst og Schmidt meget vel, især den første med særdeles elskværdig Naivete, ogsaa gjorde hun for det meeste Stykkets Lykke. Lidet bedre kunde maaske hist og her den savoyardiske Gargon været souteneret især af Jfr. Schmidt, der undertiden taelte for godt Danse, men bedre havde det nok i det Hele været, om Stykket var bleven localiseret, og de to Savoyarder havde været fra et Land, hvis Sprog nærmedes mere til vort. Hr. Nosing Onclen med megen Noblesse og Ton de monde. Hr. Gielstrup en Forvalter med megen comisst Styrke. Til denne Forestilling ingen Dands. Det er godt, at man sparer

lidt paa de Entreer; der trætte Dandseren; og moerer ingen.

Torsdagen den 20 September. Emilia Galotti. Anne. gleder sig ved, at han et Par Gange tilforn saa udførlig har fremsat sine Tanker om dette Stykkets Caracteristik og Udførelse paa vort Theater, at han denne Gang kan indskrænke sig til den Korthed, Rummet paabyder ham. Hr. Rosings Marinelli fortiente atter i Aften den Noes, som nys en Kiender for Sydsjælands Nine har givet dem, at det er et schrødderst Kunstmærke. Hr. Schvarzes Odoardo var ganske fortællig, sædeles Scenen med Orsina; og saa havde han i Aften antaget det Træk efter Rose, at træde et ind paa Prinsen, i det han greb efter Dolken. Jfr. Astrups Emilie behagede mig i femte Act mere end nogen Tid. Ved Begyndelsen af anden maae jeg vedt blive mine gamle Erindringer. Mad. Preislers Orsina var saare flion; uagtet Caracteristiken i den sidste var mig mere lys og bestemt. Hr. Saabye Fyrsten havde flionne Elskersteder, men i hans Videnskabsscener overstred han Naturens Beskedenhed. Maar vil han lære at kiende sit sande siedne Talent, og at føle, han kan undvære Kunstlerie. Hr. Ibsen som Pirro, sagde endnu det Sted urettig om Bidnerne fra Sabio-netta. Efter dette Sørgespil gaves Valetten Semiramis.

Dette Blad kostet for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Rissbere 6 Mark Aargangen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 22.

den 1 October 1792.

Sine ira & studio, qvorum causas procul habeo.

Corn. Tacit. Annal. Libr. I. Cap. I.

Fredagen den 21 September Politiske Kandestober,
Comoedie i 5 Acter af Baron Holberg, og Pæretraet,
Syngespil i een Act med Musik af Glück.

Bed en ældre Forestilling af dette Stykke har Amm.
erindret, at det — desværre — tilslulde viiste Mæng-
dens Smag, at et Dresigen, et Fald, et Slagsmaal
lønnedes med Skogger og Klap, medens Holbergs
vittigste Træk gik umærkede hen, ja vel endog for al
denne Sti kunde hverken høres, eller forståes. Og
naar nu dette er Mængdens Smag, er det da saa
meget at undre om en stor Deel af vore Skuespillere
rigelig osre til den? Døsaas synes Holbergs Hand alt
mere og mere at vige fra vor Skueplads, især siden
hans tvende fiereste og værdigste Yndlinger ei prydte den
mere. Nagtet en Ibsens overmaade gode Spil, og
Mad. Knudsens herlige Foredrag, især af tredie og
fierde Act, var der uden Twivl kun siden Glæde at finde
for en sand Elsker af den holbergiske Muse; især var
anden Act aldeles ikke lykkelig, naar man undtager Hr.
Kehne, der gav Frants Knivsmid med en overmaade
naturlig og rigtig Declamation. Hr. Arendses tredie
Act var skøn, især det Sted, hvor han modtog Gra-
tulation, som Borgemester. Blandt de mindre bety-
delige Roller maae Amm. nævne en Hr. Gielstrup, som
Antonius, der var ganske fortreflig; om hans Smed-
dækkerling yttrede han forrige Gang sin Meening, og
hels

hælder endnu bestandig over til Hortulans andægtige og søde Maade at tage denne Rolle paa; thi naar hun virkelig er fuld, synes det latterlige i dette Henriks Paafund at falde bort. Tomfr. Schmidt var Annike. Med usortroden og roesværdig Omhue søger hun sin store Forgiengerindes Fied, lægger Bind paa den naturlige og udtryksfulde Recitation, der er en Mad. Gielstrups sande og sieldne Fortrin, og er virkelig ikke uheldig i at danne sig efter dette ypperlige Nyhyster. Underlig gjorde det derimod Ann. ondt, at høre Jfr. Kragh i den ubetydelige Rolle, 4 Acts 4 Scene, at betiene sig af denne modbydelige frækkestiændende Tone, der saa meget vanhælder hendes af Naturen saa interessante og behagelige Talestemme, og som flere end Ann. saa lange offentlig have anmeldet hende at vogte sig for.

Inden anmeldes Pæretræet, kan Ann. ei undslade at erindre, at dette var den tredie Nyhed, den ny Bestyrer i den første Uge af sin Forvaltning giver os. Saal megen Ære ogsaa dette gisr hans Virksomhed, og hans Iver for Publici Woerve, troer Ann. dog at skynde ham, i Tide at minde Publicum, ikke heraf at lade sig friste til den Ubillighed at vente, eller fordre saadan en Sværmb af Nyheder bestandig. Deels ere virkelig de nye Stykker, som passe sig for vor Skueplads og vort Publicum ei saa uhyre mange; deels vilde ogsaa denne Nyhedsfeber i Bund og Grund ødelægge vores Skuespillere. Ann. vil herved ei engang tale om det overvættels Arbeide det vilde give dem, men om den skadelige Indflydelse det vilde have paa deres Kunst, naar de i Steden for at kunde studere, og ved gienlague Forestillinger idelig mere og mere gienneintrænge Caracteristiken af Scenens Mesterværker, skulde anvende deres hele Pund paa Udenadslæren af Nyheder, som de da kun halv kunde forudsie. Thi man troe langt fra ikke, at Skuespilleren altid er Mester af sin Rolle den første Gang, han spiller den.

Ann.

Anm. har selv hørt den Skuespiller, hvis Mage vel vort Theater neppe saa let vil faae, vor store Nose at tilstaae, at han var kommen efter nye Hünheder i en Rolle, som han maaßee den Gang havde spilt 30 Gange; ogsaa pleier den første Forestilling af et nyt Stykke sielden eller aldrig at være, hvad den anden og tredie blive; Anm. vil ei engang tale om, at Gientagelser af et Stykke sætte Skuespillerne i Stand til at mytte saavel mundtlig som offentlig Critik. Ogsaa i denne Henseende er en viis Middelwei den bedste, saa at nye Stykker afvekle med gamle, og at man om muligt kun bragde saadanne nye Stykker paa Scenen, som fortiente at blive gamle, ei paa Archivarii Hynde, men paa Skuepladsen selv. Denne sidste Lyke kan vel Pæreretraet neppe vente sig. Emnet dertil er taget af en temmelig slibrig eller rettere smudsig boccajis̄k Fortælling; men da det Uimoralske maatte formildes, hvis den ellers skulde komme paa Scenen, er ulykkelighviis ei allene alt Saltet, men endog Sandsynligheden kommen bort med det samme; i det mindste seer Anm. ei, hvorfør Lubin ei ligesaa godt funde løbe bort med sin Donna, da de første Gang var ene sammen, som medens Formynderen sidder i Pæreretraet. Imidlertid maae Anm. tilstaae, at han let i saa Henseende kan tage feil, da han ei kiender det mindste til Stykket uden for denne Forestilling, hvor en Deel gik fra ham formedelst Sangene, som han ei kunde forstaae, og som ei ere trykte. Dersor kan han heller intet sige om Stykkets Personer, især da det forekom ham, som Stykket ei stod til at forværre, og at giøre noget godt deraf stod nok ei heller i menneskelig Magt. Domfrue Suhm, en Datter af den for adskillige Aar siden afdøde brugbare comiske Skuespiller af dette Navn, og som hidtil nu og da har spilt Borneroller, fremtroadde her som den yngre Soster. Anm. siger om hende, som om Hr. Quist (hvem han i øvrigt i forrige Nummer ved en Feiltagelse havde omtalt, som om han havde spilt

spilt Kammertiner i Emilie) det er en god Ting, at de danne sig i Smaaroller; det er virkelig den eneste Maade at giøre sig duelig til vigtigere.

Mandagen den 24de Aline, hvori Hr. Bournonville dandsede. At den ny Bestyrer ei blot sørger for Theatrets udvortes Pynt, men og for dets indvortes Værd, derpaa er det Beviis, at han har i det mindste paa et Aar forvisset os den Hornsielse at see denne med saa megen Det beundrede Kunstner. Et andet Beviis paa hans priisværdige Opmærksomhed for Publico er og Indretningen med Reserva-Stykkerne; han lader nemlig tilligemed de Stykker, der virkelig skulle opføres, armalde et Stykke, der er i Beredskab til at spille, hvis en uventet Forhindring skulde forbryde Opførelsen af hine. Imidlertid kan Amr. dog ei ansæt end anmærke, at det vel vil have sin Banskelighed saaledes at vælge Reservastykker, at ingen af dem, der spiller i de anmeldte, har deri at giøre; og lad os nu sætte, at en uventet Upasselighed overfaldt een af de Personer, der havde i begge Dele at giøre, hvad da? Næsten maatte man da troe, at Bestyreren forud maatte kende de Mennester, der have naturlig Tilbøjelighed til at blive syge, og at denne Indretning var gjort for disse Styld. Hvad i øvrigt den Forandring angaaer; at man ei mere kan fæde sine Venge igien for sin Billet, om man endog ei er i Stand til at benytte sig af den, da kan dette, især efter den gjorte Indretning med Reservastykker i Henseende til Loger være meget rigtigt; thi sat f. Ex. at til meget søgt Stykke alle Loger bortrives om Morgenens, saa de halve Lysthavende maae afsvises uden Billet; og nu en tredie Deel af hine Loger tilbagesendes om Estermiddagen, komme dog de afsvisete Lysthavere ei mere igien; i det mindste maatte da altsaa disse Loger staae for de første Kisberes Regning. Men en anden Sag synes det at være med Parterrebilletter, især paa saadanne Aftener, da der er saa fuldt, at jeg uagtet min Billet ei kan komme ind,

ind, eller faae den Plads, den berettiger mig til; i slige Tilfælde synes man at have ret til at øffe sine Penge tilbage.

Tirsdagen den 25de Stundesløse af Baron Holberg, en Concert, og de to Sedler. Det gjorde Anm. inderlig ondt at see Huset, især Logerne, saa tomme i Aften, ei blot fordi det uden Twivl vilde giøre vor national Smag mere Ere, om der den Aften havde været nok saa fuldt, som paa den kiere Aline; men og fordi det bestyrker hans Frygt, at Bestyreren snart vil see sig i den ubehagelige Nødvendighed igjen at indføre det monopolistiske Abonnement.

Anmældelsen af den Stundesløse maae Anm. begynde med at erklaende, hvor meget det smigrede ham, at saa mange af vore Kunstmænd havde prøvet de Erindringer, han ved Stykkets foregaaende Opsætter har ytret, og funden dem grundede. I det første Dieblik Dækket gik op, nôd han en Jornspiele af dette Slags, da Mad. Schall begyndte sin Monolog efter hans gamle Ønske med at rydde op, og lægge til rette, hvilket uden Twivl giver den mere Liv, og betager den sit unaturlige. Allerede sidste Gang modtog hun Anm. Taksigelse, fordi hun havde hørt den Omhue, at formilde et Par vel grove Eventydigheder, der findes i anden Scene, og dette gjorde hun ligeledes denne Gang. Høgsat var hun nu hemme hos Vielgeschrei, da hun talte Herren for Østerne. Men ganske havde hun dog nok ei her fattet, eller billigtet min Meening. Anm. troede, at saa smart denne Post begyndte at løses, skulde hun med den Zilsærdighed, hvormed alting maae skee i dette stundesløse Huus, flyve hen til ham, og i samme Dieblik, som Ordene erude af Mundens paa Jens Grissel, falde ind med sin Taksigelse, som heel maae adresseres til Vielgeschrei, og ingenlunde i Forstningens siges som en affides Replik; thi i dette Huus bliver der ikke hiet efter affides Repliquer. En anden lidet Anmærkning er, at, saa god Effeckt endog den

Ma-

Maneuvre gjorde, hvormed hun gav et Vink om, hvad
 Aarsagen var, hvorfor hun vilde have Magdelone gift,
 iser da Oldfur paraderede der, var det dog neppe fuld-
 kommen rigtigt, siden hun siden udtrykkelig siger, at
 Leander og Oldfur ei kan begribe, hvorfor
 hun har dette dobbelte Egteskab for. At hun
 i anden Acts første Scene tørre Sveden af sig tillige-
 med Vielgeschrei, er en meget passende Pudseerlighed.
 Meget godt gav hun og det Sied, hoor hun var kom-
 men ud af Fristelsen med Topmaal og Strygmaal, og
 med en ganske fortreflig Accent sagde hun, at den
 forbandede Pige havde faaet fat paa Catalo-
 goen; overalt gisr denne vanskelige, og vigtige Nolle
 virkelig Mad. Schall alt meer og meer Ere. Mag-
 delone var igien i Mad. Knudsens Hænder, og man
 kiender denne Actrice i dette Bag; blant mange Dræk
 vil jeg blot erindre den Izrigthed, hvormed hun for-
 talte Pernille, at det var hende, Herren havde friet
 for. Dog har Ann. endnu det lidet Onske, at hun
 og Peder ei vilde sætte sig hen i Baggrunden, under
 en Deel af sidste Scene; det er neppe godt, at Skue-
 spillere, hvis Verd og Noller have tildraget sig Op-
 mærksomhed, saaledes rive sig los fra den almindelige
 Gruppe. Hr. Arends Vielgeschrei; der sværer Ann.
 et Ideal til denne Nolle for Sielen, hvilket han onsker
 engang at forelægge Hr. Arends, for at proves; den
 uafsladelige Virksomhed den Stundesløse skal være i,
 sandt han ei stedse hos ham; her tillader Nummet det
 ei, imidlertid gav han Nollen med megen Liv og
 comisk Styrke i det hele, og mange Steder forireflig.
 Hr. Astrup Leonore skienkede mig efter Sædvane den
 Glæde paa det fuldkomneste at have hørt og viet de
 hende gjorde Anmarkninger; at være Decensent for idel
 Skuespillere, der med hendes Selvtænkdom forente
 hendes Billighed til at modtage og nyte Erindringer,
 vilde være ligesaa behagelig en Forretning, som det er
 ubehageligt, at skrive for Mennesker, der giare sig en
 taabes

taabelig Glæde af, at trodse, endog hvor de selv finde sig overbeviste. Der var i Aften ingen siddende Conversation mellem hende og Leander under Anslagets Overlæg; ingen af de Kiertegn, Ann. i sidste Nummer af forrige Høfte paaantkede. En sand skion Scene af hende, var den, hvor hendes Fader tælte om Peder, og hun troede, det var Leander. Unegtelig tilkommer Hr. Frydendahl ogsaa sin Deel af Ann. Tak for de ovenomtalte Forandringer, og overhovedet gav han og sin Nolle, især sine Pedantscener saare vel. Maaskee skulde dog denne Nolle i det hele have noget alvorligere Skattering, især den Scene, som han begynder med at sige, han aldrig har haft saa ond en Time i sit Liv. Hr. Knudsen Oldfur er et virkelig Mesterstykke; han udhører til Fuldkommenhed de tre latterlige Pedanter fra hinanden, især er hans Tydster ubetaelig, f. Ex. Vægten paa ihre Hochwohlgebohrenheit; Afverlingen af Kryberie og Vindighed, f. Ex. i den Nepl. Ich verlange für meinen Dienst. Advocaten vilde maaskee nogle stærkere Accenter giore Gavn, især i den Nepl. om Orthographia og Syntaxis, ligesom og paa de sidste Stavelser af aliquem og alicui; disse karakterisere saa meget den offentlige Taler, af hvis Mund hvært Ord kostet Penge. Nepliken efter Peder Eriksen, var mesterlig i Aften; Peder Eriksen selv blev maaskee i det hele lidt for drengagtig taget af Hr. Ibsen; i det mindste troer Ann. mere Gravitet vilde have giort godt. Men i øvrigt gav han den med megen comisk Styrke. Blandt Bisrollerne fortienner at udmarkes Bonden, som gav sin Rolle med yderste Sandhed, Barberen, der behandlede sin des Skioddeslösere, og Skriverkarlene, til hvis Øre det være sagt, at de i Aften ingen uvidige Marsstræger gjorde. At man mellem For- og Esterstykket gav en Concert, var Ann. usigelig kiert, da han alt for adskillige Aar siden offentlig har ytret dette Ønske, ogsaa glædede det ham, at høre ogsaa denne Ønyhed

optas.

optaget med fortient og almindeligt Bisald. I to
Sedler spilte de Sædvanlige som sædvanlig.

Torsdagen den 27de Balders Død, Syngespil i tre Optog af Evald. Noli me tangere! skrev hün tydsk Theaterdirecteur for i sit Exemplar af Emilia Galotti, og dette skulde virkelig være Ann. Naad til vor Skueplads for slige Stykker som Balders Død, saalenge de ei kunne give dem bedre. Fire Røller vare nytssatte i dette Stykke — de tvende Stykket til liden Baade; med dem maae Ann. altsaa begynde; dog først den beste i blant de nye. Jomfrue Morthorst var Nanna. Daglig retsfærdiggjor denne flittige unge Kunstnerinde meer og meer de Forhaabninger Ann. fra allersørst af har yttret om hendes sande Talent; og hendes Indtrædelse i Tragoedien bevidnede end ydermere, hvor stor Uret man havde havt i at fængste hende til de tankeløse Syngespil. Hun gav sin Nanna i det hele med megen Sandhed, Simpelhed og Sodhed, baade Maneer og Caracterer vare fuldkommen rigtige, hun træffer Sørgespiellets sande Tone, og har dets Anstand, uden at forfalde til Stoi eller Convulsioner; kun mangledo hun hist og her lidt Energie.

Dette Glad kostet for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kiobere 6 Mark Aargangen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 23.

den 8 October 1792.

Si je mele qvelqve fois la discussion a l'eloge , c'est,
que les vrais talents donnent le droit d'etre severe.

Dorat.

Nummet afbrød i sidste Nummer den udførlige Bedømmelse over Jfr. Morthorsts foredrag af Nanna. Anm., som efter det lidet, Tilsob Balders Dod den Aften blev givet med, ikke lettelig kan vente, den saa snart igien vil komme under hans Bedømmelse, vil altsaa meddele her, hvad den Gang blev udeladt. Hendes første Scene var, som overalt de ømmere, meget skøn. Derimod elskede Anm. ikke de Theaterskridt, hvormed hun i anden Act kom ind, fiondi den langsomme Gang i øvrigt var meget karakteristisk, og den første Repl. saare skønt sagt. Men en Linie, som rørte Anm. ubeskrivelig, maaske fordi dens Fordrag gienkaldte ham denne Rolles uopnaaelige Forestillinger 1778, var: *ak!* den bortsmitter snart i hede Taare. Disse fine og heldige Nuancer blive Eid efter anden saa sieldne paa vor Skueplads, især i Sørgespillet. Sin Duet gav hun overmaade vel. Men i syvende Oprin havde Anm. ønsket nogen mere Sjældighed, dog var Skysden maaske ikke hos hende. Kampscenen gav hun godt, og figurerede skønt i Gruppen, da Hother laae for Balders Hod; og inderlig rørende og sand var den Repl. "Jeg troer dig, ak jeg fiender dig". Drommen i tredie Act manglede derimod Kraft; Tegningen var rigtig, men Coloriten svag, indtil "og Nattens blege Søn var høi som Hother"; her kom hun igien i sin Esse, og sagde blant andet den Repl. "Han elster

elsker Dyden" fornemmelig den sidste Linie deraf, med den skønneste Adel. Derimod veed Ann. ikke, om hun i næste Repl. vel sammenknyttede sit Fordrag af den rigtig nok underlig anbragte Krie med den følgende Afmagt. Men saare sion var hendes næste Scene, især den Repl. "Glæde! Guders Glæde" dog krævede maaske Lidenskaben og Forsatningen, at hendes Die her stadigere skulde hænge paa hendes uventet gienfundne Hoher. "Kan jeg erindre, om Hoher nogentid har feilet," havde Elskovs sødeste Tone, og saare vel gav hun den Replik: "Og jeg har svoret." Man vil heraf see, at om end Jfr. Morhorst nogle saa Steder ikke opnaaede Situationens hele Styrke, da bevarede hun dog allevegne Caracterens Elskværdighed paa det fuldkomneste. Langt mindre lykkelige vare de andre trende nye. Hr. Due var som Loke aldeles ikke paa sit Sted. Selv hans Find-Scene vanhældedes ved en paatagen zittrende Stemme, og i de øvrige herfede en ubehagelig jagende Monotonie. Ogsaa var hans Hylsen ved hans Medfart saare uhældig. At Jfr. Schmidt, hvis sande Talent anviser hende et ganske andet Fag, og Begynderinden Jfr. Suhm vare blevne Valkyrier, vidner ikke om nogen Rigdom paa Sorges spiller. Ved Siden af disse tvende stak Jfr. Winthers ødle og sande Diction, som Nota, særdeles af Ann. har ved sidste Forestilling af dette Stykke erkjendt. Hr. Saabnes Hordeele til Balders Nolle; ogsaa gav han Elskovsreplikerne med megen Sodhed; men i de rasende og hestige forfaldt han til det overdrevne Spil, som han saa lidet behøver for at behage. Særdeles gielder det om det Sted, hvor Valkyrien har herjet hans Isse. Heller ikke begreb Ann. hans assides Vindring, og hans senere Henstyrting mod Loke ved det Sted: "Ha! Mannas Hierte kan kun else," thi dette sidste maae allermindst siges til denne. Ogsaa forekom det Ann. som han i Kampscenen ikke nok lagde Mærke til Noten om Spydenes forstellige Virkning; lige-

ligesom det neppe heller var rigtig, at han ikke bestandig beholdt den faldne Hoher i sin Magt. I Spydet falbt han derimod skjont. Om man endskjondt maae ønske og med Tiden vente af Hr. Frydental sinere Accentuation, og flere Skatteringer i hans Foredrag, kan man dog ikke miskiende hans heldige Flid i Thors Rolle. At Hr. Rosing synger en Deel af Hothers første skjonne Arie til Parterret, er vel en Usik, da han nok under den hele skal gaae paa Jagt. Derimod sagde han sin Rolle fortresselig; blandt andet var Accenten paa: "ikke skal d e savnē," Vøgten og Pauserne paa "Nu! — der!" ganske ypperlige. Fra Hans Side var Kampscenen skjøn, men de smertelige Repliker efter den behagede ikke Anm. Derimod var hans tredie Act sørdeles skjøn. Pausen og Tonen ved "Jeg beundrer meer og meer din — Viisdom" lærte os, hvad det kostede Hoher, ikke at nævne Tingen ved sit rette Navn. At han accentuerte "Nu er det kun mod ham" var nok neppe rigtige. Men hans Scene med Manna var saa skjøn, som Anm. ikke længe har seet den; især var den Repl. "Kan du forglemme din Hoher, og med Tiden elste Balder?" mesterlig sagt; man hørte, hvor stor og hvor morsom denne Tanke var.

Efter Balders Dod Baletten mistænkelige Kone. Efter det meget vilde og uskionne Spil, Anm. havde dsjet i Balder, var en Mad. Bjørns skjonne og udtryksfulde Pantomime ham en sand Bederqvægelse; skjondt det dog kun var en lidet Forstmag paa den store mimiske Fest, hun og Pylades Bournonville næste Dag skulde give ham.

Hredagen den 28de Feiltagelserne. Dette vittige Stykke, som blev mesterlig spilt, saae Anm. i Aften med usædvanlig Fornsielse. Tony Lumpkin er en Mesterrolle af Hr. Gielstrup, der i Aften end ydermere synes at være i sit lykkeligste Lune. Det samme gælder om Mad. Preisler, som Frøken Trine. Aldrig saae

saae Anm. hende skattere Scenen med Marlov, den følgende Kielderpige-Scene, og den næste, hvor hun er en fattig Slægtning, saa fint og saa nydelig fra hinanden; ogsaa gjorde hendes talende Dine hende den skønneste Dieneste. Konstance blev givet med sædvanlig Smag og Fünhed af Fr. Astrup, som især gjorde det Sted ganske ypperlig, hvor hun læste Hastings Brev, paa det Tony ikke skulde flye det til sin Moder; men denne burde nok have holdt lidt mere Dine med sin kære Son, hvis Scenen skulde have haft fuldkommen Sandhed. Hr. Frydendal gav i Anm. Tanker Marlov ganske fortreffelig; nuancerede Marlov's Frygtshed hos Damer, og Fripostighed hos andre med megen comisst Styrke.

Hertil Balletten l'Orphein de la Chine, maaſkee den skønneste af alle vor Galiottis Meſterverker, der i Aften fik nyt Værd og Unde fra en Bournonvilles Qingiskan og en Mad. Bisorns Dame. Den, der førſte Aften, da han saae et saadant Kunſtverk, var kold nok til at kunne dømme, maatte være en meget følesles og uſkinnende Dommer. Anm. nød det med underlig Henrykkelse, og oppebier med Længsel flere Foreſtillinger, for at kunde ſee diſſe Terpsichores Undlinger med mere kritisk Klide.

Mandagen den 1 Octbr. Zonette Ambition, Comedie i 3 Acter af Holberg Skjondt dette Stykke i det Hele ikke blev ilde spilt, skjondt Hr. Knudſen gav Hendrik forreffelig, og fuldkommen i den rigtige Charakter; skjondt Hr. Lindgreen spilie Dobre Podolsky overmaade vel; skjondt Mad. Knudſen var Magde lone; skjondt Hr. Ahrends havde mange skønne Steader, og Hr. Gielstrup gav ſin Arv fortreffelig, naar man frægner en Horvirring, der indlob i førſte Act, vilde det dog i Aften ikke ret fornøie Anm., blandt hvis Undlingsſkuespil det dog ellers henhører. Maaſkee ſavnede han her alt for levende vor uopnaaelige Mad. Gielstrup, som her var ſaa stor, og ſom det var ubil-

ubilligt at fordre, en Ifr. Schmidt, hendes Flid og virkelige Talent uagtet, skulde være i Stand til at erstatte; maaſke giorde det ham ogsaa ondt, at see Hussets yderlige Tomhed ved dette Mesterstykke. Mere Liv og Styrke i sin Diction maae han imidlertid anmode If. Schmidt i den holbergſke Comedie at legge Bind paa, og ifer at vogte sig for en vis monotoniſe Mathed, som hun i Aften ikke allevegne var frie for. Til dette Lystspil gaves en Pas de quatre med Pantomime, og Syngespillet Pøretraet. Af det foregaaende vil man see, at dette Pøretrae er inutile lignum; og er det da vel at haabe, at det jo før jo heller bliver ryddet, og kastet paa Glden.

Tirsdagen den 2 Octbr. Stregen i Regningen, Lystspil i 4 Optog af Jünger. Ann. har i forrige Heste havt Leilighed til udførlig at anmeldte Stykket selv, og ytre sin Meening saavel om dets Mangler, som Fortrin. Til de sidste here unægtelig de saare comiske Situationer og den vittige Dialog, og begge Dele blev i Aften ved de Spillendes Foredrag ypperlig hævede, saa Ann. erfoer, han var ikke den eeneste, der saae denne Forestilling med ualmindelig fornvielse. At Charlotte er een af de Noller, hvor Mad. Preisler behager, og maae behage særdeles, kan vel ingen kalde i Twivl, som kiender Stykket og denne Actrices seldne Talenter for de munstre og vittige Noller. Saaledes gir hen des Dine hende den skinneste Tieneste i slige affides Repliker, som: "dette Suk smager just ikke af Rierlighed." Saaledes siger hun ogsaa det Sted: "han vil ikke" ganske fortrefelig, og giver Henriette ypperlig Assessorens Haand. Hendes Hilsen til Carl fra Binduet var mig derimod alt for betyddende. Helsler ikke var jeg glad ved, at hun med den hævede Finger understøttede det Sted: "ligesom Fædrene ere." Der vilde være mere Delicatessen i at formilde det ved nedslagne Dine, sysselsatte Hænder, og en dempet Tone. Det om Carl gif derimod bedre end i Fior. Ganske

Ganske fortreffelig knyttede hun ogsaa sit: "tage Assessoren" til Henriettes foregaaende Replik. Derimod gik nok det Sted, hvor de holde Krigsraad, fra alle Sider galt. Henriette og Assessoren hviskede sammen i steden for at verle Diekast, og Charlotte adresserte sig meget for meget til dem, til ikke at blive det vaer. Ganske fortreffelig sagde hun derimod: "tager Assessoren, og hielper mig med ham, som jeg kan;" og sejonne var hendes Overgange i næste Monolog. I hendes Scene med Carl giver hun sig i mine Tanker for meget blot. "De kan dog ikke kade mig" var neppe rigtig accentuert. I Scenen med Johan og Lisette sagde hun, efter Ann. Tanker, den Replik: "Han tager Feil" for munter ester det Diebliks Situation. Men saare godt sagde hun: "Des stoværrer! jeg synes den er visnet lidt." Jfr. Schmidt Liset.e, den bedste Rolle, Ann. endnu mindes at have seet af hende; især var hendes studse og spodiske Repliker overmaade gode. Saadan for Ex.: "Jeg seer Kalvehoveder helst paa Fadet" med megen Betydning. "Da veed han meer end jeg" godt stødt; og "men sagde din Gudsfader Sæbesyderen" med en meget god Accent. Hr. Kohne Assessor Brandt. Det er en gammel Erfaring, at et urigtigt Begreb om Verdighed og Anstand meget let forleder endog de haabefuldeste unge Skuespillere, der begynde med litter alvorlige og rørende Roller, til en Stivhed og Svulst i Afsærd og Recitation, som de siden have meget ondt ved at aflægge. For at frie Hr. Kohne for denne Fare, vilde uden Twivl nogle comiske Roller være ham meget tienlige. For declamatorisk var i Aften hans Udfordring til Obersten, hvilken nødvendig maae siges i den simpleste mindst understøttede Tone. Henriette Jfr. Morthorst; Ann. har lidet eller intet at tilsoie de Versommelser, han i Fior gav hende for denne Rolle. Især behandler hun ganske ypperlig det Sted, hvor Assessoren trykker hens

des Haand, og hvor hun uventet bliver ham vaer. Ogsaa sagde hun i tredie Act de to Repliker: "Jo det ville jeg nok" og "min Assessor" overmaade nydelse. Konrad spiller Hr. Ibsen overmaade godt. Saerdeles taler han med en skien Vaegt om sin Gudfader Sæbesyderen. Saare god, og endnu bedre end forrige Aar, var ogsaa Hr. Lindgreen som Johan. Skade var det han forplumrede Repliken i anden Act om Spar og Hierterdame, thi han var virkelig paa Veie at sige den lige saa skiont, som han siden siger den om Phianthropinerne. Overmaade godt skildte han sig ved Scenen med Konrad og Nette. Endnu et ypperligt Sted af ham, var Slutningen af den lange, og ei for vel arbragte Fortælling i fierde Act. Hr. Knudsen Evald. Dersom Anm. ikke bedrager sig i Henseende til den almindelige Dom, da troer han, at denne brave Kunstner ikke har Anledning at angre, at han med det sande Genies Villighed har hørt den Anmerkning, der forrige Aar blev giort ham om hans Tone, og i Aar nedstmidt den til en langt nasturligere og mere passende, som han ganske fortresselig vedligeholdt, og som uden Twivl blev modtaget med almindelig Velbehag. Ogsaa sagde han sin Rolle med megen Forstand og Fiinhet; saaledes var Nuancen ved: "een havde tabt 50 Rigsdaler paa sit Ord" ganske fortresselig. Og saare ypperlig fortalte han om Karls Edelmodighed med de Asbrændte. Ogsaa havde hans to sidste Repl. megen Lune. Hr. Rosing Carl; efter det Ideal, som Hr. Opiz, af hvem Anm. i Leipzig saae denne Rolle, frembragde hos ham, skal denne Carl være en rast Bagabond, og paa denne Maade tog Hr. Rosing den fuldkommen. Strax hans forste Indtrædelse, hans joviale Udseende, hans lunefulde iligemaade caractiserede denne, og denne vedligeholdt han ypperlig den første Scene igjennem. Desbedre stak dersor i anden Act hans Tankefuldhed af. Men især skion var hans Scene med Charlotten;

lotte; strax hans første Indtrædelse marquerte, at det var forsætlig Vanvare, han gik feil af; og nu hans Tone, saa syrig, saa ganske skabt til at vinde en Charlotte, f. Ex. torde jeg udlægge det, og en ny Skønhed fik denne Scene ved den følgende Monolog, hvor den langsomme Tone paa: Men vil jeg ogsaa løbe Storm, og den endnu mere betydnende: "Hvad vil Udfaldet blive", gav et godt Bidnesbyrd om Carls Tænkemaade hans Libertinage uagtet. Hans bestienede Scener ere ubetalelige. Hans Lovialité og Bonhomme gør hans Nius elskværdig. Saare skøn var og hans Scene med Henriette paa Landeveien, især da han havde narret Kysset fra hende. Og meget karakteristisk var i sidste Scene den Nepl.: Riender De endnu denne Rose? Men fulde den Rose have været gjemt i en Legnebog? Hertil Valletten Forsvandlerne.

Dette Blad kostet for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Købere 6 Mark Alargangen.

Dramatis og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 24.

den 15 October 1792.

Telle est du grand talent la puissante feerie,
Il rend tout vraisemblable, il donne a tout la vie;
Il anime la Scene, & pour dicter des loix,
A peine a-t-il besoin du secours de la voix.

Dorat.

Torsdagen den 4 October. Colonien, Syngespil i to Aicter med Musik af Sacchini. Hertil Balletten l'Orphelin de la Chine.

Bed anden Gang at see dette skønne Kunstmærke udført af disse Mesterhænder, forsøgedes, og fordobles des den Fornsielse, Anm. nød ved første Forestilling; imidlertid var Indtrykket endnu for levende til at tilstæde ham detaillert Undersøgelse af dets Grunde. Uagtet han nu veed at giøre sig Nede for, at han henreves ved den skønne Majestæt, hvormed Hr. Bournonville thronede paa den Triumphvogn, ved den smagsfulde Hünhed, hvormed han vidste at vise os Tartaren i Helten, saaledes, at den førstes Bildhed dog ei skædedy den ædle Værdighed, som udkræves af den sidste — hvori Hr. Bournonvilles tartariske Solo ihør var mesterlig — ved den ubeskrivelige Ansigts og Legems Velialenhed, hvormed han ei blot veed at udtrykke de ublandede Lidenskaber, men hvad endnu er mere, de allermeeste sammensatte og kiempende, og hvorpaa hans Scener med Dame give saa skønne og hyppige Exempler; uagtet Anm. saaledes veed at angive sig selv de Steder, hvor, og de Indtryk, hvorfra han fornemmelig henreves, finder han sig dog ei i Stand til at udvikle

udvikkle Midlerne, hvorved det stede; men før skulde det seionnes Elsfer blive feed af at see Bournonvilles Dands, før Mimographen blev færdig med at studere hans Mimik. Ann. er i det mindste ved at see den, bleven paa det fuldkomneste overbevist, at de Idealer, Lucian og flere af de gamle give os om en Pyladis og Bathylls patomimiske Fuldkommenheder, i ingen Henseende behøve at være overdrevne.

Et stjort Sidesytte til Hr. Bournonvilles Cingiskan er Mad. Biørns Idame. Ann. har meer end eengang erklæret, at han ei giver sig af med at vurdere vores Kunstneres Mesterværker; nægte kan han imidlertid ei, at mellem alle denne Kunstnerindes Rolsler ingen er ham klarere end denne. Den ædle og ymme Kones og Moders Holeser udtrykker hun med den meest smelstende seionneste Sandhed; hendes Affekt bliver stedse inden Kvindelighedens Grænder, og selv i Lidenskabens vildeste Storm bliver den fortvivlede Moder dog aldrig til en modbydelig Furie. Mogle Scener, hvor Mimographen uden Evil vilde finde betydeligt Studium for sig, er hendes Gienkiendelse med Cingiskan, Kampen i hendes Hierte under alle Moderne med ham; Scenen i Leiren med begge Vorrene efter det tabte Slag, især hendes saa karakteristiske Angst; den Maade, hvorpaa hun foreholder hendes flygtende Mand, ei at lade deres egen Søn i Stikken; den følgende Scene, hvor hun giver sin Mand Dolken, opfordrer ham til at dræbe dem begge, og midt i hendes hæftigste Fortvivelse blodgiøres ved Synet af Vorrene. Maar man seer hende i saadan en Rolle, naar man mindes Dumenil Stuart, naar man seer Jfr. Jensen, som i Forvandlerne forrige Aften, da maae man dog nok sande med Ann., at Tervsichore var mere værd, end evig at holde Polyhymnias Slæb, da maae man vel være Skuepladsens nye Bestyrer forbunden, at han igien fremsteker et Skuespil, som gør vort Theater saa megen Ære.

Ann.

Anm. har et andet Sted ytteret nogle Ønsker til Publicum i Anledning af den nye Bestyrers Foretagender, og her finder han sig besøjet til endnu at fremfætte dette: At det omhyggelig vilde vogte sig for, at dets Stemme ei, ved at misbruge til Partieaands og Cabaler Tolk, taber sin Vægt saa vel hos Bestyrer, som Kunstmere. At man vel vilde erindre, at den virkelige Kunstmere snarere finder sig fornærmet og ydmyget end smigget ved ethvert Bisald, som han maae troe at skyde nogen anden Alarsag, end sine Fortienester; at Cabaler i Parterre saa let gaae over til Skuepladsen, og forstyrre der den Enighed, som er saa fornøden til Kunstmernes heldige Samvirkning; at Publicum altsaa derved forstyrrer sin egen Fornøielse; at den virkelige Kunstmere er sin egen paalideligste og strængeste Dommer, og at altsaa tusinde flappende Hænder ei kunne giøre ham tilfreds med sig, naar han ei troer at have Grund dertil; men at og den tauseste Ligegyldighed ei kan ydmyge ham, naar han er sig bevidst, at den kun kan have forsærlig Uffionsomhed til Grund; og især naar den ydermere modsiges af alle upartiske Skionneres Stemme.

Fredagen den 5te. *Skinsyge Kone*, Comoedie i fem Acter, oversat ester Colmans engelske Original. Anm. har adskillige Gange tilforn fremsat sine Tanker om dette Stykkets Forestilling, her maae han da kun tilføje, at Mad. Preisler i de første Acter forekom ham at vilde tage Rollen paa den af ham ønskede Maade, og mere være den martrede, end den martrende Kone; men at hun ei udholdt dette gode Forfæt, og at Scenen i sierde Act reent gif i Lyset. Hendes første Act, og hendes Scene med hendes Mand, hvor hun fritter ham ud, vare imidlertid skønne. Fra regner Anm., at der i Scenen med Majoren indløb en Forvirring, hvorved nogle Repliker tabtes, da gav Hr. Eßberg sin Oakly sædeles godt, og især sin femte Act med megen Lune. Hr. Musted Major Oakly ganste

ganste fortreflig; behne i sig selv blotte Conversations Nolle faaer ved hans skjonne Diction megen Interesse. Hr. Rosings Carl Oakly var skion, som sædvanlig. Hans twende Scener høre blandt dem, der fornemmelig gisre Stykkets Lykke. Hr. Gielstrups Sir Harry er mestrelig; hans Landjunkervæsen stikker især fortreflig af ved Siden af Jfr. Astrups ypperlige Dametone, som Ladis Freelo. Foruden de mange særdeles skjonne Steder, som tilforn ere nævnte, maae Ann. endnu ansore hendes sidste Scene, den yderlige falske Venlighed, hun begynder den med, og nu hendes Tone, da hun lader, som hun først bliver Mylord vær, og nu den fremmede Tone imod ham, og derpaa den stolte haanlige Tone i de to følgende Repliker; især "hvor de Landsbyejunkere" og "saa bander De saa afflyelig". Denne Replik var overalt et Mynster paa den fineste Diction. Saare vel contrasterte Jfr. Morthorsts naturlige Tone, og adskillige Steder sagde hun ypperlig; f. Ex. "Jeg troer ikke, Døres Unaade har Naturturen meget at takke." Saaledes gik ogsaa hendes Scene med Sir Harry ligesaa fortreflig fra hendes Side, som fra hans. Men i Scenen med Earl burde hun ikke ladt ham saa meget beholde hendes Haand, deriil er han i stor Unaade; heller ikke var der Liv nok i hendes Spil ved Trinkets Komme. Hr. Frys-dendahl Lord Trinkel, har ei ganste al den smaglese Levemaade, der hører til denne Nolle, men giver den med Fliid. Det var en stem Kiøle, han i sidste Acter havde paa. Hr. Arends Sqvire Rønset, har studeret Nollen med Fliid, og udfører den rigtig; men er ei ganste paa sit Sted. Hr. Lindgreen Outter traf Svemandssproget og Svinget ganste fortreflig. At Pigen i Open ei var saa glad, som sidst, fordi der var en Ulykke paa Færde, fortienner at anmerkes.

Mandagen den 8de. Maskeraden, Comoedie i tre Acter af Baron Holberg, og Syngeshygen. Maskeraden

raden er et af Holbergs moersomste, skjont maaskee ei af hans bedste Stykker; men gik i Aften, to eller tre fraregnede, saare maadelig. Hos Hr. Arends, der var Jeronimus, mærkede Ann. mod Sædvane nogen Forplumring, som uden Twivl stadede denne Nolles rafte Gang. Selv Mad. Knudsen som Magdelone vilde i Begyndelsen ei ganske behage Ann.; et skjont Sted af hende var, hvor hun i tredie Act kom til at slippe ud med, at hun havde havt Bud om Masteraden, og nu med eet tog sig i det. Hr. Lindgreen, som Hendrik, gav et stort Exempel paa den ypperlige Fremgang, han siden sin Debut har gjort, og var i Aften denne vanskelige Nolle fuldkommen voxen. Især udmerkede han sig i Scenen, hvor han forsvarte Masteraden, besynderlig hvor han talte om gamle Skjellige Folks grande Mode; i Scenen, hvor han agerer Tamperet, og som Jøde: Ordet Folie blev et utalt rigtig. Hr. Gielstrups Arv ganske fortreffelig, især sin Monolog, og den følgende Scene, hvor Overgangene vare meget gode, først Angesten, og nu hvor han troede, der var ingen Fare paa Færde, og slog sin Hue efter Hendrik, og nu igien hans Besippelse for at blive røbet. Under var det ellers, at denne Scene gik saa got efter den foregaaende tredobbelte Forplumring i Machineriet. Et andet ypperligt Sted, var, hvor han tilsvor sin Herre, at Hendrik var en Jødepræst.

Tirsdagen den 9de. Bagtaelsens Skole. Saaloste er dette Stykke anmeldt, at der kun kan blive saare lidet derom at sige. De twende Brodre blev fortreffelig givne af de Hrr. Rosing og Saabye. Den Maade, hvorpaa Hr. Rosing i første Scene gik overs fra sin omme sententsieuse Tone, til Latter, er ganske fortreflig; ligesaa Forsorelses-Scenen med Lady Teazzle i anden Act. Men hans store Act er den fierde. Hans Tone paa den tossede Tøs; hans Forsorelses Logik, især Gientagelsen af: Spølesen af Deres

Dores Uskyldighed; nu den tvetydige Vægt, hvor med han i følgende Scene talte om Mytten af Skiermbrettet, og hvormeget det vilde foruroelige ham, om Sir Peter opdagede sin Kones Elsker. Den yderst fremmede Tone, hvormed han sagde: "Jeg har ei den sterneste Formodning,, som om han ret sogte langt borte. Den skjonne Sentents, naar Utaknemmelighed; den Hoste, han sit, da Sir Peter talte om Maria, og nu den ypperlige Batter, da han talte om den lille Modehandlerske; hvor han nu snart igien blev saa roelig, at han tvetydig kunde forsikre, hun robede intet; og nu hans Hvitidelighed i Besyndelsen af følgende Scene, og derpaa hans Forleghed; og da Skiermbrettet falder, hans Forbauselse, hans Dækast, da Carl vente Talen til ham. Hans Forsøg at næae en fast Tone under sin Fortælling, og den flydende Tunge, han fremkunstler tilsidst, alt det var skjont. Skion er og hans Scene i senite Act med Mr. Stanley, som han saa ypperlig giver Audiens, og især den Hast, han havde for at faae ham kaldt tilbage, da han hørte, Oliver var kommen. Han rettede det urigtige oversatte Sted om Øren, som man kunde vente sig af saa opmærksom en Kunstner. Den ypperligste Contrast mod denne folde sine skinhellige Bedrager giorde den letsindige, rafse, aabenhertige Charles, som Hr. Saabye hver ny Gang spiller med ny Fortrin; hans Diction i de muntre og pudseerlige Steder havde i Aften ubeskrivelig Vethed og Naivete. Skade er det kun, at dette Slags Skionheder ei lade sig saa let beskrive, som de, hvori Kunsten har mere Deel. Hvo kan f. Ex. beskrive de ypperlige Zonesald i Scenen, hvor han folgte Skildrerne? hvor især den Tone, hvori han talte om Sir Oliver, stak ypperlig af. En anden ypperlig Scene af ham, var den til hans Broders; især onskede han sig meget skjont noget af Josephs Moralitet; og sagde: da er det vel, De ei hørte meer ganse fortrefslig.

Nok

Nok en Mester-Replik af ham, var den, efter Skiermet er faldet. Ikke saa lykkelig var han i Scenen med gamle Stanlei; og Marias Elster var i sidste Scene ikke nok Mester over Galningen. En sion Green af samme Familie var Hr. Musted, som Sir Oliver, han gav denne Rolle med den elskværdigste Lune og Sandhed; ganske fortreflige vare især de twetydige Steder, hvor han som Præmium taler om sig selv; f. Ex. det er ligefrem, det maae De vide bedre. Hr. Arends Sir Peter med megen Smag og Glid; har i Ann. Tanker aldrig givet denne Rolle saa vel. Hr. Elsberg Crabtree ganske fortreflig og med særdeles Lune; og Hr. Kohne Sir Benjamin meget vel, med den rette Blanding af Cavaleer og Pedant. Hr. Gielstrup Moses ypperlig. At Hr. Kvist spilte Caroles, var uden Twivl af Trang, da denne Rolle ellers kræver langt mere Masched og Frieshed paa Scenen, end man kan fordre, eller bør ønske af en Begynder. Om Mad. Preislers Ladis Teazzle er saa ofte og saa mange Steder sagt saa meget, at man blot behøver at henholde sig dertil, maaske med det Tilleg, at det var een af hendes meget elskværdige Aftener. Ligeledes giver vist nok Tomfr. Astrups Maria Leilighed til at rose hendes Smag og Tænksomhed, f. Ex. hendes Forhold i den Scene, hvor der bagtales; men hvilken Rolle af denne værdige Kunstnerinde giver ei Anledning dertil? — Balletten unyttige Hexerie.

Torsdagen den 11te. Diderich Menschenskræk Comoedie i een Act af Holberg, og Hostgildet. Forstykket var ei heldigt i Aften; skont Hr. Lindgreen virkelig gav saavel Jøden, som Maurbrækker og Hendrik med megen Glid og Talent, vilde dog især Maurbrækker ikke vel klæde ham, ogsaa indløb nogle ubehagelige Feiltagelser med Brev og Signet. Hr. Gielstrup Jøden ganské fortreflig; hans Dialect, Udspeende og Adfærd er saa isralitisk, som mueligt. Hr.

Knud-

Knudsen Maurbrækker, meget godt den dumme Hau-degen.

Høstgildet havde sit første Tillob og entusiastiske Bisald. Det gik og overhovedet vel. Med saa ēnderlig Glæde, Ann. imidlertid saae Begyndelsen af Mad. Berthessens Anna, saameget astog hans For-nielse mod Slutningen, dog langt fra ikke formedelst Mishag med hende, men af ēnderlig Ynksomhed over Hendes alt mere og mere Upasselighed, som ei allene hindrede hende at give sin Sang til Frihedsmindest den sædvanlig ēnderlighed og Skjønhed, men endog tilsidst nødde hende at forlade Scenen. Dersom vi i dette Stykke saa ofte før have glemt Mad. Berthelsen, for at deele Annas Følelser og Kaar, da noddes vi i Aften til at glemme Anna, og med vor hele Deeltagelse at folge Kunstnerinden, der saa kienselig var et Offer af hendes ædle Æver for Publicit Fornsielse. Men at under de store høitidelige Grupper adskillige gik gandste ligegeyldige bort, deels reent ud af Theatret, deels omkring paa samme i uvedkommende Samtaler; dette er en Uskit, som bør paasankes, og affækkes. Ogsaa havde nok Tomfr. Mortenhorst, der i øvrigt gav især sin første Scene ypperlig, gjort vel i, at snakke mindre med Peter under sin Faders skjonne Romance.

Dette Glad Foster for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kibere 6 Mark Margangen.

Dramatis og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 25.

den 22 October 1792.

C'est, comme si je m'adressois en ces mots au Comedien; c'est ainsi que je declame, voila les choses, comme elles se passoient dans mon imagination.

Diderot de la poes. dram.

Fredagen den 12 October. Døve Elske, Comoedie i to Acter af Schröder efter det Engelske, og oversat ved Hr. Rosing. Denne ganske moersomme Farce har saalænge lagt i Dvale, at den næsten kunde ansees for et nyt Stykke. Den blev heller ikke seet uden For-nsielse, skjent den blev neppe vel givet i det hele. Selv med Hr. Rosings døve Elske var Ann. ikke gan-
sse fornæret; hans Tone i de døve Scener syntes ikke naturlig og ukunstner nok; heller ikke gav hans Adfærd i de første Scener Miche nogen synderlig Grund til at troe, at Julie havde handlet saa ilde med ham. Den anden moersomme Person i Stykket skulde Miche være, men om endog Ann. ei havde seet denne Rolle mester-
lig spilt af tre blant Tydflands bedste comiske Actricer, Dem. Witthoffst, Mad. Adamberger og Günther, vilde han dog neppe kundet være tilfreds med Jfr. Kragh, der aldeles mistog Caracteren. Miche inaae nødven-
dig spilles, som en naiv Pige, der ikkun lidt behøver at forstærke sin naturlige Ingenuitet, for at give den Udseende af Eensoldighed; men Jfr. Kragh spilte be-
standig den listige; dersor mislykkes og især Scenen med den unge Overfeld hende fuldkommen. En anden betydelig Feil af hende, var, at hun løb for ved den gamle Overfeld, da hun havde snoet Stolen med
ham;

ham; thi Spøgen ligger just deri, at hun siger, hun vil dreie ham om til sig, og dog bliver bag ved bestandig. Hr. Arends gav sin gamle Querfeld meget vel, naar kun hans Tone i Scenen med Miche mere havde robet den gamle Partigiænger, især, hvor han erkynedigede sig, om der var flere i Verelset, og hvor han sendte David bort. Hr. Knudsen Staldkarlen, spilte overmaade godt; kun ønskede Ann. at vide, paa hvad Sted det var i Egnen ved Meissen, at Folk talte Jydse. I øvrigt passede man ei nok, at dec Maragtige just stak i, at der ei maae høres en Lyd adskilige Steder, hvor den Døve svarer; ogsaa indlob i anden Act en stem Standsning. Hr. Lindgreen Johan, sagde sin Nolle overmaade naturlig og vel. Inden Ann. forlader dette Stykke, maae han dog endnu erindre, at om han end ei var eenig med Jonfr. Kragh om Castacter-Balget i hendes Nolle, da hørte han forresten hendes gode og sonore Diction med megen Fornvielse. Det lader, som hun igien vil sætte den vedhørlige Priis paa sit naturlig gode Organ; og det skuldeinderlig glæde Ann., hvis hun vilde udtryke det saa meget, som det fortienner.

Til Esterstykke blev givet det gode Egteskab, Skuespil i een Act af Florian. Egentlig er dette Stykke en Fortsettelse af de to Sedler; Anders og Grethe, eller som de hos Florian hedde, Arlequin og Argentine, ere Hovedpersonerne deri; dersor tales ogsaa i dette Stykke om den Seodel, Anders sik igien af Snaps. Florian har overalt havt den Idee, at skrive sin Arlequins hele Roman dramatisk, ved at fremstille ham i to Sedler, som Elster, her, som Mand, og i den gode Fader (et nydeligt Stykke, som vi uden Twivl snart kunde vente os), som Fader. Maar imidlertid denne Nolle ei mere efter Florians Idee spilles i Arlequins Masken, som hos os lykkeligvis ei lader sig giøre, vil det vel være vanskeligt, at finde een Skuespiller, der med Sandsynlighed kunde fremstille den

den i alle trenende Aldere. Hr. Schwarts, som har oversat dette, og som forresten — saavidt Ann. ved en loselig Sammenligning har fundet erfare — troeslig har fulgt Florian, uden at nytte Anton Walls Omarbeidelse, har altsaa giort ganske vel i at vindobbe Personerne. Men da den lange Fortælling om Keen og Dronningen, udtrykkelig indeholder en Illusion til Maria Antoinette i Frankrig (hvem ogsaa Originalen er tilegnet) hendes lange Ufrugtbarhed, og twende Barnefødsler, og altsaa her ei har mindste Interesse, skulde det da ei have været bedre, at have giermt dette Stykke endnu nogen Tid, til disse Rågers Haabog Onsker ere opsyldte, da med en lidet Forandring henegnet denne Historie til den Fyrste og Fyrstinde, som vi alle kende, som elste hinanden saa hietelig, og som Hele Verden elster? Med fire Ord er hele Forandringen giort, og da vil enhver, der har dansk Hierte, vist ei mere finde denne Fortælling kiedsommelig.

“I dette Stykke, siger Florian, har Arlequin (Candide) alt været længe givt. Han tilbeder sin Kone; men denne Kierlighed, som er den bedste af alle, og grundes paa Hviagtesse og Fortroelighed, maae være ligesaa om, men mindre smiggrende end i to Sedler. Og saa har jeg stræbt at giøre Dialogen naturligere og simpelere. Han leger med sine Born, og sladdrer med sin Kone; alt det har der ingen Vittighed med at bestille. To vel forenede Ægtesfolk, som ere fuldkommen sikre paa hinanden, giør ingen Madrigaler; de ere indbyrdes, og uden at sige hinanden noget derom, den uafladelige Gienstand for alle hinandens Handlinger og Tanker; men de tale ei meer om Kierlighed; det følger af sig selv; de elste hinanden, siden de er til”.

Hvad Florian her siger om sin Stiil, er et betydeligt Vink for Skuespillerne, ogsaa deres Fordrag maae altsaa være saa naturligt og simpelt, som mueligt. Og dette glædede mig fra Begyndelsen af, hos

de tvende værdige Kunstmændere, hvem dette Stykket Hos vedroller vare betroede: Jfr. Alstrup, som Sophie, talte saa sandt, saa moderlig med sine Børn; hendes: du er en Elog Dreng, var den rene Natur; ligesledes: men staaes ikke. At hun i syvende Scene siger: det er hende, som gjorde vor Bryllup er en Oversættelses Feil; det maae nødvendig hedde vort Givtermaal; det første var kun en Pengesag; det sidste var Sophies Lyksalighed; ogsaa ønskede Anna. der kunde findes et bedre Ord i Steden for den hon- netteste Tænkemaade. De Scener, hvor hun miss- tænkes, giver hun med Sandhed og Hünhed, men de maae sees østere for at kunde udvikles. De to Små sagde mange Ting med megen Sandhed, blandt andet den ældstes: "Jeg vil fortælle den strax, om du vil have det". Hjst og her hørte man imid- lertid vel megen udenad lært Tone. Hr. Schwartses Candide blev begyndt med megen Sandhed; det var virkelig Faderen mellem sine Børn, og hans: vil du være fierde Mand! saare godt; ligesaa hans: Gaae sin Vei, Madam! den Mand holdt ei saa lidt af sin Kone. Det Sted: "Ach det er, fordi hun holder meer" forekom mig ei rigtigt; derimod var hans Scene med Casper skøn; sædeles hans bety- dende: Farvel Kammerat! Overgangene i næste Mo- nolog vare meget gode; især Alligevel — Nei! og nu hans tiltagende Smerte, især: det troer jeg med. Brevet leste han derimod ikke efter Anna. Sind; Hans Afsetninger og Overgange kunde jeg i det mindste ei altid finde Grund til; Resten af denne Scene vilde heller ei ret staae mig an. Saar skøn var han derimod i 17de, sædeles jog det Sted om Blomsterne mig ved sin Sandhed Zaarer i Dinen. Missforstaaret er derimod det Sted, hvor det hedder, at Geronte har irettesat sin Datter, thi i Originalet staar derimod, at Krafft har gjort hende for-

forrykt i Hovedet, hvilket og passer meget bedre til Sammenhængen.

Siden hverken Skuespillernes eller Personernes Navne endnu ere komne paa Placaten igien, hvor dog Publicum saa inderlig og med saa megen Grund og Hævd ønsker dem, maae man være Udgiverne af nye Skuespil forbunden, at de paa Titelbladet meddele os denne Efterretning.

Til disse twende Skuespil blev givet een af Mr. Bournonvilles Demicaractere Entrer. Han og den havde i Aften deres første og fortiente Bisald.

Mandagen den 15de. Indianerne i Engeland, Skuespil i tre Acter af Kokebue. Dette Stykke, siger Schink meget rigtig i det semte Stykke af sine læsevordige dramaturgische Monathe fortiener, om det saa kun var for Gurlis Caracteers Skyld, alt det Bisald, det har erholdt, om det saa ei havde videre, der fortiente Roes, og om end gav Critiken endnu mere Anledning til Daddel.“ Da denne Rolle altsaa er Stykkets væsentligste Skisionhed, vil det vel og fornemmelig komme an paa dens Udførelse, hvad Behag Stykket skal modtages med. Og det blev modtaget med det fuldkomneste Behag; Gurli var i Mad. Clausens Hænder, og hun astvang Publicum mere end eengang det varmeste og lydeligste Bisald. Hun gav den med en Lune, en Munterhed, der henrev; hendes Maiveterer havde den herligste comiske Styrke, og twende sande Mesterscener af hende var hendes angstlige Klyngen til Liddy, da denne bedrog hende med Skyrsaanden, og hendes hoist energiske talende Stilsling, da hun saae Fazir, og troede at see en Aand. Da Anm. imidlertid erklaender Mad. Clausen for een af de sieldne kønsommelige Kunstnerinder, der heller vil høre sig bedømte, end blot beromte, troer han ei at burde dosge, at, saa sand den Fornbielse var, hvormed han saae den Caracteer, hun havde valgt til denne Rolle, og saa mesterlig hun endog udførte den, var det

det dog ei ganske den, han havde tænkt sig til Nøllen. Hun tog den fra en mere comisk Side; Anm. havde forestilt sig den ligere det sionne Ideal af unge Indianerinde, som fra Skuepladsens gyldne Dage endnu sovær ham for Sielen; og hvad der især havde stemt ham til denne Forventning, var en Caracteristik af en ypperlig tydsk Kunstnerindes, Dem. Witthofsts Gurli. "Mig fattes, siger en tydsk Kunstdommer: Den orientaliske Begeistrings Udtryk for at sige, hvad denne Gurli er. Det er en Skabning fra Vischnus Himmel, som vandrer mellem Dødes lige. Muntret Spøg ledssager denne Gurli; Nde omsøver hende, himmelst Uskyld lyser af hendes Øie, henrivende Naivetet modulerer Lyden af hendes Stemme." Om denne Behandling af Gurli er rigtigere, om den vilde behage vort Publicum mere, eller endog ligesaa meget, som Mad. Clau-sens, drister Anm. sig ei til at afgøre. Han vilde blot giore denne tænkende Kunstnerinde opmærksom paa, at der endnu gaves en Vei, der var forskellig fra den, hun første Gang tog. Om den er rigtigere, nærmere, sittrere, vil hendes sande Genie bedst kunde overskue, og afgøre. I den fortresselige Caracteristik over denne Nølle, som Schink i Junii Maaneds Hæste af sine dramat. Monathe har indrykket, og som, efter hans egne Ord, ene er bestemt for Kunstnerinder af hendes Classe, synes denne smagfulde Kunstdommer at hælde over til den her yttrede Meening. Ganske forsættelig var ogsaa i Anm. Tanker Hr. Schwarts som Raberdar, hans Tone, Afsærd, alt viiste et Menneske, der var freimmed der, men som sogte at danne sig efter den Menneskeslægt, han nu levede iblandt. Maar Hr. Saabye derimod tog sin Fazir næsten paa samme Fod, som sin Anders i to Sedler, da missforstod han noget nær Daterens Meening. Fazir maae neppe have noget comisk Anstrøg, hans Naivete skal blot være det brændende Hjertes ukunstlede Weltalen-hed.

hed. Hr. Gielstrup gjorde som Sir John en sion Begyndelse i et nyt Fag, og man skulde neppe i denne virkelig ørværdige og interessante Olding gientkende den comiske Skuespiller, der ellers ikke let lader sig se uden at modtages af vor latter. Om Madam Smith er Ann. eenig med Schink, det er en modbydelig Caracter, som selv i en Madam Knudsens Hæns der ikke ret vil behage. Interessantere, siondt ogsaa overdreven er den pedantiske Samuels Nolle, som blev ganske ypperlig givet af Hr. Frydendahl; just denne Peenhed, denne Stivhed, denne Prætention, denne Art Monde maatte Samuel have for at moere, og være sand; et Skridt videre deri var han modbydelig, og ei latterlig mere. En sion Contrast til ham var den simple elskværdige Liddy. Somfr. Morthorst gav atter i denne Nolle et stort Beviis paa sine stadige og sterke Fremskridt i Kunsten; dersom man ellers kan falde det Kunst, hvad der saa ganske er Natur og Sandhed. Som et Mestersted af hende maae Ann. nævne hendes: Og Samuel! med den inderlige Forhøns Tone; hendes Forlegenhed, da hun skulde see paa sine egne Mansketter; og især hendes Nu vel! da hun gav Raberdar sin Haand. Men var Overgangen fra hendes næste Monolog til hendes Munterhed i Scenen med Samuel ei for brad, for lidt motiveret? og var det en Arie, og især en italiensk Arie, en Liddy skulde synge sin Fader, en gammel Engelsmand i Sovn med? Hr. Rosing Robert med megen Nasched og Sandhed; sagde især det Sted ganske fortreffelig, hvor Gurli gør ham det Samvittigheds Spørgsmaal, om han holder saa meget af Samuel, som hun af Liddy, og han i sin Forlegenhed svarer, det er min Broder. Hr. Knudsen Jack ganske fortreffelig med den sandeste og derhos simpleste Baadsmands-Dialect. Hr. Due Musaffery, saare godt, med megen Tørhed. Hr. Elsberg Visiteuren moerede meget i denne pudseelige Nolle.

Efter dette Stykke Balletten Semiramis.

Tirg-

Tirsdagen den 16de. Savoyarderne, Syngespil i een Act med Musik af Daleyrac. De tvende elseværdige Drenge blev endnu nydeligere end første Aften givne af Jfr. Morthorst og Schmith. To særdeles nydelige Steder af den sidste vare, hvor hun skal hen at sidde hos Baronen, og hvor hun siger ham Farvel; dette sidste jog Ann. Zaarer i Diet. Med den elseværdigste Lethed giver den første sin lille trodsige Rolle, taler sit Franske med saameget Udtryk og Rigtighed, og har saa tækkelig og degagé en Rasthed. Da Stykket endnu ikke er trykt, kan Ann. ei inndlade sig i den detaillierte Bedømmelse, disse tvende unge Kunstnere inders nydelige Spil fortiente. Og da han atter i Aften merkede, at den almindelige Fornsielse meget tabte, ved det man slet ei forstod de Sange, der vare i Savoyard-Patois, maae han gientage den Paastand, at i det mindste disse trykkes. Hr. Gielstrup og Knudsen gjøre en herlig comisk Figur i dette Stykke. —

Hertil Balletten l'Orphelin de la Chine. At gjøre den upartiske og skønsomme Deel af Publicum opmærksom paa en Bournonvilles og en Mad. Bisorns Personne, ædle, og udtryksfulde Dands og Spil i denne Ballet er overflodigt; det hedder om dem begge:

l'oeil, qui les admira, ne les peut oublier.

Og de, der ikke har, eller vil have Die for disses Fortrin, om dem gielder det gamle Ordsprog; der er ingen værre blinde, end de, der ei vil see, og dem kan man da ei andet, end blot ønske deres Syn igjen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 26.

den 29 October 1792.

Aimez, qv'on vous conseille, & non pas, qv'on
vous loue.

Boileau.

Torsdagen den 18 October. *Taknemmelige Søn*,
Comoedie i een Act af Engel; den gamle Nøde er en
Nolle, hvori Hr. Due hver Gang udmarkører sig ved
ny Fremstridt; ikke blot hans Dialect er fortresselig,
men hans Diction faaer bestandig mere Kraft og Ild.
I Aften saae de competentestee Dommere ham med
megen Fornsielse. Den taknemmelige Søn var Hr.
Saabye, der gav Nollen simpelere end hans Førgjøn-
ger, men som nok hist og her ei var Mand og Officer
nok. Grethe gav Mad. Clausen overmaade vel, især
de første Scener, hvor hun træf den naive Bondepis-
ges Caracter sørdeles rigtig. Blandt de øvrige Per-
soner vil Niim. blot udmarke Hr. Arends, blandt hvil-
bedste Noller Degenen hører, og Hr. Knudsen, der var
overmaade god som Corporal. Til Slutning maae han
erindre, at adskillige af de Bonder gjorde sig sørdeles
unyttige, og at det er en stem Skif, saadan at sige
meer, end skrevet staar.

Hertil blev givet Fortførselen, Comoedie i tre
Acter af Jünger. Dette er alt den siette Nyhed, vi
i disse sex Uger have den nuværende Bestyrers priis-
værdige Virksomhed, og vores Skuespilleres ødle Flid
at takke. Det har de jüngerske Stykkers sædvanlige
Fortrin og Mangler; en saare vittig og underholdende

Olaf

Dialog, og pudsigte Situationer; men ikke nogen syn-
derlig rigtig Plan, ligesaa lidt som ny eller udtegnede
Caracterer. Overalt have hans Personer samtlig et
vist Familie-Physiognomie, hvorpaa man strax kan
kiende igien, hvis Børn de ere. Hans Rosenthal og
selv hans Buchenhayn ere kædelige Brodre af Carl
Hizzig og Freysim; Wilhelmine von Sachau er en
sand Fuldsøster af Charlotte Hizzig, Sophie Flirk, og
Charlotte i Vexelen. Denne Nolle blev ganske ubes-
talelig givet af Madam Preisler; hun sagde den med
en ubeskrivelig Lethed og Sodhed, og uden at falde
til det alt for frie eller coquette, hvortil disse Noller
undertiden friste. Undtager Ann., at hun i første
Act glemte at parodere sin Uncle ved de Ord: ikke
et Gieblik! og at der et Par Steder blandt andet i
hendes Monolog mærkedes lidt Standsning, som saa-
vel kunde tilgives hende paa en Aften, da hun — som
Ann. fra en sikker Haand veed — var saa syg, at man
maatte elsk Kunstens, som hun, for at kunde spille og
spille saaledes; da har Ann. intet uden Lovtaler at
tilføje. Ganske fortreffelig sagde hun f. Ex. i næste
Scene der om Spadseretouren; ypperlig var hendes
folde Tone i Scenen med Jacob; med yderste Lune
sagde hun det pudseerlige om Nürnbergene, og con-
verserede den hele Scene med Rosendahl med saa skion
en Lethed, saa ganske uden Prætension og Algacerie,
som denne Scene maae siges; men hendes allerskön-
nest Replik var dog den betydnende Tone, hvor hun
sagde ham: de spuiste Bloffen vi. Baron Ros-
endal hr. Schwarts; det er en Art Klingsberg, og
Ann. tilstaaer ørlig, at det er ikke det Fag, hvori
han helst seer denne værdige Kunstner, som i øvrigt
ingen kan elsk og ære højere end han. Vittighed,
Bonhomminie, Jovalitet, Maskeholder finder han hos hr.
Schwarts, men Ton de Monde savner han. Imid-
lertid behagede Rosendal ham mere end Klingsbergerne,
fordi denne virkelig er mindre den store Verdens Mand.

For

Før at udmærke en af de Smaating, hvori han savner Verdens Stempel hos Hr. Schwarts, er f. Ex. strax det, at han udtaler det Ord Tonen danst; da dog vor fine Verden bestandig franciserer det. Ogsaa var der Anm. ei Galanterie nok i hans Scene med Vilhelmine. Gandske fortresselig sagde han derimod sine Pudsereigheder, om hans Helene, der sit Riis, og om de Folk, der valgte for ham. Hr. Rosing Buechhain, er egentlig kun en subordinert Rosendahl, og har kun een god Scene, nemlig Modet med denne; men dette giver ogsaa Hr. Rosing gandske ypperlig; i flige Scener er han stedse fuldkommen paa sin Plads. Af Stykkets øvrige Roller er ei stort at gøre; især er Henriette i ingen Maade en Astrup værdig.

Mellem begge disse Stykker blev givet en instrumental Concert.

Fredagen den 19de. Steffen og Lise, Operette i to Acter, og det gode Egteskab. Om Steffen og Lise er ogsaa ofte sagt saa meget, især til en Jfr. Morthorst, Hr. Saabyes, Gielstrups og Frydendals Verommelse, at Anm. denne Gang blot vil indskænke sig til at omtale Jfr. Vinther, der i Mad. Gielstrups Sygdom gav Lises Moder. Mellem hende og hendes Forgiøgerinde finder ingen egenlig Sammenligning Sted, (om endog Anm. var Elster af Sammenligninger) da hver af dem tog Rollen paa sin Maade, hvad Mad. Gielstrup udrettede ved sine kraftfulde Accenter, og ved sin fine og syrige Diction, det frembragte Jfr. Vinther ved den utrættelig løbende Tunge; begge gav os en iilsindet Skændegjæst af et naturlig godt Hierte.

I gode Egteskab beundrede Anm. som første Gang Hr. Schwarts første Scene med Bornene, hans Monolog, hans Forælling, og hans følgende Scene med Casper. Ogsaa i næstfølgende Monolog var hans Overgange meget rigtige og skionne, men Erastes Brev læste han ei efter Anm. Sind. Strax fra

fra allersørst af kræver det, troer jeg, den yderste døvende Bestyrtelesses næsten qualte Stemme, og jeg kunde heller ei denne Gang komme til rette med hans Gradationer i det følgende af den, skjont jeg vel saae, han her vilde knytte sit Spil til hendes. Derimod var hans sidste Scene aldeles ubetaelig; her gennemstrømmede hvert Ord af hans Mund mit inderste Herte. Jfr. Astrup Sophie, hendes Moderscener havde megen Huuslighed og Sandhed; men da han nu atter seer de tvende Scener, hvor Candide anklager hende, finder han vel som første Gang megen Hünhed, megen Smag i deres Behandling, men for megen Kunst. I Diebliske, som disse, henhører ingen Declamation, ingen Action, blot Hiertet taler, og det eneste, Forstanden har at giøre, er, omhyggelig at hortage alt, hvad der kunde ligne Talekunst. Hr. Lindgreen gav sin Casper overmaade vel. Den ældste Dreng havde nogle alt for lært Overgange især i sin Fortælling. Hertil en Entrée, der sluttedes med en Contredands, som Publicum sær optog med meget le-vende Bifald.

Mandagen den 22de. Varselstuen. Atter et ofte anmeldt Stykke; af Birollerne vare mange ombyttede. De vigtigste, og som havde faret vel ved Bytet, var Doctorens, som Hr. Musted gav med megen pedantisk Bægt; den recommissiske Officers, som Hr. Elsberg gav med sin sædvanlige Govialitet; og Geedsts Klokkers, som Hr. Knudsen gav med megen Sandhed. Ikke iide gav Jfr. Kragh Stine Isenkrammers; fun hendes Bortgang vilde ei behage. I Scenen mellem Dorthe og Øllegaard hørte Ann. med Mishag nogle tilsatte Eeder. Om Holberg forresten vilde finde sig smiggret ved at blive spilt saa lystig, at Tilsuerne ei faae hans Dialog at høre, er et andet Spørgsmaal. Hvorfor Hr. Ibsen vil vanhælde sin saa skionne og vel vedligeholdte Troels ved den smagløse og for Troels upassende Tilsætning fra 2 til 5, satter Ann. ikke. Slige

Slige Nødhjælp skulde han overlade til dem, der
trænge til sligt for at faae et Par dumme Tilskuere
til at lee. Heller ei var det godt, han forandrede den
8 til 22de October, thi dette giver Corfits næsten en
heel Maaned meer i hans Negning.

Hertil Balletten Zigeunerernes Leir.

Torsdagen den 25de. Indianerne i England.
Anm. bivaanebe denne Forestilling med nye og fordobbelte Fornuelse. Heraf vil man nu vel formode sig, at han fandt alle sine Anmerkninger fulgte; og dog har man ei ganske trusset det; thi — hvad der stedse er ham meget kærere — han fandt dem prøvede og veiede. Mad. Clausen — thi fra hende bor man i dette Stykke begynde — havde ei omdannet sin Gurli efter den Caracteristik, hvoraf han i sidste Nummer gav et flygtigt Udkast; og deri har hun uden Twivligiort fuldkommen vel, da Nollens Virkning ved denne Behandling neppe vilde vilde vinde; men hun havde læmpet den af hende valgte Caracter derefter, og noget nedstemt det comiske barnagtige deri. Det er dobbelt smigrende at see sig hørt af dem, hvis Eftergivenhed saaledes viser sig en Følge af tænksom Overtydning, og ei af blot Føpielighed. Der er to Klipper, hvorpaa en Gurli kan meget let strande, og hvorpaa vel Sydslands Gurlier — en eller to undtagne — i Skofkes viis ere strande, eller i det mindste støde an; den ene er at vilde give hendes indianiske Naiveteter mere Salt ved at giøre dem til Twetydigheder; at vor Gurli ei her vilde støde an, det stod ikke blot min Venindes Smag, men ogsaa hendes Tænkemaade mig inde for; den anden at hæve dem ud ved Tone, Tallent og Gebarde, af Frygt for Publicum ei ret skulde lægge mørke til dem; ogsaa dette er galt; thi Gurli, just naar hun siger det, der allermest afviger fra vore Sæder, veed slet ikke af, at hun siger noget mærkeligt, og kan altsaa slet ikke falde paa, at udhæve det; og dette jagttog Mad. Clausen endnu omhygges

hyggeligere i Aften, end første Gang. Det aller-
eneste Sted, hvor det forekom Ann., at hun lagde
vel meget Vægt paa noget, der af ovenanførte Grund
burde siges ganske let hen, var: Gurli har endo-
nu aldrig haft Børn! i øvrigt var der i alle de
meget slibrige Steder om Øgtestanden ei det allers-
mindste, der forraadde den kyndigere Europærin-
de; hun sagde det saa let saa usorget, som Schinkel
har ønsket det, og som Nollen frøver. Det vilde
overalt, hvis Rummet tillod det, være et høist in-
teressant Arbeide, at anstille en Parallel imellem
den danske Kunstnerindes Spil, og den tydste Drama-
turgs — hende ubekendte — Caracteristik; man vilde
se, at den sande og samme Smag har ledet dem
begge een Vej, og at, om de endog stundum af en
sorforsigt Udsigt have ladet sig lokke paa en Bivei, har
det dog aldrig været noget Afvei, men er strax stødt
til den almindelige igien. Det, der især caracitiserer
Mad. Clausen i denne Rolle, er den Natur og Sand-
hed, hvormed hun taler den; hun er ikke paa Scenen,
hun spiller ikke; hun er i Raberdars Stue, hun er Gurli;
vi høre af hende disse sande huuslige Samtalens Tos-
ner, disse ukunstlede Overgange af Hurtighed og Lange-
somhed, af Stemmeklang og Stemmebsining, som
udmærke sare Conversation fra Theatersordrag. Man
tage f. Ex. strax i hendes første Scene den Repl. Det
veed jeg ikke selv især det sidste af den: at han gjør
Anstalter for at træde over en Rendesteen, som om han
havde Ganges for sig,,; hvilken Afvexling og Sandhed!
Saaledes ogsaa de haarde Ting, hun siger Samuel,
saa let, saa flygtig. Men især udmærker sig herved
Enden af denne Scene; først Repl. om hendes Faders
Næshed, saa munter, saa leende; nu det alvorlige:
ulykkelig! nu den flagende næste Replik, derpaa det
rørte, hvor hun fysser Samuel, hvilket atter gaaer
over til den flagende Tone, indtil hans Snak om
Huusleien bringer hende til at lee, og hun med den
nais

naiveste Munterhed fortæller ham, hendes Fader funde kisbe Huset, og et heelt Dusin saadanne Narre til. Ikke mindre nydelig begynder hun sin næste Scene; Tonefaidet paa: naar jeg læser, falder jeg i Spøn er fortrefligt, og hendes næste Replik ved sine Toneafverlinger ydetst naiv og levende. Saare nydelig og med Hiertets Veltalenhed var Fortællingen om Fuglen og Rosen, og Overgangen til den muntre leende Tone, saasnart huine Tolelsers Grindring ei længer bespendte hendes Bryst, saare skøn. Et af de Steder, som udmarkede sig ved hendes let henkastende Tone, er: "elste! nei!" det kommer saa sandt, og tillige saa frit ud af hende, at man kan høre hun ikke troer, der er mindste Smule ondt i; ligeledes hendes følgende Erklæring, at hun slet ikke ved hvad det er at give sig, saavelsom og det ei mindre farlige Sted, hvor hun vil ægte ham strax. Med samme simple Abens hertighed siger hun sit Ky; hvor han beder om et Kys; torrer siden Munden, og betroer ham, at hun ægter Notarterne, om de er kænnere. Anm. har alle rede sidste Gang roest Scenen om Skytsaanden, og forgives vilde han prøve at beskrive hendes øngstlige Seen omkring sig, hendes Klyngen til Liddy, hvordan hun ligesom søger Skyts hos hende. Den lange Fortælling er rigtig, skjont maaßke ei altid levende nok nuancert, førend til allersidst, hvor Garli ligesom bliver gandstet let, fordi hun har faaet den fra Haanden. Med megen Naivets giver hun de to Steder, hvor hun kysser Liddy og Jack. Overmaade godt gjør hun det Sted, hvor hun træder mellem Samuel og hans Moder; og den lette pudseerlige Maade, hvormed hun siger ham, at hun kan nok skrive, og især det om Blækhornet, er fortrefelig. Replikerne til Samuel, efter at hun er blevet forelæst i Robert, ere ilige maade høist karakteristisk; saavelsom ogsaa hendes Lyve! hvad er det? Hendes Stilling, da hun seer Fazir, med de udspendte Arme, det stirrende Øje, den

hen.

henvisenste Finger er saare malerist og udtrykksende, og med den elskværdigste Naivitet siger hun først sin Fader, og siden Liddy, at Fazir er smukkere. Ann. har opholdt sig længe ved denne Nolle; men han har saa sjeldent haft den Lykke at eftergrundske og studere noget vigtigt Kunstværk fra denne tænkende Skuespillerindes Haand. Liddy Ifr. Morthorst. I hendes Nolle er mindre Afverkling, mindre Liv, men samme Sandhed, og en vis Hjertelighed, som er sjeldent paa Scenen. Mit Hjerte er frit siger hun, saa man føler, det et er det. Hun sang i Aften en Vise af Schulzes Volkslieder. Den var saare vel valgt efter Liddys Caracter og Situation; dog forekom den ei Ann., at have hos Mængden gjort al den Lykke, Componist og Sanggerinde fortiente, maaske fordi den var for alvorlig. I Scenen med Samuel var et meget characteristisk; og saare godt sagde hun den Replik om Tegnebogen. Hendes Forlegenhed, da Kaberdar viiste hende Manchetterne, er nævnet og roest. Den Kamp i hendes Siel og den datterlige Kierligheds Seier, som hendes Adfærd og Dine udtrykke, inden hun siger det sidste: *Nu vel!* lader sig desværre ei beskrive. Hun sammenhnyttede i Aften meget godt saavel denne som den efterfølgende Scene med sin Monolog, kun at forsmaae ham for en Nndlings Skyld forekom Ann. ei rigtig sagt. I Scenen med Fazir rørte hun mig indelig, især da hun paakaldte sin Faders Billede, og da hun sagde ham, hun var Brud. Meget god var Hr. Gielstrup, som Sir John, han giver Nollen med sien ødel Simpleshed, som han i Aften krydrede med noget mere Lune end forhen. Hr. Frydendal er fortreflig, som Sir Samuel, hans Protections Bok til Visiteuren, og hans Engstlighed, da Gurli vil skrive under, ere især ganske ypperlige.

Dramatisk og Litterarisk Tillaeg til Morgenposten.

No. 27.

den 5 November 1792.

Thalia soler sig blandt Grave gaae.

Shaarups Prolog til Moses Mynster.

Atter kaldes jeg til een af de tungere Pligter, der senere Dage saa ofte er bleven min Lov; i Steden for at binde Laurbærkrands til den verdige Kunstners Kjæding, maae jeg flette Cypresser til hans Urne. Thalias første Præstinde er ikke mere; Holberg har tabt sin bedste Fortolkerinde; Madam Gielstrup er død. Mange Maaneder have vi alt savnet hende paa Skuespladsen, idelig ængstedes Kunstens Venner ved Rysting om hendes nær forestaaende Tab; men dette Tab var for stort til, de ei skulle smiggre sig med, det endnu var at undgaae; især da de hørte, at hun havde dette, som de, at hun endnu smiggrerde sig med at leve for den Kunst, hvis skionne Mynster hun var. Men forgives; de skulle ikke mere se hende spille en Holberg med al hans egen Aand, ei høre hver hans Klygt saae dobbelt Fynd paa hendes Læber, ei see hendes udtryksfulde Nine indbyde den veltalende Mund til en stedse uafgjort Beddekamp. O! at jeg var i Stand til, at skildre hende, som hun soever nu for mig; denne Sandhed, denne Aand, denne Smag i hvert Udtryk, i hver Bevægelse, i hver Tone! En noiagtig Caracteristik af denne Kunsterinde vilde for enhver, der vandrer hendes Bane, være den allerpaalideligste Veiledning. Men hvo kan skildre, som hun spilte? — Forgives har jeg i disse Bladet, i dramaturgiske Samlinger, og flere Steder prævet

prøvet at udvikkle nogle af hendes mesterligste. Noller, hendes Pernille i honette Ambition, og i Tyboe, hendes Lise i Høg over Høg, o. a. s. ; men uagter disse Udviklinger maaskee høre hen blandt det bedste dramaturgiske, jeg nogentid har været i Stand til at leve, tilstaaer jeg dog om dem, som Conti om Emilie's Portrait, at jeg stedse har været særdeles utilfreds dermed; skint jeg ogsaa, ligesaa vel, som han, var saare tilfreds med denne Utilfredshed, da jeg fuldkommen indsaae, baade hvormeget der i min Afbildning var tabt, og hvorsor der maatte tabes. 1773 den 3die November betraadde denne ypperlige Kunstnerinde første Gang Skuepladsen i det twungne Samtykke, da ogsaa en anden af hendes værdigste Kunstsostre debutterede; Dagen før havde een af de største comiske Skuespillere, vort Theater nogen Tid har ejet, gjort første Gang Prøve. Saa usædvanlig gavmilde vare Muserne den Tid; i de seenere Dage have deres Hænder været mindre runde; men mon vi og kunne sige os frie, at vi ei selv ved Uskionsomhed have lukket dem? Skulde man ei med Rette kunde sige os ved Mad. Gielstrups Tab, hvad een af vore ypperste Digttere sagde efter Roses, Clementins og Hortulans Forliis: Muserne toge dem fra os, fordi vi ei vare dem værd? Med sand Indignation har Ann. hørt vore Smaahersrer og vore Modestruer, der indbilde sig, man for Penge kan abonnere Smag paa Skuespil, ligesom man for dum abonnerede Loger til det, at tale om hendes forestaaende Tab, som lidet betydeligt; formodenlig, fordi hun ei hørte hjemme i de kiere Syngespil, som disse eene affectere at have Smag for, eller fordi det var kun i Holbergs gemeene borgerlige Commedie, hun var ulignelig; eller maaskee og fordi ingen Clubconnection ophöiede hende til den Ære af deres personlige Kjendstab og Beskyttelse. Usforglemmelige Kunstnerinde! jeg veed virkelig ikke, hvorledes du hviere kunde øres af disse end ved den Ningagt, som du har tilfølles med

med din Digter, din Holberg. Men hver, som havde Die og Sands for ægte comist Natur, uden Overdrivelse, uden Plathed, han miskiendte, og han glemmer dig ikke.

Den 12 Martii betraadde hun sidste Gang Skuepladsen, som Lisette i gammilde Testamente; uagtet hun baade da, og den foregaaende Fredagen, da hun spilte Moderen i Steffen og Lise, martredes af den smertelige Sygdom, der nu blev hendes Død, udførte hun dog disse twende Roller sig fuldkommen værdig, med en Selvopoffrelse og en Kunstiver, som Anm. den Gang anpriste, og som hendes hele Bane igennem var et udmarkende Træk i hendes Caracteer. Man vil maaßke neppe troe det; men mellem Aeterne af Steffen og Lise, da Anm. sidste Gang talte med hende, og beklagede hende over hendes Sygdom, yttrede hun uagtet dens Smertelighed en Glæde over, at den vilde stille hende ved noget af den Feedme, som man saa gjerne vilde tage til Paaskud for at udelukke hende fra Pernille Rollerne. Meget saae Skuespillerinder har Anm. kiendt, der elskede, og forstod sin Kunst, saa fuldkommen, som hun.

Det er kun som Skuespillerinde, Anm. her kan tale om hende; deres hele Kiendskab til hinanden var Kunstkiendskab, og Kunstvenskab; i de 15 Aar, de have kiendt hverandre, have de neppe talt 15 Gange sammen. Men i det allerførste dramaturgiske, Anm. nogen Tid skrev, erklaendte han hendes Adkomst til et Sted blandt Danmarks første Skuespillerinder; og langt fra, at Tid og Erfaring skulle svække denne hans Ungdoms Tanke, har han evertimod ligesaalidt udenfor som i Danmark i hendes Fag fundet finde hendes Magte; og blandt de Ting, han er stolt af, er, at hun satte Priis paa denne hans Hoiagtelse.

Saa hvil da i Fred, sieldne Kunstnerinde, og hvis din Land endnu omsværer os, maaßke for at ledsgage og opmunstre den unge Skuespillerinde, der med saa megen

Fliid

Hliid vandrer i dine Fied, da foragt ei det Minde,
 jeg reiser dig her! — Det er kunstlost, og dig ei vær-
 digt; men ærlig Hviagtelse satte det; og snart skal jeg
 ved Hoden af din, og mine øvrige Venners og Læreres
 Urner nedlægge min dramaturgiske Pen! Der er jo
 nu næsten ingen tilbage af dem, som gav mig Kier-
 lighed for denne Hane, som oplivede, styrkede, og glæ-
 dede mig derpaa. O! maatte da kun mine svage For-
 sag ei være alt foruværdige Mindesmærker fra Noses,
 Hortulans, Walthers, dine, og eders værdige Jævns-
 liges Dage!

I forrige Numre nødbede Nummet at afbryde
 Vedonimelsen af Indianerne i Engeland; foruden
 de allerede omtalte maae Ann. endnu med Berom-
 melse nævne Hr. Knudsen, som Jack, der gav denne
 Haadsmand gaudse fortresselig, og med den fuldkom-
 nede og meest comiske Sandhed, uden dog at falde
 til det overdrevne, og modbydelige — Hr. Rosing,
 der, som Robert, overmaade vel viiste os Sæmanden
 af den høiere Classe, hvis Sæder have et Anstrøg af
 hans Stand, uden dog at udarte til Matrosvæsen.
 Et ypperligt Sted af ham var, hvor Jack vilde gaae
 ud, og han bad ham bie — Hr. Due, der gav sin
 Musaffery med den udkrævede Torhed, — og Hr.
 Schwarts, hvis Kaberdar var fortresselig [som sidst.
 En eneste Erindring — der er, om ikke mikrologist,
 dog af det Slags, som man aldrig byder Skuespillere
 af en ringere Classe — vil Ann. giøre denne tænkende
 Kunstner: burde ikke Kaberdar nu og da myde den Uds-
 sigt, han siger sig at holde saa meget af? og vilde ei
 hans første Scener vinde i Huuslighed og Afverling,
 naar han under dem nu og da saae ud af Binduet?
 Hr. Saabye havde saameget nedstent sin Fazir, at
 Ann. inderlig angrer, han ei mere bestent udtrykte
 sin Meening om denne Nølle, at han nemlig holdt
 for

for, den burde snarere spilles som den brændende, end som den smægtende Elsfer. Mad. Knudsen forekommer Anm. at savne en vis tanke air de grandeur, som denne Rolle — i hans Tanker — kræver, og som Gurlis Monolog om hende angiver. I øvrigt behagde den ham mere denne Gang end den første, og blandt Mad. Knudsens Mesterreplikter i den, hører: "En god Huusmoder har ogsaa sit Værd" at den forresten fra Digterens Haand har noget ubehageligt i sig, er ei at nægte, især kan ingen Skuespillerindes Kunst frelse det Sted, hvor hun vækker den sovende syge Mand. Hertil Galletten Vadsterpigerne og Redelflikkeren.

I foregaaende Nummer er glemt at nævne Synspillet Cecilie, opført Tirsdagen den 23 October.

Fredagen den 26de October. De noble Passio-
ner, Skuespil i to Acter af Ayrenhof. Muserne maae
vide, hvad der kan have foranlediget det Gode, ad-
skillige Mennesker, og deriblandt den afdøde Konge af
Preusen have sagt om denne Farce. Narrene deri ere
hverken nye eller moersomme, Handlingen urimelig.
I Østerrig kan det maaske ved Localsatire interessere,
men neppe her; i det mindste ei spilt som i Aften.
Den bedst underholdte og moersomste Rolle i Stykket,
var ogsaa den, der gik best, da den var i Hr.
Musteds Hænder, som spilte virkelig sin Forstheim
med megen Luune. Dog indlob i den Scene, hvor
han drikker med Majoren, en heslig Bilderede med
Bologne, og Polen, hvorved denne Pudserlighed
reent tabtes; overalt var denne Scene ei karakteristiske
nok. Næst ham sætter Anm. Hr. Saabye, som gav
sin Blomsterkands med megen Smag, og havde valgt
en meget passende Caracter til den, da han var det,
Franskmanden kalder Marquis cassé. Skade, at denne
Caracter ved Digterens Matthed træffer lidt til sidst.
Hr. Rosing Majoren, var nok ei i Begyndelsen nok-
som den sode, sukkende tungfindige Elsfer, Barones-

sen beskriver ham; men tog den for meget paa samme
God, som andre Elskere. Derimod var hans sidste
Scene især det Sted, hvor han triner hen til Blom-
sterkrands og advarer ham, herefter ei at finde noget
latterligt der i Huset, overmaade fortrefligt. Hr.
Ibsen Notarius godt. Hr. Lindgreen Greve Ridbane;
aldeles ei paa sit Sted. Var uagtet al sin Flid ei i
Stand til at vije os den hestekære Greve, som hver-
ken hans Figur eller Organ klædde til; heller ei var
han efter vore Sæder godt klædt. Hr. Due var som
Edelsee heller slet ei paa sit Sted, hverken hans Cour
til Baronessen eller hans Vandens vil klæde ham.

Efterstykket var tre Forpagtere; men da Anm.
siden det var et Syngestykke, ei troede sig forpligtet
at bivaane det, da Hr. Quistes Debut som Lucas ei
var overteert, kan han ingen Beretning give om dets
Forestilling. Mellem Stykkerne havde de for første
Gang den bortspøne Fugl, Divertissement af Hr.
Bournonville. Et af disse nydelige Petits riens, den-
ne Mester veed at give Skionhed og Interesse. En
Hyrde har en Fugl i et Buur, hans Hyrdinde vil have
den fra ham, han nægter hende den, hun gaaer vred
bort, han sætter Buret, og gaaer til Side, hun løber
til, og snapper det; han vil tage det fra hende igien,
og medens de brydes,aabner hun Buret, og lader
Fuglen slippe ud; han bliver bedrøvet og forbittret, og
nu forsone de sig. De nydelige Scener og de skionne
Pas de deux mellem ham og Tomfr. Jensen lade sig
ei beskrive. Hun udfører sit Partie med al den fulde
Skalkagtighed, al den tilsløkende Fünhed, som er hen-
de saa egen; han er Hyrde, som han er Helt; hvil-
ket af disse Tag, man seer ham i, fristes man til, at
tage det for hans eneste sande, saa gandstæ synes han
skabt for det.

Mandagen den 29de. Bortforslerne Comödie
i tre Acter af Jünger. Anm. har saa godt som intet
at tilseie det, han i foregaaende Nummer har sagt om
dette

dette Stykkes Forestilling. Det eneste Sted, han i forrige Blad havde at indvende mod Mad. Preisler, var i Asten fuldkommen rigtigt og skønt; og hendes øvrige Rolle gav hun, som sidst ganske fortreflig. Om Rosendahl og Buchenhayn henholder han sig til sin sidste Betænkning. Ganske fortreflig var Hr. Lindgreen, som Rosendahls Tiener.

Hertil Divertissementet den hortflosine Fugl.

Tirsdagen den 30te. Lilla eller sielden er Skjønhed og Dyd. Det er et af de Stykker, hvor man med øjet kan ønske, hvad Boileau med Uret ønskte i Quinaults Stykker, at sidde saadan, at man kan høre den blotte Musik uden Ord. Ogsaa var det vist et dets Værd, der i Asten skaffede det saa usædvanligt et Tillob. Men man var stemlet sammen for at see Christians Datter, Frederiks Søster, Danrigets tilbedede Augusta igjen, at ønske hende et hiertemeent Velkommen, at være Folk og Talsmand for tusindes Folkeser. Hvor det maae være glædeligt for en Konge at see sig og sine saaledes elskede, især paa en Tid, da saa mange Konger høre saa forskelligt et Sprog; men ogsaa hvilken sielden Lyksalighed for et Folk, at have en Konge, og et Kongehuus, som man med øje kan elske saaledes! —

Torsdagen den 1ste November. Den virkelig Biise, efter Sedaines le philosophie sans le savoir. Hvo der vil see et uimodsigeligt Beviis, hvor nsdvendigt det er at localisere de Stykker, som toge derimod; give kun Agt paa det Sted heri, hvor Desparville siger, at en Mand ikke har vildet tiene ham, fordi det Baand hans Kors hang i, var blaat, og ikke rodt. Hvor mange hos os forstaae Betydningen heraf; og hvad Virkning kan det giøre i et Land, hvor der ingen saadan Forskial findes Sted mellem Protestantter og Catholikter. I øvrigt har dette Stykke for meget af den gammeldags Adelstand til ikke at tage meget af sin Virkning i nærværende mere oplyste Tider. Man troer

troer nu ei mere, at en Son kan fordre Regnskab af sin Fader, fordi denne har bortkastet en Uting, en Drom — sit Adelskab — og bortbyttet det for Gavns lighed og Welstand. Var det denna Omstændighed, eller var det en vis Lunkenhed, der var over det Hele, som gjorde, at Ann., uden just at være misfornyret med nogen, eller noget, dog ikke interesseredes i Aften? Vanderk's Nolle hører blandt dem, der have forskaftet Hr. Schvarts sit Navn i dette Fag; og undtas her Ann. nogle Suk, der især i Scenen med Sonnen ei vilde behage hverken hans Dre, eller hans Hjerte, spilte han i det Hele sørdeles vel; især var den stumme Scene mellem ham og Sonnen ved dennes Bortgang fra begge Sider mesterlig. En anden meget kion Scene af Hr. Rosing var den, hvor han beder Victorine leveure Uhret eene til sig. Mad. Clausens Victorine udmarkrer sig ved Simpelhed og Naivete; og saa lidten Brudens Nolle er, vidste dog Ifr. Astrup at faae en nydelig Scene ud af Mødet med hendes Broder. Ogsaa Hr. Musse Anton syntes Ann. bedre end nogentid, men med alt det interesserede det Hele ham ei.

Hertil Divertissementet den bortsløgne Fugl.

Dette Glad koster for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Købere 6 Mark Alargangen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 28.

den 12 November 1792.

In the very torrent, tempest, and (as I may say)
whirlwind of your passion, you must acquire, and be-
get a temperance, that may give it smoothness; be not
to tame neither; but let your own discretion be your
tutor.

Shakspere's Hamlet Act. III. Scena 2.

Fredagen den 2 November. Zemire og Azor.

Mandagen den 5te. Ariadne paa Naxos. Det
er bleven Anm. offentlig bebreidet, at han unddrog sig
for at anmeldte dette Stykkets Forestilling; uagtet han
nu er i denne Henseende aldeles angerøs, da han i
førre Aars Morgenpost uden Omsvob har fremsat sin
Meening derom, anseer han det dog for sin Pligt lidt
udforligere at udvikkle samme; saa meget mere, da
virkelig denne Forestilling af dette Stykke var den hel-
digste, han i tolv Aar har set. Hr. Saabye var Thes-
seus, og behagede Anm. mere, end nogentid; vel var
han maaske ei Krigeren, ei Alcidis mandige Staldbroder i den tilstrækkelige Grad; men derimod var han
ganske Ariadnes elskværdige Elster, ogsaa havde hans
Spil i det hele den Runding, den Adel, den Skion-
hed, som dette Slags Skuespil kræve. Mad. Preis-
sler Ariadne; at denne behagende Skuespillerinde i
højeste Grad har alle de udvordes Egenskaber, der ud-
kræves til en tragisk Actrice, vil vel neppe nogen nægte.
En imposant Figur, et aabent, fordeelagtigt og talen-
de Ansigt, udtryksfulde Øine, den meest sonore og
lykkelige Quindestemme, vor Skueplads for nærværen-
de Lid eier; med disse Fortrin kan hun altid være sikker
paa, ikke at mishage i Sorgespillet; men det Værd,
hun har i det muntre Lystspil, opnaer hun der dog
neppe;

neppe; ogsaa torde vel dette have en meget naturlig Alarsag: hendes Diction, hendes legemlige Beltalens hed har engang faaet sin Dannelse i dette, der er hun hjemme; i huint er hun fremmed; og hvor man er fremmed, er man aldrig saa ganske i sit Esse, som i sit rette Hjem. Dersor ere ogsaa Madam Preislers bedste Scener i Sørgespillet stedse de, der komme Lyfts spillet nærmest; saaledes Scenen, hvor hun udhører Joas i Athalia, saaledes de første Scener i Ariadne. Virkelig begyndte hun denne Rolle i Asten saa skont, som muligt; hendes Stemme var saa huld, hendes Tone saa sand, og saa smeltnende. Kun burde nok det Sted: "Hun rødmer ei forgieves, vore Glæders Forræderinde!" været sagt med en af Blusærdighed dæmpet Tone, da derimod Mad. Preisler næsten hævede det; ogsaa vilde jeg hellere, at hendes Angst, da hun hører Loven bræle, skulde have udtrykt sig med den uskudige uvisse Omvanken, som er karakteristisk for den Frygt, der vil flye, uden at vide, hvorsra, eller, hvorhen; overalt sad hun mig vel meget i denne Rolle, hvor der er saa megen Hjertets Uroe; og der som Schink har Net, naar han fordrer mere den rørende, end den fortvivlende Tone, hvor hun foreholder Theseus hendes Belgierninger, da stemte hendes Spil nok neppe med denne Fordring. Men nu kom atter et ømt Sted, som var ganske for hende. Derimod savnede Alm. aldeles de Gradationer, der skulde forberede hendes vilde Raserie; denne Overgang var ham meget for brad. Ogsaa var der i hendes Billedelse et Par Gebærder, som, saa at sige, vendte sig til Tilstuerne, opæsede dem til at see, hvad hun saae; dette var uden Twivl ganske urigtigt. Maar saa hæftig en Følesse betager Sielen, fængsler den og saa at sige Legemet til den samme Eienstand; Die, Stilling, Gebærde, alting henvender sig did, og kan ei slide sig derfra. Men nu kommer atter een af hendes skionne Scener, hvor hun mindes sin Moder; denne er saa godt klægende, saa rørende, saa huld; om hendes Scene har jeg derimod forrige Gang ytret min Meening; her savner

lavner jeg den Rigdom af mangfoldige og udtryksfulde Stillinger, som denne Situation saa nødvendig krever. Overalt er dette, hvad jeg i Sørgespillet, og især i Melodramet fornemmelig lavner hos denne Kunstsnerinde; hendes Stillinger og Bevægelser have ofte Skønhed, Adel og Udtryk, men de have ingen Mangfoldighed og Afværling; ofte hører hendes Arm sig med Værdighed, ofte farer den ud med Styrke; men den falder da strax igjen; hendes hele Spil er en Række af isolerte Gebærder, i Steden for at være en Kiede af sammenhæftede Bevægelser; de maaae fine Muanter, hvorved f. Ex. den eengang oploftede Arm lide ester lidt forandrer sin Stilling og sit Udtryk, og ders ved skildrer os Overgangen fra een Følelse til en anden, bruger hun ei. Det være langt fra mig at vilde nedsette denne med saa megen Ret yndede Kunstsnerindes Værd; men jeg maae gientage det: I Sørgespillet er hun mig ei, hvad hun er i den muntre Co-moedie, og maakee torde jeg lægge til, at, dersom hun spilte Sørgespillet til større Fuldkommenhed, var hun maakee neppe den henrivende Actrice i de lette comiske Roller. Nul n'a tout en partage.

Esterstykket var Hendrik og Pernille. Om dette Stykkets Forestilling har Ann. meget lidet at tilføje det, der i Foraaret er sagt. Hr. Knudsen synes mig i sine Sprædbassescener i noksom dannet ester vor Tids Gjække; derimod ere hans Tienerscener fortresseslige, ogsaa læste han sit Brev meget bedre i Aar end i Fior. Jfr. Schmidt gav sin Pernille omtrænt, som i Fior; kun forekom det Ann., som hun i de første Pernillescener med Magdelone, formodentlig for at heve denne Caracter ud fra den følgende paatagne, gav den mere — jeg vilde nodig falde det Frækhed — end hende ester Leonores følgende Beskrivelse kan tilskomme; kun som Frøken maaae hun være coquette, i sine Pernillescener maaae hun derimod vedligeholde den bedre Caracter, hun i anden Act med Leonore saa heldig udtrykker. I øvrigt fortiner hun Versommels-ser for den Natur og Sandhed, hvormed hun lægger

Vind

Vind paa at tale og spille. Dette er den første Egen-
skab, og den nødvendigste; den comiske Styrke vil vel
komme siden. Den, der fornemmelig behagede i dette
Stykke, var Hr. Gielstrup, hvis Arv havde megen Lus-
ne og comisk Styrke. Heil var det nok, han i sin
første Scene, som Hasenkræk kom ind med det Brev.
I Scenen mellem Leander og Leonore, hvor Gaverne
leveres tilbage, indløb nogen Forplumring, i øvrigt
bliver Num. ved sin gamle Meening, at disse Gaver
vel kunde flyes, og ei behøvede at fastes paa Gaden;
ligesom han i høieste Grad billiger den Forandrings, at
de reev Breve itu, i Steden for at spytte ad hinan-
den. Af Ifr. Bogth som Magdelone, havde Num.
ventet, at hun — endog uden hans Anmodning —
havde havt den Agtelse for Publikum og sig selv, ikke
at gientage den Hævning af Tængren ved de Ord, at
de ellers holde Bryllup paa deres egen Haand,
og derved at paabyrde Holberg et Svinerie, som han
uden Tvivl er uskyldig i. Man maae ei forsætlig
bevæbne dem, der idelig raabe paa Holbergs Væbel-
agtigheder, og ingen Narrestreger, eller Skidenheder
kunne lide uden i Syngestykker.

Tirsdagen den 6te. Myndlingerne, Skuespil i
sem Optog af Island. Uagtet dette Stykke atter i
Aften blev modtaget med meget Bisald, var dog Tils-
labet, skjort ei slet, mindre end Num. havde ventet
det. Det blev i øvrigt i Aften givet ulige bedre end
fist. Om just Hr. Frydental har Grund til at klage
over Embonpoint, veed Num. ei; i øvrigt gav han
Hofraadens subordineerte Nolle med megen Flid, og
sagde blandt andet strax i første Scene Hjælens Sty-
relse megel vel. Denne Andagt er overalt et Hoved-
træk i Faderens og Sonnens Caracter, og denne,
saavel som det sogte Udseende af en ligefrem ærlig
Mand ønskede Num. mere marqueert af Hr. Arends,
der ellers i hans Tanker gav sin Nolle bedre denne Af-
ten, end første Gang; til disse skinhellige Ytringer
høre saavel Subskriptionen, og Andagtstimen hos Frue
Tiesenbach, som de Indstævninger til Gud i hans
første

første Scene. Hr. Saabye Ludvig i mine Tanker meget bedre end første Asten, og nuanceerie sine forskellige Scener ud fra hinanden med megen Smag. Vagabond i Scenen med Hofraaden, hvor jeg dog heller havde seet ham i en let Morgenkiole, end i Overkiole; ung Mand af Levemaade i Canzlerens Nervørelse, høflig og kold i Scenen med Philip, Vagabond med Lisette, og sat med Augusta, og falde nu saa saare godt i sin naturlige Tone, da hun var gaaet; forbindtlig men kold i Scenen med Drave, indtil de hæftige Steder komme — thi her tilstaaer jeg reent ud, Hr. Saabye behagede mig ei; des skjonnere var verimod de kolde Repliker, hvormed han sluttede denne Scene. I Scenen med Hofraaden i fjerde Act missforstod de begge Navnet Paulino, og leste Pauline; men nei! Paulino er en Italiener, som i Tydskland for det meeste Viinstænkerne ere; ogsaa havde Anm. Onskeet, Augustas forestaaende Kaar havde giort mere Indtryk paa Ludvig; thi dette er egentlig det, der frembringer den hele følgende Forandring hos ham. Den Scene, som slutter denne Act, vil aldrig gaae efter Anm. Sind. Derimod gik hans Scene med Mar-dam Drave denne Gang bedre, dog undtager jeg stedse hans hæftige Steder; der maae Hr. Saabye endelig holde sig mere i Toilen. Det samme har jeg naturligvis mod det første af hans Scene med Hofraaden; her marveres han mig ei Overgangene nok. Skjonne er derimod hans kolde Repliker. I øvrigt viser han i denne Rolle fuldkommen, hvad han kan blive, og uden Twivl vil blive, saasnart han fatter Liid nok til sig selv, til ei at overspænde sit Spil.

Hr. Scharts Kibmand Drave. En skjonn Rolle af denne værdige Konstner. I hans første Scene er han saa godt den hæftige Mand, især er det Sted "da o Gud bevare mig," saare skjonn. Ogsaa hans Scene med Hofraaden er ypperlig, saa fast. Kun onskede jeg en mere betydelig Accent paa: "jeg bærer ingen hemmelig Tag til dem,, i det mindste synes jeg næste Replik fordrer det; men ypperlig er hans

Hans Overgang fra den Hestighed, hvormed han giver Hofraaden de to Sekunder at forlade Huset i, og til den flendelig paatagne Kulde, hvori han lægger Nøglen til ham. Kun i hans Raisonnementscener, for Ex. den med Philip, og Begyndelsen af den med Ludvig, forekom han mig at synke lidt hen til en vis dactisk Monotonie; det er ei blot Forstanden, der skal høres her; Hiertet maae give dens Førdrag Liv. Skion blev han derimod i Enden af Scenen med Ludvig, især: hvem ægter de? og især var han ypperlig i den paatagne og ydmygende Kulde under de sidste Replicer. Hans Scene med Rose var ligeledes blandt dem, der gjorde megen Virkning ved sin Sandhed; blandt andet: og lægger mig igien, som en Tiger. Kun hans Adfærd, da Rose sagde, han havde reddet ham fra Selvmord, var Unm. alt for theatralst Hestig. Hans Scene med hans Kone var skøn, vi kunde mærke, han tvang sig, men hans Kone funde dog ingen Mistanke satte; derimod var hans Udgang af denne Act mig endnu ei tilmaade. Ypperlig tvang han sig i Scenen med Commissairen, især sagde han anden Gang: min Dagligstue, og sin sidste Repl. saadan, at man hørte, der vilde ei meget mere til, inden han brod los. Mad. Rosing Mad. Drave, ei den interessanteste Rolle i Stykket; men ved denne Kunstnerindes Behandling et Meisterstykke af Karakteristik og Spil. Hun veed at lægge en vis Qvindelighed deri, som — uden at spilde Mad. Drave noget af vor Agtelse og Godhed — dog gør os meget begribeligt, baade at hun af Moderforsængelighed kan have bidraget til Augustas Forstenimelse, og at hun efter sit Kions almindelige Tænkemaade mistænder den mørke sandsigende, men retskafne Philip Brooks ærlige alt opfrende Venstak, og foredrager ham hans smiggrende letsindige Broder, der udmærker sig ved de Selskabeligheds Fortrin, der ere fordærvede og ubetydelige Mennesker saa egne. Denne Rollens Behandling forenet med den huuslige Sandhed, med den ægte usorfalskende Tone i hendes Spil, gav Rollen meget Værd.

Værd. Strax i første Scene vidste hun saa godt at
 marquere den gode omme, men som sagt — qvindelige
 Kone; fortreflig harmonerede her hendes Spil og Tone
 med Draves, især det Sted, hvor han talte om hen-
 des Kulde. Skon var og hendes Scene med Augus-
 sta, og saare godt var det, at hun saa alvorlig sat sig
 til at sye i Ramme; herved fik denne Scene fra hen-
 des Side megen huuslig Sandhed. Men meget godt
 releverede hun ogsaa Hofraadens overspændte Udtryk
 om det allerkæreste Arbeide, ved den folde Tone,
 hvori hun sagde: denne Vest. "Hendes: hører
 jeg ei ogsaa til eder? havde denne underlige In-
 derlighed, som afpresser Taare, uden at man veed,
 hvorved. I Scenen med Philip Brook staar: at vi
 afviger fra en Samtale.,, Dette sagde Mad. Rosing
 nok urigtig, ogsaa er det galt oversat, thi der skal
 staar, at vi kommer fra en Samtale. Med me-
 gen ovindelig Kiinhed behandlede hun i ovrigt Philip,
 som hun dog ei kan lide. Hendes Adfærd under deres
 Ulykker er for sand til at kunde beskrives, især i den
 Scene, hvor Drave river sig fra dem, for at gaae i
 Arrest. Men hendes meest udmarkede Scene er den
 med Ludvig. Hendes Uvished, hvad hun skal giøre,
 da han kommer ind; hvorledes hun endelig gaaer ham
 forbi, med ein Stemme, hvori man kan høre Forbit-
 telsen, falder paa Frederik, og nu paa denne ydmis-
 gende Maade giver ham Afviisning, og under følgens
 de Repliker med den høihed, især hendes Alting? og
 hvor hun river Seddelen i Stykker, og nu hendes
 energiske: Tael! og den Varme, hun kommer i, ved
 at bevidne sin Mands Redelighed, og hvor nu Mos-
 derhjertet kommer i Raag ved at tale om hendes Da-
 ter, hvor hun erindrer sig, at han er hendes bedste
 Venindes Son, hendes Pleieson, hvor Forestillingen
 kommer, at hun engang skal tigge en Grav til sin
 Datter! det er store Repliker, det er Lidenskabens
 Sprog, og især den følgende. Skulde dette Skues-
 spil endnu komme for i det Tidsrum, jeg, som Ann. har
 tilbage, skal jeg stræbe at beskrive, hvad jeg her kun har
 fundet heromme. Resten af denne Scene udmarkede sig ved
 Adsf

Adel og Sandhed, ligesom hendes folgende smertelige, især det Sted: Jeg er svag, mit Barn. Hr. Rosing Philip Brook, begyndte sin Rolle ganske fortreflig; han revser Hosraaden saa holdt, saa skideslos, at man tydelig føler Philip ei kan ansee det for nogen Seier; især siger han Repliken om Rang ganske mesterlig. Ligesaas skont gav han i Aften Scenen med Augusta; det var Manden, der talte af sit fulde Herte, men der ogsaa ganske ene lod det tale; ypperlig erklærede han hende sin Hierlighed; ypperlig rev han sig fra hende; kort, han opfylder i denne Scene saa ganske Anm. Ideal af Philip, at han endog stodtes over den ellers ubetydelige Ting, at see to lange Staalkæder dingle fra dette Menneskes Lommē; en saadan Mand overlader slike Rangleverk til de Gieckke, der maae ringe for sig, paa det man skal mærke, de er der. Ogsaa i Scenen med Drave var han sand og god, saavel som i den folgende, nogle brudte Tone undtagne, hvoriblandt jeg vil nævne: vii denne Scene Fe mit Herte; skont var derimod hans sidste Replik, kun staer i Orig. Hierlighed til Bisnnet i Steden for Qvindekierlighed, hvilket just giver den modsatte Mening. Hans Gang i Scenen, hvor han ventede Kanzleren var fortreflig; men hans Fyrighed brod ud i samme brudte Tone, især i forste Replik; sin Scene med Kanzleren begyndte han meget godt, ogsaa sagde han det godt "jeg gaaer i Caution," men hans Hestighed og Haanhed i Enden af Scenen overstred uden Kvivl Grænderne; i Scenen med Augusta var han atter i Begyndelsen god, f. Ex. Jeg elster denne Pige; og hans bestemte Jeg; saavel som og, jeg bliver en gyseelig Modstander, men den, der skal blive det, maae være mine Herre over sig selv end Hr. Rosing var ved det Sted: Vanvittig! jeg veed vel, her staer: ude af sig selv; men en fast bestemt Karl, som Philip, viser selv i sligt et Vieblik Sielestyrke; overalt var hans folde og faste Repliker ypperlige; men hans hestige, mig stundum for støiende og usionne. Isr. Astrup Augusta, virkelig har Digteren fædet denne Rolle ved det overspændte romantiske, han tillægger den, ogsaa skulde hun ester hans forrige Anlæg kun være en subordineert Rolle mod Frøken Glessel, som han den Gang havde fremført i Stykket, men der, som flere af vore Ideer, bortfaldt ved Caroline Becks Død, for hvem den var bestemt. Hvad der er at giøre af Rollen, gior uden Kvivl Isr. Astrup, saare godt siger hun det om Rosenkæderne, der ei vilde lykkes; skont falder hun hastig ind, og beder om de gronne Baand, for at afsynne Hosraaden, og saare godt ester Caracteren sagde hun Scenen med Ludvig, især: sun elster een — derimod havde den Replik om hendes Minde endnu ei den ved Stregon forestrevne og i dette Stykkets forrige Anmeldelse anbefalede Nuance,

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 29.

den 19 November 1792.

Par la seule raison mon esprit enchanté
Cherche dans le prestige un air de vérité.

Dorat.

Forestillingen af Myndslingerne ledsgedes af en Entrée.
Torsdagen den 8de. Arsene Operette med tilhørende Dands.

Fredagen den 9de. Xigaro's Giftermaal. Anm. har tilforn saa udførlig forklaret sig over dette Stykkets Forestilling, at han troer fortelig at kunde siile det forbi i Aften, saameget hellere, da det syntes at være en Tyge Brahes Aften for adskillige af dem, der ellers pleie at bidrage mest til dette Stykkets Forstyrrelse; Standsninger, Talefeil o. d. l. vare ikke sieldne, endog hos saadanne, af hvem man sielden hører dem, og Begyndelsen af tredie Act sik en Intermezzo af en Kat, som sikkert ei gjorde den beste Virkning. Uagtet det da ikke blev spilt med sædvanlig Fuldkommenhed, gik dog mange Ting skønt; og at Grevinden, Cherubin, Suson, Fanchette, Bridoison og Greven især udmarkede sig til deres Fordeel, bør Anm. ei fortie. Antonio var i Hr. Knudsens Hænder; han gav den med megen Smag og Flid, kun vilde de, der vare vante til hans Forgiængers Maneer at tage Nollen paa, ei finde Behag i hans vedvarende Perial; men troede, denne kun i anden Act kres vedes af ham; ogsaa finder Anm. nu, ved at esterses Originalen, at Beaumarchais selv fordrer i Fortalen, at Antonio i anden Act kun skal have en halv Snidser, som

som skal dunste bort lidt efter lidt, saa man i semte næsten slet ei bliver den mere var. To andre Smaaerindringer, som heller ei bor forbriegaaes, er, at Cherubin i fierde Act bor tage sin Hat af, saasnart Grevven siger: hvorsor er du ikke reist? men sætte den paa igien, i det, han siger Nepliken om det, han har paa Panden; og at Suson i Scenen, hvor hun klæder ham om, ei maae kyssé ham; thi Grevinden — hvilket man endelig ogsaa kunde see paa hende i Aften — lider ei saadan Fortroelighed mellem de to. Endnu maae jeg tilføie, at Dienspillet mellem Grevinden og Cherubin under Romancen var ubetaleligt; der stod ei et Ord forgiveves i Bisen for disse to. En nye og uventet Forstionnelle sik dette Stykke i Aften ved den henvivende Fandango, hvormed Hr. Bournonville og Chr. Jensen prydede fierde Act. Da dette imidlertid var egenlig blot Dands, og ingen mimisk Scene, finder Ann. sig nedsaget til ei at følde nogen Dom over den, over Bournonvilles Lethed og Skivnhed, over Chr. Jensens Livelighed og Unde; men blot at istemme det entusiastiske Bisald, som saa levende udbrød fra det overraskede og henrevne Publicum, og som man saa tydelig kunde høre paa, det var ei bestilt Arbeide, men den uskromtede Hørelsес Udbrud. Ogsaa finder Ann., som dette Stykkes Stedsader, og Bærga, sig forpligtet at aflagge Bestyreren sin offentlige Taksigelse, saavel for denne sande Forstionnelle, Stykket her havde faaet, som og for den ædle Rundhed, hvormed han havde afhiulpen det Mesquinerie, hvormed det hidtil er giver. Bist nok har Beaumarchais uvidommelige Virtighed understøttet af vore verdige Kunstneres nidkliere Bestroebelser ei trængt til denne udvortes Pragt for at behage, imidlertid syntes dog virkelig dette saa gavmilde Stykke at have lange forsiktig, at blive seet i en anständig Gestalt.

Mandagen den 10de. Efter Hostgildet, som øste tilforn er anmeldt, og som det vedvarende størke
Tillob

Tilsløb i Aften hindrede Anm. fra at see, blev givet gode Ægtestab, Comoedie i en Act. Hr. Schvarts gav sin Candide i det hele ypperlig, som sidst, især var det Sted med Blomsterne gandste fortrefligt; ogsaa havde han rettet det Sted, der var angivet, som urigtig oversat. Kun om Brevets Læsning vare vi endnu et enige. Anm. vil altsaa her lidt udsørligere udvikle sin Meening for sin Ven, og skulde de da endnu ei maaes, vil han underkaste sig den gamle Regel, at i Konstsager hør Konstneren staae til troende. Candide, forestille Anm. sig, har vel adskillige vigtige Beviis imod sin Kone, dog zittrer han endnu for at troe dem; hun gienkiender med Gysen det ulykkelige Brev for at være fra Eraste, hun rækker ham det med den Tilstaaelse, at hun vil derved synes skyldig i hans Vine; uagtet alt dette ønsker, og altsaa haaber Candide endnu, at dette Brev i det mindste ei maae indes holde umodsigelige Beviis; dette Haab, og den Frygt, som kæmper dermed, bringe ham til at ryste; han begynder omsider at læse det, og de første Ord synes at giøre hans Kones Utroestab upaatvivlelig. Her vilde jeg da, at hans Stemme skulde dæmpes, næsten quæles af denne rædsomme Bished, at han kun med Misie skulde kunde arbeide sig igennem det første. Men nu læser han videre, og finder sig omtalt som en forhardt Barbar; dette græmmer ham ei, som det foregaaende; dette forbitter ham; det forrige var en Ulykke, dette er tillige en usorskylt Hornærmelse; dette giver hans Stemme Kraft, hans Fordrag Styrke og Ild; dette sætter ham i denne Stemning, hvori han sees under de følgende Repliker, og som er saa forskellig fra den, der hersker hos ham i hans næste Scene. Uden disse Overgange bliver der i Anm. Tanker et aldeles usorklarligt Spring i denne Caracter.

Ifr. Astrup Sophie. Jo østere Anm. seer denne Rolle af hende, jo mere bestyrkes han i sin første Meening. Hendes første huuslige Scener ere stion-

ne, blandt andet den Replik om de to Drenge paa
Billedet (hvor derimod Bornenes tvende følgende Re-
plikter aldeles siges uden nogen Betydning) i Mistan-
fescenerne vilde jeg derimod beskyde hende for at være
formeget Actrice, og for god Actrice; hendes For-
drag har her en Hynd, en Langsomhed, en Vagt, en
Zone, som Hiertet ved slige Leiligheder ei klender.
Det kommer mig næsten for, som denne agtværdige
Konstnerinde just spiller disse Scener mindre godt, fordi
hun vil spille dem alt for godt. I Mad. Clausens
Rosine ønskede Ann. de lange Replikter sagde med nos-
get mere Liv og Afverling. Hr. Lindgreen står som
Tieneren.

Tirsdagen den 13de. Gienstridige Sindelag,
Comoedie i en Act af Dufresny. Ikke, i Ann.
Tunker noget af vor Skuepladses lykkelige Smaastyk-
ker. De beste deri vare i hans Tunker Ifr. Astrup,
som havde valgt en nydelig, munter og vittig Caract: r
til Angeliques Rolle; og Hr. Gielstrup, der spilte sin
Steenriig med megen comis: Styrke, som stak saa
meget mere af med den simple Natur, der herskede i
hans Spil i Esterstykket. Det Sted, hvor Valerius
skal skrive Contracten under, og siger, han blæser
af Medgiften, vilde slet ei hænge sammen i Aften.

Esterstykket var Papagøien, Comoedie i tre
Acter af Rozebue. Ved at arbeide for meget kan
Kunstneren forspilde Kunstnernavn! siger Lessing, og
et af de umodsigelige Beviis herpaa er denne Forfatter.
Næsten kan man stille hans dramatiske Arbeider i chro-
nologisk Orden efter den Aftagelse af Værd, man spos-
rer i dem; thi saa langt, som Indianerne i Engels-
land er under Menneskehed og Anger, saa langt er
atter Papagøien og Jacobinerclubben, og hvad
hans øvrige seenere Arbeider hedde, under Indianer-
ne. Papagøien kan man især med hin Tilsuer
kalde et Passiarstykke; ingen dramatisk Handling,
ingen interessante Situationer, ingen ny og tiltrakken-
de

de Caracterer. Stykkets Salt skal ligge i Dialogen, der ei heller har den Nyhed, den synes at affectere. Da Overs. endnu ei er trykt, vil Ann. give et Udtog deraf. En Røbmænd i Bremen, Richard Vesterland, har to Sønner, Georg og Ludvig; Georg kan han ei lide, og denne maae derfor bort af det faderlige Huus, tager til Jamaica, og lægger sig noget til Bedste; Ludvig, Faderens Kæledegge, bliver feed af at være hjemme, da det gaaer til Afters med Faderen, lader sig give nogle Penge af ham, reiser bort, bliver Spiller, gisr ved Spil og ved Gield betydelige Figurer, og lægger sterk an paa at øgte en riig Engellanderinde, en Enke, som han træffer i en Bye, hvor han er reist hen paa Spillerhaandvæket. Faderen, som midlertid er aldeles ødelagt, reiser i sin yderste Armod efter sin Ludvig; men denne, som lidt er kommen paa Knærene igien, som desuden har paataget sig en Baronitis, og frygter at røbes ved sin Fader, lader ham vise af ved sin Tiener Hendrik; og den Gamle, som oversaldes af et haardt Veir, og som hverken kan gaae hjem, eller tør, om han endog kunde, da han havde i Tilst til sin Søn, lovet at betale 13 Rigsdaler, som han manes for, maae tage sin Tilflugt til en Fisserhytte i Nærheden, hvor han finder den giestmildeste Modtagelse. Nu træffer det sig, at hans anden Søn Georg, der af Længsel efter at see sit Fædreland og sin Fader igien har giort alt i Venæ, og er reist hjem, lader Skibbrud ved Havnens af samme Bye, og redder Livet ved at svømme i Land tilligemed en sort; ingen af dem har bierget andet end en Papagsie, som Georg har opdraget til at sige: Beed Georg! beed for din Fader! efter forgives at have søgt Giestfrihed i den saakaldte Baron Vesterlands Huus, finde de den om sider hos samme godgivende Skipper. Fader og Søn træffe da endelig paa hinanden; de gienklaendes, Sønnen erfarer Faderens Trang, men har intet andet, end Papagsien, den skal den sorte selge for at bringe de

13 Rigs-

13 Rigsdaler til Veie; han træffer paa Engellsenders
inden, som kieber den, bliver saa glad over de Ord,
Papagtsien siger, at hun vil lære at kende dens Læremester,
lærer at kende ham, tilbyder ham sin Haand,
og lønner saaledes hans sonlige Kierlighed. At denne
Fabel er sandsynlig, paastaaer vel ingen; men det
vørste er, at den ei ved sin Interesse holder os stades-
lse for denne Mangel paa Sandsynlighed. Dette
Stykke blev imidlertid langt bedre spilt, end det for-
tiente. Hendrik, den saa kaldte Baron Vesterlands
Tiener, gav Hr. Lindgreen overmaade godt; især var
hans Scene med den dsve Pige meget god. Det
eneste Sted, Anm. havde tækt sig anderledes, var,
hvor han lader, som han kieder den gamle Vesterland
igien; her var nok Hr. Lindgreen for spodse. Amalia
Jfr. Morthorst frelser virkelig den sidste meget udelis-
cate Scene ved den ødle Verbarhed, hun giver den
med. Et Fruentimmer, som saaledes kaster sig hen
til een hende ganske ubekjendt Mandsperson, maas
nødvendig være meget agtværdig i vore Dine, hvis
hun ei skal blive overmaade foragtelig deri.

Jfr. Schmidt Betty; en Rolle, som i Anm.
Tunker gior denne unge Skuespillerinde megen Ere;
den Selvsornægtelse, hvormed hun omstaber sig til et
aldrende, sært, dovt Huuskors, er ingen sædvanlig
Dyd hos Skuespillerinder i hendes Aar; meget gode
udtrykte hun ogsaa Dovheden, især derved, at hun,
som slige Mennester gjøre, hørte med Munden. Hr.
Frydendahl Ludvig, gjorde mere for Nollen, end Digs-
teren havde gjort for ham. Om man ellers ogsaa
vilde indrusinne, at to Personer med Kaarde og Chas-
peaubas kunde passere for Doctoren og Apothekeren, da
var det dog nok at ønske, at disse to, skjont stumme
Roller, vare overdragne til Personer, der gjorde en
mindre latterlig Figur deri. Hr. Due gamle Vester-
land gior sig megen Fliid, og tillige megen Fremgang
i slige gamle Mands Roller, som uden Twivl ere det
sande

sande Fag, Naturen har anviist ham. Hr. Gielstrup Fiskeren, ustridig den bedste i Stykket; gav denne jævne Edelmodighed med den skønneste Simpelhed og Sandhed. Hr. Saabye Georg meget godt; viiste her, hvor meget Gavn han kan have af sine Fordele, naar han blot ikke af Mistillid overdriver. Meget got reddede han sig ud af Forlegenheden i første Act, da de igien sik Die paa den bortsløse Papagsie. Men skulde det ei være bedre, paa det at denne Papaggie ei en anden Gang skal flyve bort med hele Stykket, da at tage en udstoppet Hugl dertil? Hr. Knudsen Eury i sig selv meget godt; vist nok forekom han mig ei at være Neger nok i sit Spil; men hans Digter har uden Twivl ikke saa lidt Skyld heri, som heller ikke synderlig har indmærket Dollen fra denne Side. Hvorfor i øvrigt alle Mennesker i dette Stykke eenes om, at udsgive Navnet Georg galt, ved at lægge Accenten paa første Stavelse, begriber Anm. ei. Samme Skæbne havde endelig samme Navn i Høg over Høg.

Torsdagen den 15de. Savoiererne Operette i en Act. Jo oftere Anm. seer dette lidet nydelige Syngespil, jo mere glæder han sig over den elskværdige Lethed og Naivete, hvormed Stykkets tvende Hovedroller blive givne. Jfr. Morthorst synes hver Gang at give sin lille trodsige Krabat med mere Lethed og Liv; blandt andet ere de to Steder, hvor hun udforder Bisserkæmmerens Son, og hvor hun bliver hestig mod Baronen, og tager sig i det, gandske forstelige, og ei mindre skønt er det Sted, hvor hun figer Forvalteren, at det er godt, Murmeldyret sover, for saa giv det ingen Dumhed. Overalt synes hun at faae alt mere og mere Dristighed, og i samme Forhold at blive alt mere og mere degagee; og paa det fuldkomneste sander hun Anm. gamle Spaadem, at hun behøvede kun at farce den fornsdne og billige Tillid til sig selv, for at blive Melpomene og Thalia ligesaa
Kjær,

Kør, som Polyhymnia. Ikke mindre nydelig giver Hfr. Schmidt den bloddere Piedro. Hendes Scene med Baronen paa Bønen er især overmaade skøn; med en meget interessant Tone taler hun om sin Moder, og det Sted, hvor hun takker Gud, at deres Uskyldighed er blevet opdaget, jagede mig Vandet i Dinene. Baronen er juist ingen taknemmelig Rolle; men Hr. Rosings Anstand og Ton de monde, han legger deri, giver den Interesse; især synes Ann. indelig godt om den Maade, hvorpaa han veed, at komme frem af Hoben i det Bieblik, da hans Nærvæs værelse udkræves for at hemme et Oplob. Hr. Giels sirup giver den egennyttige og myndige Forvalter med megen corniss Luune; og Hr. Knudsen figurerer gandske ypperlig som Directeur for Hundecomediens. Saamet meget mere underer det Ann. at dette Stykke, med den nydelige Musik og saaledes spilt, kun til Slutning sit et saa stammende og hinkende Bisald, som om man ei ret vidste, om man vilde med eller ikke.

Dette Blad kostet for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kiosbere 6 Mark Margangen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 30.

den 26 November 1792.

Han skrev! og skrev! Kun Skade
For Pen, og Blæk, og for de stionne rene Blade.

Harl. Patriot.

Fredagen den 16de November Gnieren. Da Diana's Tempel i Ephesus brændte af, samme Nat, som Alexander blev fød, sagde en grædsk Skribent, at Gudinden havde havt saa meget med Alexanders Hødsel at giøre, at hun ei kunde tage vare paa sit Tempel; saaledes skulde man næsten troe, at Scenens gode Genius denne Aften ved et vist Bryllupsfærd var bleven hindret fra at vaage over sin Helligdom; thi dette Skuespil blev ei allene givet for overmaade saa Tilskuerne, men det blev næsten spilt, som om der slet ingen havde været. I tredie Act indløb endog en meget betydelig Norden. De bedste i Stykket vare Hr. Knudsen, som Mester Jacob, der især sagde sin Replik om Hestene med en Fyrighed, som eene kan giøre den naturlig, og Hr. Lindgreen, der gav Hendrik overmaade godt. Harpagon hører blandt Hr. Arenses lykkeligste Rosser, ogsaa saaer Monologen, som ender fierde Act, meget Bisald; men skulde den dog ei kræve flere Nuancer, flere Overgange, skulde især ei det overdrevne Træk, hvor han taler til Tilskuerne, mere forberedes? Dersom Ifr. Hogh en anden Gang vilde lade det være nok, med at love Harpagon i anden Act, at han skal not saae, vilde hun undgaae den stygge Mistanke, at hun forsætlig lægger Vægt paa det leede Sviinerie, om at tage og føle paa. Jo mere
Anm.

Anm. er vant til, at see en Ifr. Astrup characterisere endog sine allermindste Roller med den nsiagtigste Hün-
hed og Smag, jo mere underer det ham, at hun ei
har lagt Mærke til, at Cleanthe i fjerde Act beskylder
hende for Flanevurnhed; da nu intet kan stride mere
mod den satte og sindige Caracteer, hvori hun spiller
denne Rolle, og som ogsaa af Nollen selv, naar oven-
omtalte Sted ei tages i Betragtning, meget godt
lader sig forsvare, skulde det da ei være rigtigere, om
hun gav den lidt mere af den første Ungdoms uskyld-
lige og sorgløse Munterhed?

Hertil Balletten Væstervigerne og Riedelsflit- Peren.

Mandagen den 19de Papagoien. Anm. har alt
førige Gang sagt omtrent alt, hvad der er at sige om
dette Stykkets Forestilling. Skrive en Caracteristik over
Roller, hvori ingen Caracteer er, tilstaaer Anm. at
være et Arbeid, der er over hans Giester. Mad.
Dahlen (førige Ifr. Morthorst) udbreder den hende
egne Erbarhedens og Uskyldighedens Unde over Almas-
lia Bedfords Caracteer, hvilket denne især i sidste Act
saa meget trænger til; hendes Plaisanterier i første
Act siger hun med megen Lethed og Sandhed. Ifr.
Schmidts tvende bedste Scener ere den med Hendrik,
og den med Aury. Hr. Frydendahl gjor sig Uimage
for, ei at giøre Ludvig set saa vanartig, som han er
kommen fra Digterens Haand; men alt det, man ans-
vender paa denne forlorne Son, er forlorent Arbeide.
Hans Giester gjorde en ligesaa naragtig Figur, som
sidst. Skulde det ei være passeligere, at bruge Cho-
ristter til at gaae ind i slige Scener, hvis de ere under
de ynare Skuespilleres Værdighed? Vist nok troer
Schroder selv sig ei fornødret ved at gaae ind, som
stum Person i Kronings Ceremonien i Soliman; vist
nok har jeg seet hans Kone blandt Skorsteensfejerdren-
gene i Betrug durch Aberglauben, vist nok har
jeg seet flere af hans bedste Skuespillerinde blandt

Tilskuerinderne i Agnes Bernauerin! men — hvært Land har sin Skik. Hr. Gielstrups gamle Sister forstiente at være i et bedre Stykke; det er den rene Natur. Hr. Lindgreen havde nedstemt det Sted, hvor han gienkiendte den gamle, dog var han mig endnu for stud. Derimod ere hans Scene med Betty, og den med Eury og Georg, hvor Punsch'en har opvarmet hans Medlidenhed, saare skionne. Efter dette Stykke blev givet den sorte Mand, Lystspil i to Acter. Denne Farce fornsiede Ann. sørdeles i Aften. Nijsmed var kommen i Hr. Dues Hænder; uden at anstille nogen Sammenligning mellem ham og hans Forgianger, vil Ann. indskrænke sig til at erkende, at Hr. Due især i sidste Act fornsiede ham mangfoldig; blandt andet aad han ved Bordet med en ret poetisk Graadighed, og stilte sig gandstæ fortreflig ved den hele Scene med Johnson. Kvick er i Ann. Tanker een blandt Hr. Arendses overmaade gode Noller, og i Aften syntes han sørdeles heldig deri. Mad. Knudsen sagde Mad. Kvick med sin sædvanlige comiske Styrke, derimod syntes hendes Spil at savne noget af sin vante Gestæftighed; som overalt denne store comiske Actrice i denne Winter ei sielden synes at mangle de nødvendige Legemskräfter til at spille med den Fyrigthed og Sandhed, der ellers saa meget udmerke hende.

Hr. Rosing gav i Ann. Tanker sin Johnson gandstæ fortreflig; hans Monolog, som ellers ved de sorgelige Ideer, den indeholder, saa let fordærver den gode Lune, hvori første Act sætter Tilskueren, vinder ubeskrivelig ved den declamatoriske Maade, hvorpaa Hr. Rosing sagde den, thi efter den er Johnson ingen virkelig ulykkelig, men kun en Mar, der affecterer Ulykke. Mad. Preisler gav Mistress Johnson, og behagede Ann. meest af alle dem, han har seet i denne Nolle. I midlertid havde han dog ønsket, at hun havde givet den Replik, hvor hun er den ny Arria, med mere tragisk og astikkende Høitidelighed; heller

ei kan Ann. begribe, hvorfor hun tog den Pistol, hun skulde skyde af, op af sin Lomme, og ei hellere betiente sig af een af dem, der fandtes i Terrinen.

I den første Aargang af Ephemeriden der Literatur und des Theater's finder Ann. nogle Beskræftninger over dette Stykke, der synes ham saa grundede, at han vil affskrive en Deel deraf; en Deel har han allerede i det foregaaende fort sig Nytte. I Anledning af den Tilsættirig ved Stykkets Ende, som vi her ogsaa have, siger der: Naar Mistress Johnson findes levende, maae Johnson sorfærdes, som Romeo, naar Julie vaagner; imidlertid bliver han et Barn vaer, der raaber Papa, antager det for sit, og flyver imod det; men da Barnet løber for ham, og han hører, hvis det er, og at Poeten har bragt det ind, siger han til denne: De er dog en Nar! og vender sig igien til sin Hustrue, som han kierlig omfavner. Nu kommer Niimsmed midt paa Theatret til Johnson; skyder Ryg, som en Kat, og siger langsom, og halv sagte: og hvad var De, før jeg helbredede Dem? hvert Ord, som videre tilsættes, er overslodigt, og giver Stykket en false Bending.

Om Niimsmed siger han: denne Smarer er aabenbare et ungt Kraftgenie paa omtrent 26 Aar; derfor er ogsaa Mad. Quict ham saa gunstig, han siger jo ogsaa selv, at hans Hoved damper. Jeg vilde raa-de Skuespilleren til denne Rolle at tage en noget lugslidt blaae Nabatkiole, med guult Foder, (ala Werther) og simple Staalknapper, hvide linnedé Underklæder, og hvide Strømper." Ann. tilstaaer, at han heri for saavidt er eenig med ovenansorte Skribent, at han vilde, man i Niimsmed skulde see de sorgelige Levninger af en for-dums flink Fyr. Hr. Dues graae Frakke, og Støvler vilde af denne Aarsag ei behage ham. At derimod den tydse Skribent vil, at Niimsmeds Strømper skal være stidne, kan Ann. ei billige; det ureenlige er alt for

for økelt til at komme paa Theatret. I Aal funnede imidlertid snarere tillades at hænge.

Tirsdagen den 20de. Indianerne i Engeland.
 Saa meget Bisald end dette Stykke især ved første Forestilling havde, synes dets Epoke dog meget hastig at være gaaet over, og det blev i Aften givet med meget maadeligt Tillyb. Overalt synes den Lykke, de nye Skuespil i Vinter giøre, ei at være af nogen Basrighed. Bist nok er det ogsaa, at de Skionheder, Indianerne i Engeland besidder, ei just ere af det Slags, der vinde ved at sees ofte; naar man eengang har hørt Gurliis Naiveteter, engang seet den forsigtige Samuels pedantiske Adsfærd, taber det pirrende sig tillige med Nyhedens Salt. De Stykker, som skulle behage ved tiende, og ved tredive Forestilling, maae derimod virke paa os ved interessante comiske eller tragiske Situationer, som Figaros Giftermaal, Mensnestehad og Anger, eller Soeofficererne; og ved Caracterer, der ere Kjæd af vort Kjæd, og Been af vore Been, som Emilia Galotti, Minna af Barnhelm, og Diderots Huussader. For Dramaturgen har imidlertid Forestillingen af Indianerne i Engeland mere Interesse; det er, som Lessing siger, behageligt at estergrandiske en Kunstner, som ei træffer det rette af en Slumpelykke, men som gisr det med velberaad Hu; og denne Fornsielse nyder Kunstgrandseren i dette Stykke med adskillige af de spillende. Jo østere Anm. seer Mad. Clausens Gurli, jo mere fornsies han over den; thi jo correctere er hendes Colorering deraf, uden dog at tabe noget af Farvernes Liv og Styrke. De to eeneste Steder, han forrige Gang sandt sig besøjet at erindre noget imod, vare i Aften ændrede; det, om aldrig at have haft Born, var sagt med al den nødvendige Torhed; og den lange Fortælling havde mere Liv. En Anmerkning maae Anm. imidlertid denne Gang giøre hende; det er om det Sted, hvor hun fortæller om den syngende Fugl, og tillige mimiske udtryk:

udtrykker, hvorledes hun bestandig maatte see sig om efter noget. Denne Seen, maae ei, som Mad. Clausens syntes mig, være det skye øengstlige Ulik, hvor med hun siden seer efter Skytsaanden, det er tvertimod det længselsfulde, søgende, frit omsvævende. At være nedsaget til at udspille saadan en Bagatelle for dog at dadle, er uden Twivl at give den øvrige Nolle den fuldstændigste Berømmelse. Ogsaa denne værdige Kunsterinde har paa det fuldkomneste retfærdiggjort det Vidnesbyrd, Ann. i saa mange Aar og ved saa mange Lejligheder har fundet sig besoiet at give hendes saa lange miskendte og misvurderede Genie. Det hører til den ny Bestyrers Fortrin, at han ingen Privilegier eller Monopolier kiender, men lader enhver giøre det, han er dnelig til; og denne Maade er virkelig den eeneste, hvorpaa Skuepladsen nogenlunde vil kunde for vindes de store Saar, den paa nogen Tid har faaet, og hvis Ar vel i lang Tid vil blive kiendelige. Mad. Dahlen Liddy er saa gandstæ den gode Datter, den blide usordervede Pige; Begyndelsen af hendes Scene med Samuel om Dingen, syntes Ann., hun statte rede endnu rigtigere end de foregaaende Gange, hendes Scene med Raberdar var ligeledes saare skøn, saavel fra hendes, som fra Raberdars Side. Hr. Schwarts glædede Ann. i denne Nolle endnu mere end de forrige Gange. Det Sted i Scenen med Masaferry, hvor han taler om Liddy i østerlandstæ Billeder, sagde han ogsaa med skøn østerlandstæ Gegeistring; og samme Id hørskede i den skønne Repl. Den Haand, som syede disse Mantanchetter, bliver værd at Fysse. Meget karakteristisk vare ogsaa i tredie Act hans Replikker til Samuel. Sir Samuel Smith gav Hr. Frydendahl ei mindre mesterlig end de foregaaende Gange; det stive, afmaalte, præcieuse i hans Tone og Adsfærd er gandstæ fortrefligt, f. Ex., hvor han gaaer til Speislet, for at se, om han seer ud, som en Mar. Ogsaa ere hans Angstligheder og Betænkeligheder i Zaord Scenen

Scenen meget karakteristiske, i sine — lidt ofte gjen-
tagne Spørgsmaal og Svar fore. — er han overmaads
vel. Hr. Due giver sin Musaffery paa en meget ca-
racterist Maade, især ere de forte og torre monosylla-
biske Svar til Visiteuren meget skionne.

Jo mere Anm. fornødiede sig over Hr. Gielstrups
Simpelhed og Sandhed i Sir Johns Nolle, jo mere
anseer han det for sin Pligt at underrette denne for-
tiente Kunstner om, at adskillige af de omkringstaende,
der ei være saa bekjendte med Stykket, som Anm., klar-
gede over, at Hr. Gielstrup nu og da dæmpede sin
Stemme vel meget, især i Begyndelsen, saa man ei
allevegne fuldkommen forståd ham. Anm. seer vel, at
Hr. Gielstrup ved at nedstemme sit Møle, havde den
dobbeltte og rigtige Hensigt, at karakterisere den svage
Mand, og at giøre sig forskellig fra sine øvrige Nol-
ler; men noget lydeligere vil det dog nok for de skro-
beliges Skyld blive nødvendigt at tale; især da der alt
synes iblandt Tilsuerne at blive fleer, som heller vil
overskrige Skuespilleren med Klager over, at de ei
kunne høre ham, end give Act paa, hvad han siger.
Hr. Knudsen og Rosing vare ypperlige, som de forrige
Gange, og Hr. Saabye, nærmest sig alt mere og mere
til Anm. Forestilling om denne Nolle, skønt han end-
nu bestandig er ham for smægtende deri.

Torsdagen den 22de. Balders Død. At dette
Stykke uagtet dets maadelige Tillob første Forestilling,
dog saasnart derpaa blev givet igjen, giør Bestyrerens
Smag og Patriotismus mere Ere, end det maares
huus ved denne Forestilling giør Publici. Det er
imidlertid meget at ønske, at dette ei maae affække
ham fra, at fremdrage Fiskerne, Zarine, Sveofficer-
erne, Egteskabsdiævelen, Bonner og Banner, Ne-
geren, Heckinborn, snorrig Fætttere, og andre gode
slumrende Originaler paa ny, og, saasnart Skueplad-
sens Forsatning tillader det, at bringe Nolf Krage,
Harlequin Patriot, Einer Tambestieler, og andre
deslige

Deslige Mesterstykker, omfider frem paa den Skueplads, hvorfra Oversættelser, og Gusterier saa længe har holdet dem ude. Balders Dod blev i øvrigt i Ann. Tanker givet bedre, end forrige Gang. Især var Mad. Dahlens Nanna tiendelig bedre. Saare skøn var hendes næste Scene med Hothe, især: om jeg elskte mindre; og ypperlig var Gradationen paa: et stort, et strækkeligt, et blodigt, ei saa lykkelig er hun med de Vers, der skulle glides over; disse falde undertiden noget monotone. Hendes tvende følgende Scener vare bedre end forrige Gang, især var den med Balder mere indtrængende. Men i Kampscenen maae hun ei vende sig mod Hothe, naar Balder siger: du seer, han trænger mig; thi jaist, fordi hun vender sine Bonner til Balder, er det Hothe siger: bedæk din Boler med dit falske Sierte. Slutningen af denne Scene og den følgende gav hun meget vel. Især sagde hun: at alt mit Vensteb med megen Godhed, og hvad haaber du? mere god Beskyttelse, overalt viiste hun megen ædel Skaansel mod Balder. Men i sidste Act savnede jeg den angstlige Indstyrten, den rædsomme Hoitidelighed under Talen til Grænerne, overalt det forvildede; saaledes og det angstlige stirrende Hie paa Balder, medens han taler. Men hendes Repl. til ham sagde hun godt, især Overgangen ved: o tilgiv mig og den hvertelige Tone paa: Mattens bleege Son var hoi som Hothe. Og de følgende Nuancer i Afslaget til Balder var skønne; hvordan hendes Skaansel tog af, indtil hun tilsidst drog sin Haand fra ham, traadde tilbage, og sagde med Styrke: han er tapper; hvor jeg dog smilede lidt ad den Brægt, den norske Pige med Tone og Gebærder gav: "han behersker de Danske." Næste Replik var ligeledes skøn; og hendes Monolog bedre sammenhæftet end forrige Gang. Næste Scene sagde hun meget skønt, især: "Glæde! Guders Glæde!" og "kan jeg erindre!" Men ved at sige den saa skønt gjenkaldte hun mig Evalds egen Nanna; som hun virkelig her kom nærmest, og da savnede jeg den fryrige Indtrængen paa Hothe, den Energie af Stilling og Bevægelse, som denne store Konstnerinde vidste at give især den Replik: "Og jeg har føret." Dette være ingenlunde sagt for at forringe den unge Kunstnerinde; det ville være affindigt at forlange at hun skulle komme ved Siden af en Mesterinde som det alt gior hende sand Ere, at kunde komme i nogen Ligning med.

Dramatis og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 31 og 32.

den 9. December 1792.

Verum, inqvis, amo, verum mihi dicite de me.

Persius.

Disse Anmældelser blev sidste Gang afbrudte i Bedom-
melsen af Balders Dod opført Torsdagen den 22de
November. Uagtet indløbende og uundgaaelige Hin-
dringer have forhalet Fortsættelsen af disse Anmældelser
er otte Dage over Tiden, troer Ann. ei at burde for-
stie adskillige Erindringer, han i Anledning af den-
ne Forestilling havde paa sit Hjerte, skiant den nu ikke
mere er i frisk Minde. Hr. Dues Loke begyndte bedre
denne Aften, end den forrige; hans Sprog i Fins-
scenen var mere naturligt. Derimod trængde Hr. Saas-
bye ei nok ind paa ham med sine Spørgsmål om Nan-
nas Brudgom. Den Linie, "hun elsker Odin ei saa
høit" blev nok neppe rigtig accentueret. Følgende Over-
gang til Lokes rædsomme Hvihed vilde ei, og kunde vel
heller ikke lykkes Hr. Due. Hans Tone og Stillinger
vare ei lykkelige f. Ex. ved det Sted: af Gift, som
jeg har gydet i hans Hjerte. Især manglede han
den sig mettende Hævngierrigheds brændende langsom-
me Tone. Ganske syntes Hr. Nosing ei at have bil-
liget, hvad sidste Gang blev erindret om hans Fordrag
af Jagtvissen, og dens Henvendelse til os. Maaskee
collidere her paa nogen Maade Sangens og Spilletts
Forfærligheder; men i et Stykke, som Balders Dod, bør
Sangen dog nok mindst give Love. Forresten sagde
han

han denne Scene ganske fortreflig; som et Exempel paa talende og udtryksfulde Stillinger, kan man anføre den mod Loke overbaiede, ved Der? og alt mere nærmende ved Nu? og derpaa tilbagedragne ved: Mig drev hun ud? Mimikens Forfatter vilde her fundet et ypperligt Exempel for en af sine vigtigste Negler. Valkyrierne var de samme som sidst, og de to af dem sikkerlig aldeles ei paa sit Sted; især havde Ifr. Suhm intet af Sørgespillets vægtfulde og høitidelige Fordrag. Hun snakker sine Vers alt for løselig hen; ogsaa misslykkedes det Forsøg, hun ved sin Forsvining vilde giøre paa et Slags svævende Bevægelse med Armene, som Ann. kan erindre sig i ældre Dage at have været Bedtægt her, men som de tvende øvrige havde aflagt. Dette være ei sagt for at dadle en begyndende Skuespillerinde, hvis Kræfter denne Rolle nødvendig lange maae overstige; men for at understøtte det ørlige Ønske, at man vilde være betenktaa paa, at finde eller danne mere passende Repræsentantinder for disse virkelig ei lette, og næsten altid — jeg undtager Rota — meget uhældige Roller. I øvrigt sagde Ifr. Suhm sin Rolle rigtig efter Meeningen; hvilket ogsaa gielder om Ifr. Schmidt, som det imidlertid heller ei vil kære at være Nedlags hærdede Gudinde. Den følgende Scene mellem Hoher og Nanna gik ogsaa fra Hothers Side meget skønt, sædtes den Replik: ÅE! hvi betogst du mig den stille Tanke? Et godt Indgreb af den eenes Spil i den anden var, hvor Hoher med oploftet Haand havde svoret ved sin Faders Åre sin eller Balders Død, og nu Nanna, i det hun med Varme faldt ind, tillige neddrog med Fyrighed den endnu oploftede Haand. Neste Monolog sagde Balder meget godt, kun, syntes Ann. ei, de Ord, en digtet Flamme havde den rette Accent; i følgende Scene understøttede han Nanna bedre; ogsaa gik Kampscenen bedre, kun, at han segner for meget ved det tredie Spyd, som dog

dog skal være næsten uden Virkning; naar han efter det første Spydkast river det Stykke af Klippen, burde der maaske bag Coulissen foranstaltet et Bulder, som en Nedstyrten af mange og svære Stene. Thor bliver i Ann. Tanker Gang fra Gang bedre i denne Rolle, hans Fordrag saaer alt meer og meer mandig Fasthed. Hothers Monolog i tredie Act var meget god, især træffer han godt paa Hornet; men Lokes næste Scene er af Hr. Dues mindst lykkelige, især den Replik: hvad Fuldkaster en Lykke, saaledes og Accenten paa, naar du Kun søger Hævn. Hothers Stilling og Ulik under Valkyriesynet var ubetalelige; der var paa eengang Forundring, Kærehed og Utaalmodighed deri; men atter sagde han: nu er det Kun m o d ham. Balders sidste Scener vare bedre, indtil Valkyrien har beroet hans Isse; denne Rasenhed vil aldrig lykkes ham. Halbet i Spydet gaaer ypperlig. Tilsidst maae Ann. advare een og anden af vo're Skuespillere om, at lære Evalds Vers lidt mere usiagtig, og ei efter Behag at sætte til og tage fra; thi Versene vinde sandelig intet ved denne Forandring.

Efter Balders Død en Entrée.

Fredagen den 23de Figaros Giftermaal. For det overvættet Tilløb, dette saa ofte opførte Stykke nu paa ny erholder, deeler Bouronville og hans Handango upaatvivlelig Ere med Beaumarchais og Skuespillerne; og virkelig var især denne Afiens Forestilling i alle Henseender saadan, at man vel kunde ønsket, huin franske Digter havde selv været Tilkuer. Strax fra første Scene af havde Stykket den rafteste skinneste Gang, Figaro og Suson aabnede det med al den Munterhed, al den Tække, alt det Liv. Marcelline havde i Aften alt det Liv, som den altid er vis paa i vor ypperlige Mad. Knudsens Hænder, naar ei Upasselighed paalægger hende Vaand. Saaledes er hendes Scene med Bartholo, og især den følgende med Suson Mester-

sterstykker af Diction, ogsaa giver Susonne denne sidste
 især de forskellige neiende Repliker meget godt. Den
 Indsigt i sin Rolles Caracterer, den Hünhed i Spil,
 og den Evne at giøre meget af en fort Rolle, som
 Prof. Tode i hans dramatiske Tillæg beundrede hos
 Mad. Biron, som Cherubin, gav hun i Aften de
 umodsigeligste Prøver paa. Saa skont og inderligt var
 hendes: hvor hun er ædel og skøn, og saa god
 Overgangen ved: men hvor jeg er bange for
 hende! saadan en sod Elskovs Nius var der i Tonen
 paa de Ord: Klæde hende af om Astenen, Naal
 for Naal. Med saa megen Sandhed sagde hun: at
 hendes Herte bankede, naar hun blot saae et
 Fruentimmer; og meget godt understøttede Susanne
 denne Scene, indtil Cherubin skal løbe efter hende;
 her er hun ei hurtig nok til at undløbe denne ræks
 Knegt; man seer, han kunde gjerne fange hende, om
 han vilde; eller rettere, om han maatte. Fortreflig
 træder Suson imellem for at skule Cherubin, da Grev
 ven kommer; og denne Scene behandles overalt gandstæ
 mesterlig, hans Tone, hans Kortegn til Susanne,
 Tonen paa: at slædde lidt med mig om denne
 Ret, ere saa gandstæ karakteristiske, og saare godt
 gaaer det, hvor Cherubin smutter i Lænestolen, og
 Greven putter sig bag ved den. Ogsaa Bazile gjor
 her en meget god Figur, og man seer meget godt paa
 Susanne, hvor forlegen baade Pagens og Grevens
 hemmelige Mørkerelse gjor hende; og nu da Greven
 kommer frem; Susons skonne: hvor naadige Herre
 uden Twivl ogsaa havde Brende. Og det hyper
 lige Sted, hvor han bliver Pagen vaer, og farer til
 bage; nu Cherubins frygtsomme Smaarepliker, den
 opbragte Susons faste Tone, Grevens Hidsighed; alt
 det kan ei gaae bedre. Næste Scene har unægtelig
 vunden meget ved at gives med mere Pomp, ogsaa
 gaaer deres: Greven leve! nu i et mere fuldstem
 migt

migt Chor. Grevindens Deeltagelse for Pagen yttræde sig meget synlig, da hun hørte, Greven sendte ham hjem, og gænste fortreflig sagde hun: han er saa ung! Hvor ogsaa Grevens Die og Mine fortreflig commenterede over hans følgende Replik; ypperlig giver hun ham sin Afskeds Belsignelse, saare skønt modtager han den, og mesterlig holder Greven Die dermed; ligesom og hendes Bevægelse efter denne Afskeed er kiendelig. Saare nydelig, med sin Alders hele Aabenhed faaer nu Fanchette Ordet, og Grevens Goddag, Goddag, Du smaa! er overmaade karakteristisk. I den næste Scene misforstaar Bazile det Sted: Pigen studerer ei med dig, hvilket vil sige, at de tage andre Ting vare sammen, end at studere; her er forresten Cherubin gænste prægtig den lille Skalk, hvor Figaro taler om Fanchette.

Anden Act er især af dem, der gør vor Theater Ver. Strax den første Scene mellem Grevinden og Susan er saa karakteristisk; Grevindens Gang og Tone, der saa tydelig characteriserer Oprøret i hendes Siel, og der faaer en saa gænste anden Skattering, da Talen bliver om Pagen; det tvungne Smil, som viser, at hun ei saa gænste anseer det med Baandet for Barnestræger, som hun siger; de dybe Tanker, hun nu falder i, og hvis Ansædning hun søger at skjule for sig selv ved at vende Talen hen paa sin Månd, hvis Ligegyldighed og Utroestab hun just i dette Dics blik dobbelt føler; der er een af de mesterligste Skildringer af Qvindehierte, Anm. nogentid har truffet. Nu kommer Figaro; Grevinden synes mere roelig, men man hører, at denne Roelighed er en af det Slags, som Belænstandighedsbegreb paatvinge; her er især hendes ironiske: Jeg kommer til sidst til at række gænste ubetaleligt. Og nu Scenen med Susanne, den Qwindelighed at rette paa sit Haar, til Pagen kommer, den tankespredde Tone, og til sidst den aven-

de Høihed, da Suson lader hende føle, hvad hun ei vil tilstaae sig selv; det er ubetaleligt; og nu hendes og Cherubins Forlegenhed, Susons Overgivenhed. Anm. har for ei længe siden havt Leilighed til at see det Kobber ester Vanlos, la conversation espagnolle, som Beaumarchais angiver til Mynster for denne Scene; men i det mindste, som den gaaer her, vilde der tales ved at tage den til Mynster. Saaledes er især Grevindens ynskomme spørgende Blik ved: hvorfor gred du saa? meget karakteristisk, saavel som og det, der foregaaer Visens Afbrud. Cherubins Adfærd under at synde, er ligesaa skitn og udtryksfuldt, som Grevindens under at høre til. Blandt Susons Mesters repliker hør den gandste arglose Tone, hvormed hun siger: Er der da noget ondt i det, vi gjør. Grevindens Studsen, da hun sandt Baandet, siger os noksom, at hun formoder, hvad det er for et Baand, og den bydende Tone, hvormed hun sender Suson ind ester engelsk Plaster, fortæller kiendelig, at Suson ei gjør hende nogen Fornsielse i at finde Pagen saa smuk. (At Suson i Aften ei kyste Pagen, bør Anm. ei forhægaae, da han stedse regner sig det til Ære, at hosres af en Mad. Preisler). De to Scener mellem Grevinden og Pagen have denne underlige Lidenskabens Veltalenhed, som er ligesaa vanskelig at beskrive, som at frembringe; især giver Grevinden det Sted, hvor hun vil bruge Baandet det første, en afhendes Folk kommer til Skade med megen Smidhed, og det, hvor hun tørrer hans Dine, med megen Inderslighed. Scenerne mellem hende og Greven ere mesterslige fra begge Sider; strax den Kunst, hvormed hun under hans første Repliker skaffer sig noget at tage vare, for at slippe at see paa ham; den sædeles forundrede Tone, hvormed hun siden siger: Allarm? den skridslose, hvormed hun henkaster: at Susanne rømmer op, og derind eller derind, og nu hvor hun gjør sig spids,

spids, er Mesterstykker af Hünhed; ypperligt er ogsaa det flygtige Glimt af Glæde, hun viser, da Greven er i færd med at gaae, og lade hende blive, og hendes følgende Forvirring, da dette Haab forsvinder. Scenen mellem Cherubin og Susanne gaaer ogsaa nydelig, og man kan med Grund give denne Cheruhin det samme Vidnesbyrd, Suson giver ham i følgende Scene. Nu kommer denne store Scene mellem Grevinden og Greven. Hendes Ængstlighed, og hans Mistanke og Forbittrelse tiltager; saa stionne ere her hendes Overgange det frygtsomme og forlegne om den uskyldige Spøg især hverken han eller jeg, og det yderlig ængstlige, hvor hun nævner ham. Hendes fordoblede Angest, da hun hører Greven tale om Sæddelen; hendes heftige Bon, da hun vil holde ham fra Dørren, og nu den stigende Styrke og Ild, især: Han er ikke skyldig, og nu med Fortvivelsens Langsomhed den følgende Replik, hvor hun byder ham Nøglen; og nu denne ubetalelige studsende Stilling, da han seer Suson kommer ind. Her characteriserer ogsaa Greven fortreflig sin med Mistroe blandede Forlegenhed, hvormed Susannes Overgivenhed og Grevindens Forsøg at komme i god Lune stikker ypperligt af. Gandstæ fortreflig fører Grevinden ud med det om Sæddelen; men under Repl. om den uskyldige anklagedes Fortrydelse var Sainwals nedslagne Die mig førere, som overalt Grevindens Spil under Repl. om Ambassaden til London, var mig for frimodigt for den ei gandstæ angerøse Rosine. Gandstæ fortreflig kommer Figaro forpustet ind, og siger sine første Hudseerligheder med megen Lethed; og ypperlig siger blandt andet Susonden advarende Repl. om Pagen i Cabinetet. Antonio behagede mere i Aften end første Gang, og spilte meget vel sin beskænkede Scene; de to Steder med Bestallingen og Seglet hvidstæ Fruentimmerne overmaade godt, som Grevinden ogsaa lurer fortreflig. I næste

næste Scene glemmer Suson bestandig at tykke paa
Gripesoleil, naar han siger, han er af Grevens Sel-
skab. Grevindens Monolog er ofte anprist; beskris-
ves kan den ei, især de tre Overgange, hvor hun løber
til Vaandet, tager det op med den Indelighed; og nu
det langsomme: Af Hr. Greve, hvad har de gjort?
og derpaa det strænge i selvbebreidende: Og hvad
giør jeg?

Tredie Act er for os den commest i Stykket; men en Rosings, Gielstrups, Schwartses, Mad. Knuds-
sens og Preislers Mesterspil oplive den. Upperlig er
Scenen mellem Greven og Figaro; Dialogen flyver
imellem dem, som en Bold, der gribes og gives tilba-
ge med lige Behendighed; især udmarké sig, Figaros
Repl. om Goddam; Repl. Hvad gav Deres Excel-
lence mig for at faae hende fra Docteren? og
Grevens Forlegenhed derved; og Figaros: var det det,
D. E. vilde? Ikke mindre skøn er den følgende Sce-
ne mellem Greven og Suson. Suson har her den
meest fortryllende Overgivenhed, og Greven den meest
sorførende Tone. Anm. vil f. Ex. nævne hans: Der-
som du vilde forstaae mig; hendes: hvorfor
skulde en Bazil og især Ja! ham siger jeg alt —
uden det han ei maae vide, og hendes følgende
Repl. Hr. Gielstrups Bridoison er en Mesterrolle;
især siger han sit: jeg forstaaer, saa man baade kan
see og høre, han intet forstaaer; meget skont er det
Sted, hvor han sukker over, man ei giver dem Dom-
merembederne for intet. Scenen mellem ham og Fi-
garo gaaer med megen comiske Styrke, især er Figaros
Repl. om Bridoisons Søn, og Bridoisons, hvor
han giver Figaro Net, og tager sig i det samme, ubes-
talelige. Proceduren gif overmaade godt i Aften,
kun havde vedkommende ei vidst, at de skulde giøre Stoi,
havde ei Rettens Rettent bedet dem være stille. Blandt
Bridoisons store Repl. er, hvor han vralter frem, slaer
til

til Lyd med sin Stav, og med den ydersige Vigtighed siger: han ægter hende ei, det er reent; det samme gelder og om den Nepl., der ender Aften.

Scenen mellem Suson og Figaro, som begynder fierde, synes Anm. aldrig at være gaaet saa godt, som denne Aften. De Kierlighedsgalstaber blev saa godt sagte, især: "Alt for meget er ei engang nok." Derimod er det en Feil, som Suson nu 2 Gange i Stad har begaet, at hun i næste Nepl. siger: jeg vil ei elské uden dig; i Steden for, uden min Mand, hvilket her er noget gandske andet. Scenen mellem Grevinden og Suson gaaer etter nydelig; Grevindens stodte Neplikter ere fortreflige, og nydelig siger hun Brevet til, især hvor hun siger, som et nyt Indsald, hun faaer, det om Maalen og Seglet; saare skont er etter her det Sted med Vaandet, og følgende Scene med Cherubin. Megen Betydning har, da Greven har opdaget Pagen, hendes og i det mindste lige saa vred; og hendes "Nu vel Hr. Greve" vidner at hun efter sin Maade er ei mindre skinsyg, end Greven. Scenen med Figaro gaaer fra alle Kanter med den fornødne Raskhed; at Mad. Biorn vilde rette det sidste paaankede Sted om Hatten, havde jeg mange Grunde at være vis paa; det egentlige Dieblik traf hun imidlertid ei endnu gandske; den skal sættes paa just i det hun begynder sin Nepl.; dog — intet skal være fuldkomment her. At den Scene, hvor Greven faaer Sæddelen, stikker sig paa Maalen, og søger den op, har taft noget af sin Interesse deels ved Forventningen af, deels ved Hornbelsen over den henrivende Hansdango, hvormed Bryllups-Høitiden er bleven forskjønnet, er meget naturligt, og det er maaßke det største Beviis paa Stykkets sielidne Uppelighed, at man endnu har Interesse for det følgende. Publikum saae denne Dands i Aften med samme Henrykelse, som første Gang, og indsodde Spanier ydede denne des res

res national Dands udeelt Beundring, og istemte den almindelige Dom om Bournonvilles store Talenter, og Hfr. Jensens Tække og Livlighed. Scenen selv gik overmaade godt; især er den Maade, hvorpaa Greven søger at masquere sit Spil ved udmarket Politesse mod Grevinden, og Grevindens Luren og Vink til Suson ubetalelige. Kun giver Suson ham maaskee Seddelen alt for lige frem; Contat gav ham blot et Vink, bragde derpaa Seddelen i Haand op til Toppen, og i det hun lod, som hun hialp ham at sætte den fast, puttede hun Seddelen til ham. I øvrigt er Suson saare nydelig i denne Scene. Men da, som sagt, intet paa Jordens maae være fuldkomment, syntes Choristerne alt for vel at have lagt paa Hiertet, hvad der i følgende Scene siges om Bazile, at der ei var en Sanger, han jo sikkert til at skrige; i det mindste gjorde de dem kiendelig Umage for, man skulde erkende dem at være af denne Skole. Neste Scene, hvor Bazile kommer til, har især to Steder, som gør megen Effekt ved deres gode Foredrag; det første er, hvor Bazil siger: Jeg har seet Fanden og det andet, hvor nu Bridoison med sin Stav, og saa at sige med sin hele Person, slæber til Lyd, for at sige: Og De frafalder Der' Ret til hans Eicere Moder. Overmaade godt giver han det Sted, hvor han kommer saa hurtig tilbage, da de vil ordne Fyrverkeriet under Castagnietræerne, og i en saare god Tone siger han sin sidste Replik. De følgende Scener øge blandt Marcellines vigtigste, og de blev i Aften fortreflig givne, hvilket ogsaa gelder om Figaros Deel deraf, og ei mindre om Fanchettes. Publicum begynder efterhaanden at kiende denne Kunstnerindes Værd, og at føle, hvormeget der er tabt ved, hun saalænge har maattet ligge i Ovale. Antonio havde i disse sidste Acter — hvilket man af Hr. Knudsens sædvanlige Opmærksomhed kunde vente, rettet sig paa det næste efter Digterens Forskrift. Unægtelig

telig er det en Feil, at Beaumarchais Fortale, hvori adskillige vigtige Erindringer til de spillende findes, ei er oversat og aftrykt med Stykket; men da den allerede tilforn var oversat, og indrykket af Hr. Schwarts i hans sidste Lommebog, troede Overs. af Figaro ei anden Gang at torde byde Publicum den, især da den saameget vilde have forsøgt det allerede vidtloftige og dyre Stykkes Størrelse og Kostbarhed. Sidste Act er mere af dem, der gior Lykke ved sine mangfoldige moersomme Situationer, end ved Fünheder, som give Skuespillerne Lejlighed at glimre. Scenen mellem Greven og Grevinden gives med megen Fünhed, den mellem Suson og Figaro med megen Luune; gandske fortreflig gaaer i følgende Scene det Sted, hvor Figaro lader, som han tager feil af, hvilket Lysthus Greven mener, som overalt saavel Grevens Hidsighed, som Figaros Kulde her ere ubetalelige. At ønske var det maaskee, at Bisten kunde noget bedre skjule Susons Ansigt i Scenen, hvor hun falder paa Knæ for Greven. Øverst karakteristisk er her Bridoisons Latter; ei mindre, skjondt i et langt andet Slags Grevindens Tone, da hun kaster Baandet; men der burde nok være en heel Deel flere paa Spilester Brudens Strompebaand; denne Cherubin kommer dog sikkertlig først alligevel. Længe har Ann. opholdt sig ved dette Stykke, men det er ham fra saamange Sider kjært; og den hver, hvormed det næsten bestandig gives, er ham naturligvis dobbelt interessant, da han smigrer sig med, at Vensteb for Overs. ei har saa lidet Deel deri.

Mandagen den 26de Jacob von Tyboe. Da dette Stykke mere end eengang er anmeldt, vil jeg denne Gang satte mig des fortære. Blandt Stykkets gamle Forestillere udmarkede sig Hr. Gielstrup, hvis Jens var gandske fortreflig, særdeles i Scenen med Peer, og i den med Christoff; Hr. Knudsen, der gav bemeldte Christoff overmaade gods, og især i ovennævnte Scene

Scene var sin Medspiller værdig; og Hr. Schwarts, som Jacob von Tyboe; til hvilken Nolle han har valgt en meget virksom Manner. De ny vare Hr. Lindgreen, som Peer; Dag fra Dag udvikler denne unge talentfulde Kunstner sig meer og meer til sin Fordeel; Dag fra Dag faaer han mere comiss Styrke, uden at tage det mindste af sit naturlige. Det eeneste, der i denne Nolle var mod ham at indvende, var, at han henvendte sine Monologer til Parterret, en Usæk, som alt mere og mere bliver giængs paa vor Skueplads, og som en Lindgreen mindst burde giøre sig skyldig i.

Den anden ny var Ifr. Schmidt, som Pernille; saa ærlig jeg agter denne unge brave Actrices Hvid, saa meget jeg paasktionner hendes Talent, saa fuldkommen jeg endog i denne Nolle erklaedte begge Deeles, saae jeg hende dog ei her med sædvanlig Fornsielse, da Nollen alt for levende gienkalde mig vor nyelig tabte uopnaaelige Dangeville Gielstrup, hvis høieste Triumph uden Twivl denne Nolle var. Hendes Tone, hendes Accenter, hendes Hjænheder svævede mig uophørlig for Øre og Minde; jeg savnede dem, uagtet jeg vidste, jeg var ei berettiget til at fordre dem af saa ung og lidet øvet en Skuespillerinde. Skal imidlertid nogen af vore nuværende med Tiden erstatte os hünt Thalias Skisdebarn, da er der ingen uden Ifr. Schmidt, vi kunne vente det af; og de idelige Prover, hun giver paa Hvid og Iver for sin Kunst, stædfæste høiligen denne Forventning; men hun tilgiver mig, at jeg ved hver Lejlighed gienkalder hende hendes store Forgiængerinde.

Je vous dirai sans cesse, ayes les yeux sur elle,
Et je croirai tout dire; en l'offrant pour modèle.

Hertil en Pas de quatre med Pantomime.

Tirsdagen den 27de Bogstavelige Udtydning og Hostgildet, begge øste anmeldte, spiltes med sædvanligt Zillob og Bisald.

Næste Forestilling Torsdagen den 29de gjorde Forretninger det umueligt for Anm. at bivaane; hvilken

For-

Forsommeſſe — den førſte i dette Blads Tid — han haaber ſaa meget lettere at faae Tilgivelse for, da han dog den Aften ei havde havt Lov at ſidde i Retten, da han ſelv var den, der ſkulde dømmes. Der opførtes nemlig de latterlig Føelsomme. Comœdie i een Act, en frie Bearbeidelse af Molliores precieuses ridicules, indrettet efter vore Sæder. Stykket ſelv, og dets Historie findes i prosaifte Forsøg, andet Bind, udkomne hos J. F. Schulz 1790. Forfatteren, eller Jordanseren, hvad man nu vil falde ham, anmerkede der ſelv, at dette Stykke var af et Slags, ſom daglig tabte af ſin Interesse, da det røvsede transitoriske Daarligheder. Gieldte dette alt 1790, maaatte det to Aar efter, endnu mere finde Sted. Den føelsomme Epoke er reent forbi, Siegvart, Burghheim, og Werther forglemte, og adfællige andre latterligheder, ſom der hersres, allerede for lang Tid ſiden af Moden. Ikke desmindre blev Stykket optaget med Bifald, hvilket imidlertid Jordanseren erklaender, ſaavel Moliere, ſom de Kunſtnere, der ved deres Spil gave Stykket nyt Liv, tilkomme den betydeligſte Deel af. Uagtet han ſiden den Tid har ſeet Stykket foreſtille, troer han ſig dog ei beſtoiet ſelv at ſælde nogen Dom om dets Foreſtilling; men vil allene nſies med at aſſkrive den almindelige, ſom tilſkender de tvende Kunſtnerinder, der foreſtilte Pigerne, en Broderlod, ſaavel i Publick Bifald, ſom i hans Erkiendtlighed. At de ſkulle gaae i lige Deeling, er man overhovedet eenig om, Kunſtſette nogle Mad. Clausen, andre Jfr. Schmidt overſt. Anm. har allerede erklaeret ſig ubefoiet at kiende i denne Sag, men han maae tillige tilſtaae ſig aldeles ubekomt i denne Henseende; thi om han endog maae erſtlaere, at Mad. Clausen opſyldte hans Forhaabninger, men at Jfr. Schmidt langt overgik dem, da maae han tillige tilſbie, at han forud ſet kunde vide, hvor meget Mad. Clausen vilde og kunde giøre af ſyr Roſe;

da derimod Else var et aldeles nyt Fag for Jomfrue Schmidt; men som sandelig et gør hende mindre Ere, end hendes ældre. Blandt Mandfolkene tilkiender man eenstemmig Hr. Knudsen Priser; skønt nogle meene, han af Midkierhed for Stykkets Held tog sin Rolle for burlesqv. Om Hr. Gießstrup og Ibsen kan jeg for den Gang aldeles intet sige, da de anden Aften, som var den, jeg var tilstede ved, skal have været ganske forskellige fra første.

Til dette Stykke blev givet Vortforslerne, som alt tvende Gange ere anmeldte.

Fredagen den 30te Strelitzerne. Dette Stykke blev i Aften efter Ann. Tanker endnu bedre givet end tilforn, hvilket gør vores Skuespilleres dobbelt Ere, da Husets Tomhed let kunde have kiglet deres Tver. Maria Ossakova var stor, især i Scenen med Czaren, og i den med Officeren. Czaren var ligeledes upperlig. Ivanof afslægger alt mere og mere det paatagne, Ann. ved dette Stykkes første Forestillinger erindrede mod ham. Fedor var mere Karl, mere Ossakovas Søn, og selv Soukanin havde nedstemt sin Tone. Bilde dog denne brave unge Skuespiller overslade sig til sin egen naturlige Hølelse, som ved hans Debut gjorde ham saa herlig Tieneste, og afslægge den künstlede og fremmede Maneer, daarlige Raadgivere her have paa-listet ham.

Hertil Balletten unnyttige Hexerie.

Mandagen den 3die December Deserteuren af sonlig Kierlighed. Hr. Due gav gamle Holbek over-hovedet meget godt; Anlægget af Nollen var rigtigt, hun havde den vel hist og her krævet nogle mere ud-mærkende Tryk. Grethes Nolle var endelig givet til Chr. Winther, i hvis Hænder Overs. fra Begyndelsen af havde ønsket den; og hun retfærdiggjorde fuldkommen dette hans Ønske. Hr. Saabye Cadetten fortref-lig; ganske Mamas forkielede Søn; især var hans

fors.

forfrosne Scener skionne. Hr. Rosing Joseph, med megen Jord og Følelse, kun fattedes nok Soldaten hist og her, hvilket ogsaa gielder om Hr. Schwarts, der gav sin Punk med megen Lune, og Hr. Lindgreen, hvis Hlink havde megen comiske Styrke. Godt figurerede og spilte Hr. Knudsen, som Eisenbart; saare god var Hr. Gielstrup som Fogden, og Hr. Elsberg som Capitain Plat. I øvrigt bestyrkedes Anm. i sin gamle Meening, at vort Theater er for stort til slige Styker. — Valletten Lina og Walweis.

Tirsdagen den 4de Fætteren af Lissabon, Co moedie i 3 Acter af Schröder. Mere end eengang er dette Stykke anmeldt; og saare lidet at tilfsie. Hjemfrue Astrups Sophie er een af hendes skionneste Nøller; især er hendes Scene med Sivers i sidste Act overmaade skion. Mad. Clausens Charlotte er stedse blevet optaget med fortient Dives; men dobbelt udmerkede den sig i Aften, da den gandste forskellige Gestalt, hun i Esterstykket visste sig fra, gjorde hendes comiske Talent og hendes Smag dobbelt kiendelige. Hr. Schwartses Sievers hører blandt hans mesterlige Nøller, især Scenen med Mad. Albert og hendes Børn; i hans Philosophie for Albert ønskede man maaskee nu og da mere Varme. Hr. Saabye er den sande forkjælede Hovedstadsslanksyr, uden dog enten at blive os væmmelig, eller forhadt. Hr. Elsberg Cancellieraad er tiligemaade en meget tækkelig Nolle; især er Scenen mellem ham og Charlotte meget moersom og kian.

Esterstykket var de latterlig følsomme. Vel vovede Anm. endnu ei at tage sit Sted mellem Forestillingsgens Dommere. Imidlertid tillade man ham her at af lægge den Tak, han skylder dem, hvis Spil Stykket understøttedes ved. Og overst blandt disse sætter han da, ligesom alle de, han har hørt tale om første Forestilling, begge Skuespillerinderne. Nettes offisierte

Følsomhed kunde ei gives med mere Smag og Finsihed; end den af Mad. Clausen blev givet; ei et Ord stod forgivæves for hende, og især vare hendes Scene med hendes Fader, og den følgende med Else, ganske mesterlige; i følgende Scene har nob Fors. oposret dem formeget for Hendrik; imidlertid understøttede de denne troelig; thi ikke mindre skont gav Jfr. Schmidt den larmoante Elses overspændte Følsomhed; Citationerne af Werther sagde hun med en erketrugt Tone, og den sværmeriske Repl. til Mette ganske fortreflig. Det er sandelig ikke en lidet Fortieneste hos en begyndende Skuespillerinde, at trænge ind i Caratteroller med den finhed og det Held, som hun her, og i Papergien har viist. Hr. Knudsen viiste den Midtierhed for Stykkets Held, Ann. af saamange Alrsager ventede af ham. Om han imidlertid ikke lod den lystige Pudssemager vel meget stikke igennem, derom have Meningerne været deelte. Baron Lars skulde være en mislykkel Copie af vore forsfeilede Engelskmænd, vore Neitbahner, og fra denne Side tog Hr. Gielstrup den i Aften. Hr. Arends gjorde ørlig alt, hvad der af Jeronimi lidet Nolle var at giøre. Og Jordanskeren af dette Stykke kan ei andet end skionsom erkende den almindelige velvillige Hver her vistes ham.

Dette Blad kostet for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kibere 6 Mark Margangen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 33.

den 17 December 1792.

Extremum hunc Arethusa mihi concede laborem,

Virg.

Da Anm. i sidste Nummer sagde, at Stykket de lat-
terlig Følsomme tillige med dets Historie sandtes
i anden Deel af de hos Schuz 1790 udkomne pro-
fiske Forsøg, vilde han dermed blot henvise til en
Beretning, hvorfra man kunde erfare, hvorfor dette
Stykke gav sig af med Luther nu forældede og bort-
faldne Latterligheder; siden det nemlig er skrevet for
5 Aar siden, da disse endnu enten vare i fuld Vel-
gaaende eller i frist Erindring; men paa ingen Maade
var det hans Hensigt, at oprikke de Stridigheder, han
i den Anledning havde haft med den forrige Theaters-
Direction, og hvorom der i bemeldte Forsøg findes et
Par flygaige Vink. Anm. har strax ved hin Direc-
tions Afgang i disse Blad erklæret, at han nu ansaae
alt sit og deres Mellemvarende som fuldkommen af-
giort, og han smiggrer sig med, at man ved meer end
een Leilighed her har erklaadt, hvor modbydeligt det
var ham at vedtære noget, der kunde synes at ved-
komme hinne paa en ubehagelig Maade. Da man
imidlertid uagtet dette hans Forhold, og uagtet der
navnligen i sidste Blad ei staar det mindste, som fun-
de bringe hinne Twistigheder i Erindring, dog derved
har gienkalder sig dem, vil han gribe denne Leilighed,
til at giøre en Erklæring, som han maaßee for længe
siden har burdet offentlig giøre. Man har nemlig paa
et

et Par Steder ladet falde offentlige Vink om, at Skuespillenes daværende Censor, og Skuepladsens Meddirecteur, Oberauditeur Rosenstand skulde være blandt dem, eller maaskee fornemmelig den, jeg ved denne Leilighed havde besvaret mig over; uagtet nu saavel den Maade, hvorpaa jeg ved enhver Leilighed offentlig har nævnt, ja endog just i benævnte prosaiske Forsøg paa det ommeldte Sted omtalt Hr. Oberaudireturen, (skjent der uden at nævne ham) som og den Zone, hvori jeg tilegnede ham disse Bladets første Hæfte, fuldkommen maae høre Vidne om mit Sindes lag mod denne værdige Mand; finder jeg mig doa her besviet, end ydermere at erklaere, at jeg hverken i Anledning af mit omtalte Stykke, eller nogen andres Ting, mig og hans Embedsførelse vedkommende, har allermindste Unke mod ham; men at jeg overimod ørligen aintager, at jeg — siden Carstenses og hans værdige Collegers Erofe — ei har kiendt nogen Theater-Directeur af større Rettsindighed, og lige Indsætter. Dette var maaskee ikke dette Blads Læsere nødvendigt at vide; men det var mig nødvendigt at sige, og derfor beder jeg dem undskyde denne Episode.

Torsdagen den 6 December. Barberen af Sevilla, Comoedie i 4 Acter af Beaumarchais. Detto saa moersomme Stykke fornødiede i Asten, som sædvanslig; imidlertid maae dog Ann. ørligen tilslaae, at han overhovedet troer, Udsætelsen af dette Stykke paa vor Skueplads efterlader adskilligt at ønske. Efter hans Tanke skulde det spilles med samme Liv og Hyrighed, hvormed det er frevet; især er det nødvendige for alle de Scener, hvor Bartholo, Almaviva, og Rosine ere sammen; her maae være en uafbrudt Bæddeskamp imellem disse tre. Almaviva og Rosine ere uafsladelig paa Færde, for at komme til at tale sammen, og Bartholo er ligesaa uretteligt i at forhindre det. Jeg vil indstille det til Skuespillerne selv, om de ei, hvis Tildragelsen var virkelig, vilde faae Leilighed til at sige hin-

hinanden tusinde Ting, uden at Bartholo skulde hindre
 det, hvis han ei mere omhyggelig var imellem dem.
 Men aldrig saasnart maae Almaviva og Rosine staas
 hinanden nær, for han strax skyder sig im llem; de
 søger da at komme sammen igien, og han skiller dem
 etter ad; herved bliver stedsevarende Liv, stedsevarende
 Bevægelse i Stykket, og det vinder uendelig baade i
 Moersomhed og Sandsynlighed. Ann. vil gierne til-
 staae, at han ingensteds, saa oste og af saa forskellige
 han end har seet dette Stykke opført, har fundet disse
 Scener givne paa denne Maade; men Mad. Preisler,
 Hr. Arends, og Hr. Elsberg esterkomme virkelig i
 det hele Digterens Forfært saavel, at man vel kunde
 vente af dem, endog at opfylde de Fordringer, han ei
 har foreskrevet. At Almaviva og Rosine aldrig maae
 være saa længe sammen, at de kunne faae noget hvisket
 til hinanden, seer man af den Iver, hvormed de griben
 det Dieblik, da Bartholo barberes. En anden Scene,
 som herved vilde komme til at gaae mere ester Ann.
 Sind, er den, hvor Rosine synger; allerede for mang-
 foldige Aar siden har han paaanket dens Behandling.
 Allerede i Skuespillerbrevene erindrede han, at Beau-
 marchais, naar han siger: Almaviva fordrister
 sig at tage og kyss hendes Haand, dermed ei blot
 mener, at det er af Frygt for Bartholo, han indskræn-
 ker sig dertil, og ei voover at kyisse Munden; men at
 der ogsaa er den sande Lidenskabs Erbodighed deri,
 og han er overthydet om, at en Transemmand ved at see,
 hvordan her kysses i denne Scene, vilde strax være far-
 dig med sit: *Ca sent bien le nord.* I øvrigt blev
 Stykket i det hele meget godt givet. Mad. Preisler
 siger sin Rosine fint, især den Scene med Figaro.
 Hr. Elsberg giver sin Almaviva med megen Jovialitet;
 Kun med Monologer, og assides Repliker er han ei
 lykkelig; hvilket Vanhæld paa seenere Tider begynder
 at blive temmelig almindeligt. Hr. Arends siger ogsaa
 sin Bartholo godt, og mange Steder ypperlig; men
 skulde

ffusde Overgangen, hvor han snakker om den sorte Finger, ei lidt naturligere forberedes, i det han, som af en Hændelse blev den vær? Hr. Schvarz Figaro, een af hans Mesterroller i det comiske, han siger sine Pudseerligheder ifød ubekrivelig Lune; kun i Scenen, hvor Rosine synger, gør han mig vel mange Optakter, da Alimaviva dog er saa bange for, de skulle drage Opmærksomhed til sig. Hr. Lindgreen Nyseren fortreflig, og har blandt andet beskriet denne Nolle for en uanstendig Everydighed, hvormed den hidtil var beladt. Hr. Knudsen Gaberen overmaade godt; og Hr. Bech Baszile sørdeles karakteristisk. Hertil Balletten den miskenkelige Kone.

Fredagen den 7de. De to Gierrige, Syngespil af Falbaire, Balletten Lina og Walwais.

Mandagen den 1ode. Jeppe paa Vierget, Co-moedie i 5 Acter; om Hr. Gielstrup og hans Mesterspil, som Jeppe findes i dramaturgiske Samlingers 3die og 4de Høste udspræglig Anmældelse. Med ny For-nuelse saae Ann. ham i Aften, især hans forskellige og saa naturlige Maader at afvexe sine tre Fald paa. Blandt andet gør han det Sted, hvor han danser med Forvalterens Kone, og nu tager sat paa Erik, og i Huldkab troer, det er hende, ganske fortreflig. Ders imod vilde Ann. nok ønske, man efter hans gamle Forflag vilde tage et Mandfolk til at spille Forvalterens Kone, hvilket unægtelig vilde betage Scenen meget af det ansødelige, den, Hr. Gielstrups Behandling uagtet, har for visse Tilstkuere. Ogsaa var det nok at ønske, at man ei uden yderste Nødvendighed vilde i slige Stykker give een Person to Roller, og saaledes lade Jacob Skoemager siden, uden at fiendes af Jeppe komme frem, som Ridesoged, og den eene af de to Dociere, der have snakket en halv Time med Jeppe, siden være Magnus, der ikke fiender ham. Det sidste og vigtigste Ønske var, at Birollerne — især i Holstbergs Stykker blev lært lidt bedre.

Tirsdagen den 1te. Uline Dronning af Golconda.

Torsdagen den 13de. Det ved Delicatesse ulykkelige Egteskab eller Fortsættelse af Ringen ved Schröder. Anm. har i forrige Heste mere end een Gang temmelig udførlig udladt sig saavel om Stykkets Værdie, som om Udsærelsen deraf. Man har bebreidet Schröder, at det ei var noget Original, men fun en Omaarbeidelse af et engelsk Skuespil; men dersom man vil sammenligne det Tydiske med det Engelske, der ligger til Grund, vil man unægtelig finde, at Schröder her med rette kan siges med sin Korgjænger, som Virgil med Ennius, at sanke Guld af dennes Møg. De engelske erkende Farghars Sir Harry Wildair for at være langt under hans Constant Couple, og det har i de seenere Tider aldeles ei været i Stand til at holde sig paa Skuepladsen; da derimod Schröders det ulykkelige Egteskab ei allene er langt over Ringen, men maa ske den bedste ægte tydiske Comoedie, der findes. Hvis man i øvrigt paa den Maade vilde giøre de dramatiske Digtere deres Originalitet stridig, vilde uden Twivl baade Holbergs og Molieres egne Værker indsnørpes i Volumen; thi unægtelig tilhører f. Ex. dette Stykke Schröder langt mere, end f. Ex. Enieren, eller Amphitrio, eller Coqu maginaire, o. a. fl. tilhøre Moliere, og end Abracadabra, og Plutus, og Kandestoberen, og maa ske den honette Ambition selv tilhøre Holberg; og er det da blot de dramatiske Digtere, hvorfra efterkommende Digtere ei maae øse? skulde det da være mere Originalitet, at tage sine Stykker af Fortællinger, som man blot giver dramatisk Form? og med hvor mange af Holbergs Stykker er det ei Tilfældet? og hvordan vilde det her see ud med Shakspeeres Originalitet?

Det af Delicatesse ulykkelige Egteskab blev ved de forrige Forestillinger erindret ei at høre mellem vor Skuepladses Triumphher; og i Aften, da Memo-reringen desuden ei var alt for sikker — en Fejl, som i de

I de seenere Tider tager sædeles Overhaand paa vor Skueplads — kan Unn. ei sige, at han just sik nogen Anledning til at formilde hin Dom. Mad. Schalls givør sig forgjæves Umage for at træffe Frue von Holms Caracter; den fine, bagtaleriske, spillesyge Dame, ligger aldeles uden for hendes Sphere. Om Hr. Gielstrups Maneer, at give den gamle von Holm, og om hans sande Mesterkunst i at vedligeholde denne Maneer er tilforn det nsdvendige sagt. Hr. Rosing Major von Selting i Unn. Tanker den bedste i Stykket; gandske den Mand, som — maaskee overdreven — Delicatesse, og krankede strænge Begreb om Æren gjøre bitter og ulykkelig, som frygter for at komme til at have, hvem han inderlig elsker; som piunes saameget mere af sine Mistanker, jo mere hans Elskov ønsker at finde dem ugrundede. Gandske fortreflig sagde han: min Bone! i Scenen med Mariane. En fortreflig Accent slap der ham i følgende Scene af Munden paa det Ord "paanødt Klingsberg Bærelse." Derimod glemte han, at kalde Rendevousen, det berømte Rendevous, som var ilde; thi deri ligger egentlig det bitre, Majorinden i følgende Repl. klager over. De to Hundrede Ducater gav han hende paa den mest karakteristiske Maade, som baade udtrykte, hvormeget det kostede ham, at han maatte giøre dette Skridt, og tillige at han følte det bitre, det havde for hende. Scenen med Klingsberg begyndte han med ypperlig Tone, fast uden at være fornærrende; med megen Energie udtrykte han sig, hvor hans Ære paa nogen Maade kom i Spillet, f. Ex. hvor han frabød sig, at hans Øster skulde udlees. Men nu efter den Billet, Jeu bringer, kom især hans store Scene; hans Mine og Stilling kommenterte saa ypperlig over hans bitre intet. Og hvor han nu tager sig i det; den evungne Noelighed han presser i den Replik: der giver De etter Dares ubegribelige Forsængelighed Tøilen. Men endnu mere karakteristisk giver han det Sted, hvor han

han atter er kommen i Affect, og saa levende begynner: nu vel! og nu med et, ester et Par meget mærkværdte Hmhm! siger med en vis halv sarcastisk Tone at hukaste det om de Børrelser, hans Kone har indrommet Klingsberg. Med en ypperlig Energie og Vægt siger han ogsaa sin sidste Replik i denne Scene. Hans folde Scene med Klingsberg i tredie Act var god, som ogsaa hans raske Indfalden med Spørgsmålet: Som de talte! man hørte denne Mand af den delicate Ere ei troede at have taalt det. "Og maaske endnu een" havde en skion Tone. Ogsaa slap det nu Dommeren, der kunde blive Part, mindre vægtigt ud af Munden end tilforn; dog onskede Anm. det endnu skodesløsere henkastet; paa den Maade, forekommer det ham, man i slige Scener siger de allerbitterste Ting; hans lange Revistik, og hans Stilling under Amalias, saavel som hans Adfærd efter den vare mesterlige, som de forrige Gange. Ogsaa var hans "bryder hun Fort af" meget energisk. Den Scene, hvor Skriget er hørt fra Cabinettet, giver Hr. Rosings paa den i disse Bladé foreslagne Maade, og det smiggrer Anm. baade, at en Kunster af Hr. Rosings Værd har prøvet og billiget hans Erindring, og at han ved gientagne Erfaringer ei har fundet sig besviet at afgive dersra. Hr. Rosings Scene i fierde Act med Majorinden har altid været Anm. den fierreste af dem alle; en riktig Idee var det uden Tvivl af Majoren, at kiende sig ved den ene af de to, der havde ført den blindede Klingsberg; og saare god var hans Paapassenhed i denne Scene. Næst ham forniede ingen Anm. saa meget i dette Stykke, som Baron Birk; Hr. Saabye giver denne Rolle alt bedre og bedre, som overalt denne unge Kunstner synes at giøre alt heldigere og heldigere Fremgang paa Kunstens Bane. To aldeles ypperlige Replikter af ham vare i hans sidste Scene, den: mig ogsaa! og den simple energiske Maade, hvorpaa han sagde sin sidste Repl. Meget god

var ogsaa Mad. Dahsen som Caroline, saa godt den simple beskedne Pige, saare godt sagde hun sit glade: Endelig! Med megen Fornsielse saae Ann. Istr. Astrup, som Henriette. Vel havde ogsaa hun i Scenen med Klingsberg en paatagen ei ganske naturlig Tone; men Affectationen var mindre kiendelig, og virkede mindre mod Scenens Indhold. Mad. Preissler har sine unægtelige Fortrin og mesterlige Scener, som Amalia; kun maae Ann. vedblive sin gamle Erindring, at hun ei i tredie Acts første Scene behandler Klingsberg alvorlig nok, og at hun ei viser Barne nok, hvor hun i Slutningen af følgende vender Talen til ham. To Mestersteder af hende er hendes Studsen, i første Scene, hvor Majoren falder hende naadige Frue (en Venævnisse, som han ellers et andet Sted brugte meget i Utide, og som Majoren endelig ei maae anvende, hvor Forf. ei udtrykkelig har foreskrevet den) og den Repl. for saa udelicat anseer. Hvad Ann. ønskede hos Hr. Schwarts som Klingsberg, har han ved mere end een Lejlighed ytteret; vist nok miskiender man heller ei i denne Rolle vor Theaters bedste Skuespiller; men paa sit Sted er han dog ei. Ligesaa lidt vil — al hendes Flid uagtet — Comtesse Wildheim klæde Mad. Clausen: især er hendes Latter ei lykkelig. Hr. Ibsen Feu.

Af disse Glade udgaaer intet for Mandagen efter Nytaar, da denne Aargang og tillige Skriften sluttes.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 34.

den 30 December 1792.

Hanc odiis exonerate fugam.

Ovid.

Fredagen den 14 December. Fejtagelserne. Dette Skuespil er saa ofte og saa nyelig bedømt, at der om en Gielstrups, en Mad Preislers, en Jfr. Astrups Mesterspil, om Hr. Frydendahls heldige Behandling af Marlous Rolle, sørdeles af Scenen med Frøken Hardcastle, intet er at tilføie. Dog troer Ann. ei at kunde undlade at anmode Frøken Trine, at hun en anden Gang ei beholder en brillant Ring vaa fingeren i de Scener; hvor hun skal tages for en Kielderpige.

Mandagen den 17de Don Juan, Comoedie i fem Aeter af Moliere med tilhørende Dands. Hvor høit Ann. elsker dette mesterlig tegnede Caracterstykke, og hvorfor han elsker det saa høit, har han i dramaturus' giske Samlingers første Hæfte udsorlig udladt sig om, og dertil troer han altsaa, at kunde henholde sig, saa meget mere, da han der har stræbt at tilføie en Caracteristik over de betydeligste Roller og Scener. Imidlertid kan han ei forlade det, uden at take Hr. Lindgreen for deli sørdeles Fornøjelse, han som Sganarel giorde Ann., ei blot ved det, han fremtuer i at forsmaae de væmmelige Ficalehyttestreger, hvormed dette Stykke, især Scenerne med Elvire, Knapmaal, og ved Bordet, vare tilflyede, men og ved den heldige Fremgang, han givs i comiss Diction, der daglig faaer mere Liv og Kraft, uden dog at tage noget af sin Sandhed og Natur. I ovenansorte Caracteristik omtalte

talte Ann. Elvires twende Scener, som de twende interressantest i Stykket, og dobbelt Interesse saae de ved en Mad. Rosings mesterlige Behandling. Et stort Sted i hendes første Scene er, hvor hun dæmper med Magt sin opblussende Forbittrelse, som uagtet alle hendes Beskrivelser dog stedse skimter igienem. Ved denne Behandling veed hun at forbinde Qvindelighed og Værdighed med Lidenskabens hæftigste Storm. Hendes Monnescene giorde ved sin sædvanlige Ypperlighed den sædvanlige Virkning. Megen Ære gior det Hr. Gielstrups Smag, at han i Betragtning af en siellandst Bondes Upassenhed i et spansk Stykke har aflagt den Dialect, han i øvrigt saa ypperlig besidder. Scenen med ham og Karen gik godt, men begge Pizzernes Scene med Don Juan havde ei Dialogens Smidighed og Sandhed; skjont forresten begge Skuespillerinderne gave deres Roller meget vel, og Hr. Elsberg forekom mig heldigere end nogentid i sin Don Juan. En Rolle, som Donna Elvires Broders, vil slet ei klæde Hr. Due.

Tirsdagen den 18de Landsbyepigen.

Torsdagen den 20de Stregen i Regningen. Dette moersomme Stykke blev givet med særdeles maadeligt Tillob. Hr. Rosings Carl er i disse Blade tilforn anmeldt som en Meisterrolle af denne Kunstner. Saare skjonne vare og i Aften hans Scener med Johan, Pividualscenen, og den med Henriette. Den med Charlotte havde derimod nok vel megen Liv. Ann. har tilforn erindret denne talentfulde Kunstnerinde at behandle især denne Scene med mere Delicatesse og Varmhed, da hun ellers satte Charlotte i et meget tveydigt Lys. I Aften var hun derimod saa frie, saa forekommende, rykkede Carl saa meget imode, og Carl paa sin Side entrerte saa meget med hende, at adskilige af Tilskuerne til Slutning vare eenige med hende, at det var hoi Tid, hun gik, især da Carl paa en temmelig fortroelig Maade berørte den Rose, han udbad

sig til Eslevs Pant. Tredie Act blev i høieste Grad usandsynlig, først ved det, at Mørket, hvori man skal tage feil af Carl og Assessoren, var som sædvanlig et sandt Theatermørke, hvor man saae ret godt, og hvor det især henne mod Coulisserne var saa overmaade lyst, at Henriette maatte være stokblind for ei at see, det var den urette, hun gif med; og dernæst ved det, at alle de, der i de følgende Scener af Acten kom ind, gleinte at medbringe det fornødne Lys, og blev bestandig ved at gaae i det selv samme Mørke. Saaledes kom først Assessoren og Obersten ind i Mørke, og stændtes; nu kom Charlotte til, og funde, uagtet det var netop ligesaa mørkt som før, strax kiende den rette Assessor; nu gif de ind, og derpaa kom Lisette at holde sig en siden Monolog i Mørke, og strax derpaa Conrad uden Lys, at see om Ild og Lys var vel slukt. Nu blev Ann. angest, hvordan det vilde gaae i næste Scene, naar Johan skulle giøre sig til Erende at kende sit Lys hos dem, der ingen Lys havde. Hr. Lindgreen søgte vel at høde derpaa ved at sige: ja! J er jo selv i Mørke; men derved hialp han kun sig, og hævede ei de Andres Überenkönighed. Overalt maae Ann. erindre, at de saakaldte gamle Stykker i de sidste to eller tre Maaneder forestilles med ubeskrivelig megen Skriddeslosched. At Hr. Rosing i sierde Act ei havde sin Rose i en Tegnebog, kan Ann. ei fortælle; det er saa behageligt at saae endog ubetydelige Beviis paa, man høres af Kunstnere.

Fredagen den 21de Fændrikken. Ogsaa dette Stykke er øste tilforn anmeldt. Den eeneste ny deri var Hr. Saabye, som Captain Alsing. Sporgerens Caracterer træf han ganske fortreflig, og især spurgde han i første Act ubetalelig om Fændrikkens Paarørende. Derimod syntes han Ann. at være lidt for meget Sprædebæsse i denne Rolle, ligesom han overalt saae for ung ud til den, især ved Siden af den Fændrik.

Fres-

Fredagen den 28de havde Skuespilhuset en Højtid, da vor Fredriks elskede Maria efter sin Børselfeng første Gang besøgte det igien. Efter at være modtaget af Folkets Glædesraab, blev him fra Skuepladsen velkommen med en Prolog efter Directeuren Grev Ahlesfelds Begiering forfattet af dette Blads Autor. Den blev uddeelt i Skuespilhuset, og er siden astrykt i den danske Tilstuer. Den reciterede Deel deraf blev fremsagt ved Mad. Rosing, Arten siungen af Mad. Berthelsen. Om Foredraget har Ann. som Prologens Forfatter naturligvis ingen Stemme. Villig erkender han, at hans Vers ved Mad. Rosings mest rigé Diction, ved hendes skjonne legemlige Velstaltenhed, ved den Inderlighed og den Anstand, hvormed hun fremsagde dem, fik et Værd, de ei haade fra hans Haand, og som tilveiebragde dem det Bisald, de hædredes med. Hvor skjont Mad. Berthelsen sang, bevidnede ligeledes det næst enthusiastiske Bisald; men om Digteren kunde være saa gandske tilfreds med, at hun i Steden før:

I Dyder vær Maria liig.
Saa Danmark til dets sidste Dage
Skal hver en Fyrstebrud modtage.

sang: Skal hver en Fyrste glad modtage, og derved borttog hele Coupletts Meaning, er et andet Spørge-maal. Arten, og det følgende Chor, som blev siungen af Skuespillere og Skuespillerinder, var componeret af Grevinde Ahlesfeld, hvis musikaliske Talenter Publicum ester Balletten hædrede med saa udmarket Bisald.

Efter Prologen blev givet Arven i Marseille, Skuespil i en Act af Hr. Assessor Falsen. Alter et Stykke, der kommer for seent; saavel Conversations Stykkers, som forelskete Svoermekiers Epoke paa vor Scene er forbi; ogsaa er uden Twivl denne vittige Digiens sande Talent mere for det Comiske end for det Alvorlige; i det mindste er paa vor Skueplads fra Holbergs og til Heibergs Tid neppe opført nogen bedre origi-

original comiss Comoedie, end hans — Hjælpen veed, af hvad Alarsag — i saa mange Alar henlagte snorrigte Sættere. Bore Skuespillere gav overhovedet dette Stykke med den roesværdige nidktere Flid, der ved saa mange ny Originaler er blevet anmærket til deres Hæder. Moderen spiltes især fortreflig af Mad. Preissler, der gav den med en Stilsærdighed, en Sandhed, og Sodhed af Diction, som give den Ret til et af de ypperste Steder blandt denne Actrices alvorlige Roller. Elskerens sværmeriske Rolle gav ligeledes Hr. Saabye overmaade vel, og vogtede sig omhyggelig for at falde til det overdrevne og spændte. Ikke slet saa lykkelig var Mad. Dahlen i Elskerindens Rolle, den sværmeinde Scene vilde ei ret lykkes for hende. Den gamle Ziener blev givet med al muelig Flid og Held af Hr. Knudsen. Ester Stykket en ny Operaballet Telemak paa Calypbos Øe. I sine fortreflige Breve om Dandsen har Moverre allerede udmarket denne Fabel som Æmnet til en meget skøn Ballet, hvis Componisten ellers forstaer at bortskære af Digtet alt det, der ei kan gavne Maleren, dersom han besidder den Kunst at lade Mentor komme frem til rette Tid, og at holde ham borte fra Scenen, saasnart han kunde fikse den.

Hvis de Friheder, bliver Neverke ved, man hver Dag tager i theatralte Sammensætninger, ei kan strækkes saavidt, at Mentor kan dansse i en saadan Ballet, er dette en mere end tilstrækkelig Grund for Compositoren til at betiene sig med yderste Sparsomhed af denne Person. Naar han ei danser, bliver han fremmed for Balletten, og da hans Udtryk desuden er bervet de Yndigheder, Dandsen giver Ge- bælder og Stillinger, synes det mindre liveligt, mindre varmt, og fulgelig mindre interessant; det er de store Talenter tilladt at giøre Nyeheder, vige fra de almindelige Negler, og bryde sig nye Veie, naar disse kun bringe til Fuldkommenheden af den Kunst.

Kunst. I det orkestiske Skuespill, kan og bør Mentor handle i Dands; det vil hverken stode Sandhed eller Sandsynlighed, naar kun Compositeuren her besidder den Kunst, at tildeele ham en Slags Dands og Udttryk, der svare til hans Caracter, hans Aar, og hans Embede.

Denne Noverres ypperlige Anvæsning synes, som den var skreven i prophetisk Hensyn til vor Gallesotti, der uden Twivl med Mesterhaand har behandlet dette Æmne, saaet en høist theatralisk Ballet deraf, og der, for at være desvissere paa, at Mentor skulde være os velkommen, selv har paataget sig dette Partie. Med allerstørste Glæde saae Ann. denne fortræflige Ministr efter saamange Aars Savn paa Scenen igien; den Verdighed, den Styrke, den Sandhed, der var i hver af hans Gebærder, Stillinger og Bevægelser, har Ann. sielden eller aldrig seet opnaaet. Særdeles vare hans Scener med Amor ubetalelige, han havde dette forunderlig avende, som Fenelon tillægger Mentor. Hr. Bournonville vor Telemak; er endog denne Rolle ei saa interessant, som Cingiskars, gienstendte man dog ligesaa fuldkomm'n den store Kunstner deri. Hans Dands blev almindelig og med Rette beundret. Dandse Eleven Poulsen gav som Amor præisværdige Beviis paa de rafse Fremskridt, han gjor i sin Kunst; hans Scene med Calypso og Eucharis vare især særdeles skønne, og havde al den skalkagtige Unde, der tillægges denne Gud. Ann. har hørt denne Mad. Bjørns Calypso sætte overst mellem hendes Balletroller; skønt han ei gædske er eenig dermed, skøndt i det mindste hendes Idame er ham klarere, er dog hendes Calypso noget af det skønneste, han har seet; saare mesterlig er hendes Overgang, hvor hun erfarer Telemak er Ulyssis Son; og det Sted, hvor hun spaaer Telemak de ventende Ulykker, giver hun med den optenkligste Styrke og Kunst, saa man neppe engang mærker, det egenlig ligger uden for Kunstens Grand-

Grændser. Overalt forene hendes Libenskabsscener Styrke og Skønhed. Med sandeste Fornøjelse saae Ann. Mad. Bourronville (Jfr. Jensen) som Eucharis; hun svarte gandstæ til det Begreb, Henelon giver om denne Nymphæ. Især var hendes Pas de deux i Krandscenen et Mesterstykke af Munterhed og Tænkning. — Denne, saa skønne og saa mesterlig udførte Ballet, blev ogsaa modtaget med meget entusiasme Bifald, hvorfra en betydelig Deel offredes Musik componistinden, Marchallinde Ahlefeld; ogsaa har Balletten endnu beständig sit første Tilslub.

Herved sluttes da disse Anmældelser; og, som Annælderen troer, kunde han ei. vælge beleiligere Tidspunkt at slutte dem paa. Der er ingen dramatiske Feide, intet deslige, som kunde formodes at have afvunget ham denne Beslutning; Skuepladsens nærværende Bestyrer har ved mere end een Lejlighed ytret sin Tilsfredshed med Bedømmelserne og deres Tone; ja Ann. har endog dette Blad at takke for den Ære af denne værdige Mands personlige Kiendskab og Agtelse, der ene vilde være nok til at holde ham stadesløs for alle de Smaaubehageligheder, det nu og da kan have tilveiebragt ham. Mere end eengang har Ann. havt Lejlighed til her at bevidne vore ypperste Kunstnere, og selv dem, med hvem han mindst stod i personligt Venskab, sin varme og oprigtige Tak for den Opmærksomhed, de viiste hans Anmærkninger. Hvad der da har beveget ham til at ophøre dermed! Deels tillade virkelig hans øvrige Forretninger og Forhold ham ikke at

at opossre Skuepladsens Besøg den Tid, han ved dette
Arbeide forvligtedes til; deels maae han tilstaae, dette
Arbeide har ved de mange og store Tab, Skuepladsen
paa de seenere Tider har liidt, tabt meget af sin In-
teresse for ham. Musernes Lund ere nu omstunder en
ret smuk Planteskov, riig paa unge, frødig tilvoxende
Planter; men saa behagelige deslige Skove end ere at
drage forbi, eller at iile flygtig igennem, saalidet ere
de skikkede til at være et dagligt Ophold, især for den,
der har kiendt Skoven i sin fulde Herlighed, der med
Smerte savner saa mange af dens skinneste Prydelsser,
hvis Tomter endnu ligge øde, der seer saa mange, af
hvilke han endnu havde lovet sig mange Aars Skygge
og Lye, ligge vindfældede af nyelige Storme; der
end ydermere seer adskillige af de faa, der ere tilbage,
at visne i Toppen, og bebude ham deres forestaaende
Afsked; og naar nu end ydermere, de sørdeles faa,
der staae der endnu i fulde Skjønhed og Pragt,
ere saaledes omvoxen med Underskov og Krat, at de
tabe næsten alt deres Syn — hvad har han der da
længer at giøre; lør mig at glemme, søker han med
hun Græker, og da dette ei er at haabe, søger han
sig andre Vandringstedder, der ere ham mindre rige
paa smyrtelige Erindringer.

Men den vigtigste Aarsøg er; at dette Arbeide
tilligemed sin Interesse ogsaa har tabt meget af sin
Gavnlighed. Unge begyndende Skuespillere trænge
egentlig til Instructeur, og ei til Dramaturg; det er
Kunstens Elementer, dens Mechanisme, de skulle un-
dervise

dervises i, og dette kan ei skee uden ved personlig Anvisning; Dramaturgen kan kun være interessant og gavnlig for den dannende Skuespiller, med hvem han kan philosophere over Caracteristiken af hans Rolle; med hvem han kun behøver at eenes om, hvad der skal giøres, da denne fuldkommen veed, hvordan det skal giøres. Af den unge Skuespiller kan man ei forstede eller vente mere end en riktig Udlinie af en Caracter, og de vigtigste Deele antydede; men de fuldendende Træk, den bestemte og fine Caractertegning, der er Dramaturgens sande Studium, er hun endnu ikke i Stand til at give. Derfor er man nødsaget at affærdigere ham med en almindelig, og ofte lidet oplysende Dom om hans Rolle, medens man udforslig kan udvikle Tankernes og Lidenskabernes Gang, Skatteringer, Gradationer og Overgange i de sande Kunstneres Værker. Dette sidste Arbeide er fornemmelig det, der har giort Amt. den dramatargiske Videnskab kær og vigtig; ved at estergrandiske en Mad. Gielstrup i hendes uopnaaelige Perniller, en Mad. Knudsen i hendes ypperlige borgerlige Mødre, en Mad. Rosing, som Eu-
lalia, Maria Ossakova *), Grevinde Almaviva, en Ifr. Astrup, som Sophie, Lovise, Cordelia og Lady Freeloove, en Mad. Preisler, som Orsina og Thrine Hardcastle, og Suson, en Mad. Clausen som Gurli, og som Angelique i Landbyepoeten, en Musted i hans humoristiske Roller, en Schwartz i hans Fædre, og i hans skjonne Candide, en

Ros-

* Et nyt og skønt Studium har Dramaturgen nyelig faaet i hendes mesterlige Hofsraadinde Wollrad.

Rosing i hans Marinelli, hans Carl Dackly og Hizzig, Hans Meinau og Peter Czar, en Gielstrup i hans Jeppe, Studenstrup, Tony, og Bridoison, o. s. fr., er Ansig bevidst at have lært mere, end ved alt, hvad han nogensinde har læst over Kunsten. Af den Kunstner lærer man endog, naar han seiler. Heller ei vil han nu frasige sig denne Undervisning; hver Gang vore Kunstnere frembringer noget nyt og mærkværdigt, skal han sikkert være tilstøde, og Resultatet af det, han lærer, skal Tid efter anden blive meddeelt i dramaturgiske Samlinger, hvoraf han endnu er Publikum tre Hæfter skyldig.

Regiſter.

21. <i>D</i> it de ny Indretninger.	25. <i>D</i> ebe Elſter.
Myndlingerne.	Det gode Egteſtab.
De tv Savoyarder.	Indianerne i England.
Emilia Galotti.	Semiramis.
22. Politiske Rundtøber.	Savoyarderne.
Pæretræet.	Oorphelin.
Alline.	26. Taknemmelige Son.
Stundesløse.	Vortforſterne.
To Sædler.	Steffen og Lise.
Balders Dod.	Gode Egteſtab.
23. Balders Dod.	Barselstuuen.
Mistænkelige Kone.	Indianerne i England.
Teilragelserne.	27. Mad. Gielstrups Minde.
Orphelin de la Chine.	Meze om Indianerne.
Houette Ambition.	Noble Paſſioner.
Das de Quatre.	Dre Forpagtere.
Pæretræe.	Vortſloine Fugl.
Stregen i Regningten.	Vortforſterne.
Torvandlingerne	Lilla.
Ballet.	Virkelig Viſſe.
24. Colonien.	28. Demjre og Azor.
Orphelin de la Chine.	Ariadne.
Skinsyge Kone.	Hendrik og Pernille.
Maſferaden.	Myndlingerne.
Syngesygen.	29. Ursene.
Bagtalesens Skole.	Figaros Gifermaal.
Unyttige Herrie.	Hostgildet.
Diderich Menschenſtræk.	Gode Egteſtab.
Hestgildet.	Gienſtridige Sindeslag.

- Papagsien.
Savoyarderne.
30. Guieren.
Papagoen.
Sorte Mand.
Indianerne.
Balders Død.
31. 32. Balders Død.
Figaros Gistermaal.
Jacob von Tyboc.
Bogstavelige Udtydning.
Høstgildet.
Latterlig Følsomme.
Bortførerne.
Strelisherne.
Deserteuren af sonlig Kiers
lighed.
Fætteren fra Lissabon.
Latterlig Følsomme.
33. Et Par Ord i Anledning af
latterlig Følsomme.
Barberen af Sevilla.
To Gierrige.
Jeppe paa Bierget.
Ulline.
Det ulykkelige Egteskab af
Delicatesse.
34. Feittagelse.
Don Juan.
Landshøpigen.
Stregen i Regningen.
Fændrikken.
Prolog.
Arven i Marseille.
Telemak.
Forsætterens Mislede.

